

Ålänningars radiolyssnar- och TV-tittarvanor

De senaste rapporterna från ÅSUB

- 2008:1 Det finska språkets ställning inom det åländska arbetslivet
- 2008:2 Kvinnors företagande på Åland
- 2008:3 Konjunkturläget våren 2008
- 2008:4 Ekonomisk översikt för den kommunala sektorn våren 2008
- 2008:5 *Bornholm - Economic and Innovative Capacity: Dealing with Dichotomies*
- 2008:6 Arbetsmarknadsbarometern våren 2008
- 2008:7 Ålänningarna och miljön - Beteende och förändringsvilja i vardagen
- 2008:8 Den åländska flyttningsrörelsen ur ett arbetsmarknadsperspektiv
- 2008:9 Grönland. En studie i dynamisk självstyrelse
- 2008:10 Konjunkturläget hösten 2008
- 2008:11 Ekonomisk översikt för den kommunala sektorn hösten 2008
- 2009:1 Ålänningars kultur- och fritidsvaror
- 2009:2 Mot den tredje generationens regionpolitik. Lärdomar från Nordens autonomier och perifera ö-regioner
- 2009:3 Turismens samhällsekonomiska betydelse för Åland 2008
- 2009:4 Konjunkturläget våren 2009
- 2009:5 Den åländska beskattningen. Ekonomiska effekter av alternativa framtidsscenarier 2010-2020
- 2009:6 Ekonomisk översikt för den kommunala sektorn våren 2009
- 2009:7 Behovet av finska i ålänningarnas vardagsliv. Den svenskspråkiga servicen inom offentlig sektor och handel
- 2009:8 Arbetsmarknadsbarometern våren 2009

Förord

Ålands statistik- och utredningsbyrå (ÅSUB) har under våren 2009 kartlagt ålänningarnas radiolyssnande och TV-tittande på uppdrag av Ålands Radio. Studien bygger på en enkätundersökning till ett oberoende urval personer 16 år och äldre bosatta på Åland.

Syftet med undersökningen har varit att analysera ålänningarnas radiolyssnarvanor, synen på utbudet av TV-kanaler och -program samt användning av radions hemsida för att få information om ålänningarnas önskemål gällande Ålands Radios och TVs verksamhet, så att utbudet kan utvecklas i enlighet med önskemålen.

ÅSUB har två gånger tidigare genomfört liknande undersökningar för Ålands Radio, åren 1995 och 1997. Den här undersökningen är till vissa delar en uppföljning av dessa studier. Dock har såväl programutbud som utbud av radio- och TV-kanaler förändrats väsentligt sedan de tidigare undersökningarna genomfördes. Även de tekniska förutsättningarna för att lyssna på radio och se på TV har utvecklats. I 1997-års undersökning ingick inte heller TV-tittandet.

Utredare *Maria Rundberg* har haft huvudansvaret för utredningen och även för rapportens innehåll och utformning. Utredningschef *Katarina Fellman* har bistått vid den statistiska analysen av enkätsvaren samt deltagit i utarbetandet av rapportens kapitel 3 och 5. Ekonomstatistiker *Jouko Kinnunen* har bidragit med sakkunskap vid faktoranalysen av svaren.

ÅSUB vill också passa på att tacka alla som har bidragit till undersökningen genom att besvara enkäten.

För ytterligare information om rapporten och dess resultat, vänligen kontakta Maria Rundberg på telefon 25495 eller Katarina Fellman på telefon 25493. Frågor om hur rapportens resultat skall användas besvaras av Ålands Radio.

Mariehamn i augusti 2009

Bjarne Lindström
Direktör

Innehåll

Förord	3
Figurförteckning	6
Tabellförteckning	9
1. Sammanfattning	11
2. Inledning	15
2.1 Bakgrund och syfte	15
2.2 Undersökningens metod och upplägg	15
3. Radiokanalerna	19
3.1 Ålänningars radiolyssnande	19
3.2 Ålands Radios programutbud.....	30
3.3 Ålands Radios hemsida.....	41
4. TV-kanalerna	44
4.1 Tillgång till TV-kanalerna	44
4.2 Ålänningars TV-tittande	45
4.3 Önskemål om Ålandskanalens programutbud	56
4.4 Önskemål om en extra TV-kanal	57
5. Avslutande analyser	59
5.1 Faktoranalys av radiolyssnandet och TV-tittandet.....	59
5.2 Sammanfattande kommentarer	60
Referenser	78

Figurförteckning

Figur 1. Andel av de svarande som uppgett att de lyssnar på radiokanalerna enligt kön	20
Figur 2. Andel av de svarande som uppgett att de lyssnar på radiokanalerna enligt ålder.....	21
Figur 3. Antal minuter per vardag respektive helgdag de svarande lyssnar på radiokanalerna	24
Figur 4. Antal minuter per <i>vardag</i> de svarande lyssnar på radiokanalerna enligt kön.....	25
Figur 5. Antal minuter per <i>helgdag</i> de svarande i snitt lyssnar på radiokanalerna enligt kön.....	26
Figur 6. Antal minuter per <i>vardag</i> de svarande i snitt lyssnar på radiokanalerna enligt ålder.....	27
Figur 7. Antal minuter per <i>helgdag</i> de svarande i snitt lyssnar på radiokanalerna enligt ålder.....	28
Figur 8. De populäraste fritidsaktiviteterna (utövade antal gånger per månad), enligt ålder.....	30
Figur 9. Hur ofta brukar du lyssna på följande vardagligen återkommande program? Andel av de svarande som lyssnar på Ålands Radio.....	31
Figur 10. Hur ofta brukar du lyssna på följande radioprogram på Ålands Radio? Andel av de svarande som lyssnar på Ålands Radio	32
Figur 11. Vilka tider brukar du lyssna på Ålands Radio om <i>vardagarna</i> ? Andel av de svarande som lyssnar på Ålands Radio, enligt kön.....	34
Figur 12. Vilka tider brukar du lyssna på Ålands Radio om <i>veckosluten</i> ? Andel av de svarande som lyssnar på Ålands Radio, enligt kön.....	35
Figur 13. Vilka tider brukar du lyssna på Ålands Radio om <i>vardagarna</i> ? Andelen av de som lyssnar på Ålands Radio enligt ålder	36
Figur 14. Om du önskar utökat utbud av Ålands Radios program, när vill du att dessa program ska sändas? Andel av de som svarat ”ja”	38
Figur 15. Var brukar du få information om Ålands Radios program? Andel av de svarande enligt kön	40
Figur 16. Var brukar du få information om Ålands Radios program? Andel av de svarande enligt ålder	41
Figur 17. Har du tillgång till internet? Andel av de svarande enligt region.....	42

Figur 18. Brukar du besöka Ålands Radios hemsida? Andel av de svarande som har tillgång till internet.....	42
Figur 19. Om du brukar besöka Radios hemsida, vilket är ditt syfte? Andel av svar på frågan.....	43
Figur 20. "Hur har du tillgång till dina TV-kanaler?" Andel av de svarande enligt deras bosättningsregion.....	45
Figur 21. Andel av de svarande som uppgett att de tittar på TV-kanalerna enligt kön.....	46
Figur 22. Andel av de svarande som uppgett att de tittar på TV-kanalerna enligt ålder.....	47
Figur 23. Antal minuter per vardag respektive helgdag de svarande ser på TV-kanalerna	49
Figur 24. Antal minuter per <i>vardag</i> de svarande i snitt ser på TV-kanalerna enligt kön.....	50
Figur 25. Antal minuter per <i>helgdag</i> de svarande i snitt ser på TV-kanalerna enligt kön	51
Figur 26. Antal minuter per <i>vardag</i> de svarande i snitt ser på TV-kanalerna enligt ålder.....	52
Figur 27. Antal minuter per <i>helgdag</i> de svarande i snitt ser på TV-kanalerna enligt ålder.....	54
Figur 28. "Vilken typ av program skulle du vilja se (mera av) på Ålandskanalen?" Andel av de svarande	57
Figur 29. "Om det skulle finnas en ledig kanal i ditt programutbud, vad skulle du vilja se för TV-kanal?" Andelen av dem som svarat på frågan enligt kön	58
Figur 30. De 20 populäraste fritidsaktiviteterna (utövade antal gånger/månad) enligt kön.....	63
Figur 31. Andel av de svarande som uppgett att de lyssnar på radiokanalerna enligt deras bosättningsregion.....	64
Figur 32. Andel av de svarande som uppgett att de lyssnar på radiokanalerna enligt deras huvudsakliga sysselsättning.....	65
Figur 33. Antal minuter per <i>vardag</i> de svarande i snitt lyssnar på radiokanalerna enligt deras bosättningsregion.....	66
Figur 34. Antal minuter per <i>vardag</i> de svarande i snitt lyssnar på radiokanalerna enligt deras huvudsakliga sysselsättning.....	67
Figur 35. Andel av de svarande som uppgett att de tittar på TV-kanalerna enligt deras bosättningsregion	68
Figur 36. Andel av de svarande som uppgett att de tittar på TV-kanalerna enligt deras sysselsättning.....	69
Figur 37. Antal minuter per vardag de svarande i snitt ser på TV-kanalerna enligt	

deras bosättningsregion.....	70
Figur 38. Antal minuter per vardag de svarande i snitt ser på TV-kanalerna enligt deras huvudsakliga sysselsättning.....	71

Tabellförteckning

Tabell 1. De svarande och rampopulationen enligt bakgrundsvariablerna kön, ålder och region.....	16
Tabell 2. Vilken typ av program skulle du vilja ha mera av? Antal öppna svar	37
Tabell 3. Finns det något av Ålands Radios program, som får dig att byta kanal eller stänga av radion? Antal öppna svar	39

1. Sammanfattning

Allmänt om undersökningen

Syftet med undersökningen var att kartlägga ålänningarnas radiolyssnar- och TV-tittarvanor t.ex vilka radio-/TV-kanaler ålänningarna lyssnar/tittar på och i vilken omfattning de lyssnar/tittar. Dessutom önskade uppdragsgivaren, Ålands Radio och TV, få svar på frågor gällande Ålands Radios programutbud och hemsida samt vilken typ av radio-/TV-program ålänningarna önskar höra/se mera av. Målsättningen är att denna information om ålänningarnas lyssnar- och tittarvanor samt önskemål gällande Ålands Radios och TVs verksamhet ska användas så att utbudet kan utvecklas och förbättras.

Undersökningens resultat baserar sig på de uppgifter som samlades in genom en enkät som skickades till 721 slumpmässigt utvalda ålänningar 16 år och äldre våren 2009. Efter en påminnelse hade 389 personer svarat på enkäten, svarsprocenten blev 54.

Radiolyssnande

En populär plats att lyssna på radio är i bilen. Hela 84 procent av de svarande uppgav att de brukar lyssna på radio i bilen följt av svarsalternativet ”hemma” som drygt 70 procent kryssat för. På arbetet eller i skolan lyssnar 37 procent av respondenterna på radio, 14 procent lyssnar via datorn och sju procent på annan plats, medan fyra procent uppgav att de inte alls lyssnar på radio.

Enkätsvaren samlades in i april och maj i år då RIX FM fortfarande sändes på traditionellt vis via etern. Nästan 60 procent av de svarande uppgav att de brukar lyssna på Ålands Radio, cirka 45 procent att de brukar lyssna på RIX FM och 40 procent att de lyssnar på SteelFM.¹ Det framkom inte några signifikanta skillnader mellan kvinnors och mäns val av radiokanaler, medan det framkom flera signifikanta skillnader då man tittade på de svarandes ålder och vilka radiokanaler de brukar lyssna på. Ålands Radio, Radio Vega, Sveriges P4, P1 och P2 var speciellt populära bland de äldre lyssnarna, medan RIX FM, SteelFM, Radio Extrem och Sveriges P3 var populära bland de yngre lyssnarna.

Tittar man närmare på antalet minuter per dag de svarande uppgett att de lyssnar på radio, kan man konstatera att de i snitt lyssnar drygt en timme på Ålands Radio per vardag, knappt en timme på RIX FM och drygt en halv timme på SteelFM. De lyssnar inte lika mycket på dessa tre radiokanaler om helgerna.

¹ RIX FM (sedan den 1 juni 2009 sänds istället Mix Megapol), SteelFM och SoftFM hörs inte i den åländska skärgården samt kan ha begränsad hörbarhet på andra ställen.

Ålands Radios programutbud

Nästan 60 procent av de svarande uppgav alltså att de brukar lyssna på Ålands Radio, av vilka över hälften svarade att de lyssnar varje eller nästan varje dag på Ålandsnytt. En fjärdedel lyssnar dagligen på Aktuellt, 17 procent på Mitt på dan och 14 procent av Ålands Radios lyssnare uppgav att de dagligen lyssnar på Åland idag. Förutom dessa vardagligen återkommande program sänder Ålands Radio program en eller ett par gånger i veckan. Nästan en fjärdedel av Ålands Radios lyssnare uppgav att de ofta lyssnar på Firarmix, 14 procent att de lyssnar ofta på Djur och natur och 13 procent på Gröna Fingrar.

Vi frågade också om de svarande önskade att Ålands Radio skulle utöka sitt programutbud, vilket 17 procent av de som svarat på frågan uppgav att de önskade. Då vi tittar på de öppna svaren på följdfrågan "Vilken typ av program vill du ha mera av?" kan vi se att det mycket handlar om önskemål angående den musik som spelas. Näst musikvalet är det många som efterfrågar program med intervjuer och reportage, där man gör personporträtt och jobbar mer uppsökande i kommunerna.

Nästan hälften av de som svarat på frågan "Finns det något av Ålands Radios program, som får dig att byta kanal eller stänga av radion?" svarade jakande. På den öppna följdfrågan kommer många åsikter fram, hela 184 öppna svar! När man kategoriserar svaren ser man en stor grupp som inte pekat ut något särskilt program, utan svarar att de ogillar "det mesta" eller "allt" (25 svar).

Så gott som alla program i tablån nämns bland dem man inte vill lyssna på, men det finns två som förekommer oftare än andra. De är "Mitt på dan" (21 svar) och "Jazz med Wallers" (20 svar). Ytterligare kan vi konstatera att många tycker musiken är dålig. Vissa stänger av när det är "skvalmusik", andra när det är "dunka dunka", pop, jazz eller "morgonpsalmer".

Ålands Radios hemsida

Uppdragsgivarna önskade också få information om vilka som använder Ålands Radios hemsida, hur ofta de besöker hemsidan och vad de använder hemsidan till, vilken information de söker. Man ville också veta om det är någon specifik information som användarna upplever att de saknar på hemsidan samt om besökarna har haft några tekniska bekymmer när de försökt att lyssna på Ålands radio via webben.

I genomsnitt har nästan 88 procent av de svarande tillgång till internet. Bland dem som har tillgång till internet har cirka 80 procent uppgett att de aldrig eller nästan aldrig besöker radions hemsida. Endast 3 procent av de svarande besöker hemsidan nästan

dagligen, cirka 4 procent 1-3 gånger i veckan och 12 procent någon gång per månad.

Det vanligaste syftet med besöken av hemsidan är att läsa nyhetstelegrammen, som nästan 68 procent av dem som besöker radions hemsida uppgett att de gör. Det är också ganska vanligt att de som besöker hemsidan söker information om kommande program (drygt 22 procent) och läser sportsidan (drygt 15 procent).

TV-tittande

Nästan 90 procent av de svarande uppgav att de brukar titta på Sveriges TV4, följt av Sveriges TV1 (79%), Sveriges TV2 (70%) och Sveriges TV3 (54%). En signifikant större andel av männen uppgav att de tittar på betalkanaler. Andelen som tittar på Sveriges TV1, TV2 och FST5 verkar stiga med svarandes ålder, medan det motsatta gäller för Sveriges TV3. På SVT24 tittar en signifikant större andel 65 år fyllda.

De svarande tittar mest på Sveriges TV4 både om vardagarna och om helgdagarna, en timme och 10 minuter per vardag och 1 timme och 25 minuter per helgdag. Därefter följer Sveriges TV1, Sveriges TV3 och Sveriges TV2. De svarande verkar i snitt titta något mer på Sveriges TV4, Sveriges TV3 och betalkanalerna om helgerna än om vardagarna, medan det motsatta gäller för de övriga TV-kanalerna.

Det finns några signifikanta skillnader mellan vilka TV-kanaler kvinnor och män tittar på. De åländska kvinnorna verkar titta något mer på Sveriges TV3 om vardagarna jämfört med de åländska männen, medan det motsatta gäller för betalkanalerna.

Då vi ser på antalet minuter de svarande per åldersgrupp tittar på TV-kanalerna, framkommer fler signifikanta skillnader. Sveriges TV1, TV2, Ålandskanalen och FST5 verkar vara mer populära bland de äldre svarande, medan Sveriges TV3 verkar vara mer populär bland de yngre. Barn- och/eller kunskapskanalen verkar vara speciellt populär bland 25-34-åringarna och SVT24 bland de 65 år fyllda.

Önskemål om Ålandskanalens programutbud

De svarande hade möjlighet att uppge högst tre programtyper som de skulle vilja se mera av på Ålandskanalen. Drygt 40 procent av de svarande uppgav att de inte hade någon åsikt i denna fråga, medan nästan 30 procent önskade se lokala reportageprogram, en fjärdedel lokala nyhetsprogram och en femtedel lokalproducerade filmer.

Önskemål om en extra TV-kanal

Slutligen ställdes frågan: "Om det skulle finnas en ledig kanal i ditt programutbud, vad skulle du vilja se för TV-kanal?" Av dem som hade svarat på frågan (nästan hälften av alla svarande) uppgav 18 procent att de redan har tillräckligt med TV-kanaler, medan

nästan en fjärdedel skulle vilja se TV4 Plus, 15 procent skulle vilja se TV4 Film och 13 procent TV4 Fakta.

2. Inledning

2.1 Bakgrund och syfte

Hösten 2008 fick ÅSUB i uppdrag av Ålands Radio och TV AB att göra en radiolyssnar- och TV-tittarundersökning. ÅSUB har två gånger tidigare gjort liknande undersökningar.² År 1995 gjordes *Lyssnar- och tittarundersökning* på uppdrag av Ålands landskapsstyrelse och år 1997 *Ålands Radio i etern - Lyssnarundersökning hösten 1997* på uppdrag av Ålands Radio.³ Jämförelser med resultaten i 1997 års undersökning har gjorts, om det varit möjligt.

Syftet med enkätundersökningen är att kartlägga ålänningarnas radiolyssnar- och TV-tittarvanor t.ex vilka radio-/TV-kanaler ålänningarna lyssnar/tittar på och i vilken omfattning de lyssnar/tittar. Dessutom önskade uppdragsgivaren få svar på frågor gällande Ålands Radios programutbud och hemsida t.ex när de svarande lyssnar på Ålands Radio, hur ofta de lyssnar på Ålands Radios program samt vilken typ av radio-/TV-program ålänningarna önskar mer av respektive mindre av.

Målet med undersökningen är att informationen om ålänningarnas lyssnar- och tittarvanor samt önskemål gällande Ålands Radios och TVs verksamhet ska användas så att utbudet kan utvecklas och förbättras.

Det finns även ett allmänintresse att se på ålänningars radiolyssnar- och TV-tittarvanor. Den populäraste fritidsaktiviteten, om man ser hur ofta den utövas per månad, bland ålänningar är nämligen att se på TV/DVD-film följt av att lyssna på radio enligt resultatet från en undersökning om ålänningars kultur- och fritidsvanor från år 2008⁴ (se *Figur 30* i bilagan).

2.2 Undersökningens metod och upplägg

Enkätundersökningens resultat baserar sig på de uppgifter som samlades in genom en enkät som skickades till 721 slumpmässigt utvalda ålänningar våren 2009. Rampopulationen utgjorde alla på Åland bosatta personer födda 1993 och tidigare, totalt

² *Lyssnar- och tittarundersökning* Rapport 1995:5 och *Ålands Radio i etern – Lyssnarundersökning hösten 1997* Rapport 1997:4.

³ Ålands Radio/TV AB bildades den 1 maj 1996, som ett aktiebolag ägt av landskapet. Bolaget övertog verksamheten som Rundradion i Finland tidigare bedrivit på Åland.

⁴ *Ålänningars kultur- och fritidsvanor* Rapport 2009:1.

20.957 ålänningar (se *Tabell 1*). Bland de som svarat på enkäten lottades 100 euro ut i syfte att höja svarsprocenten. Efter en påminnelse hade 389 personer svarat på enkäten, svarsprocenten blev 54.⁵

Tabell 1. De svarande och rampopulationen enligt bakgrundsvariablerna kön, ålder och region

Bakgrundsvariabler Kön, åldersgrupp, region	Antal svarande oviktat	Andelen svarande oviktat	Antal svarande viktat	Andelen svarande viktat	Antal ram- population	Andel ram- population
Totalt	389	100,0	389	100,0	20 957	100,0
Kvinna	214	55,0	192	49,5	10 446	49,8
Man	175	45,0	197	50,5	10 511	50,2
16-24	43	11,1	50	12,9	2 697	12,9
25-44	112	28,8	130	33,5	7 013	33,5
45-64	156	40,1	146	37,6	7 890	37,6
65+	78	20,1	62	16,0	3 357	16,0
Mariehamn	164	42,2	160	41,2	8 629	41,2
Fasta Ålands landsbygd	196	50,4	196	50,5	10 577	50,5
Skärgården	29	7,5	33	8,4	1 751	8,4

Viktning och bakgrundsvariabler

Svarsprocenten mellan könen och de olika åldersgrupperna varierar. Som vi ser i tabellen ovan besvarades enkäten av något fler kvinnor än män. Dessutom är 25-44-åringarnas svar underrepresenterade⁶, medan de 45 år fyllda och äldres svar är överrepresenterade. För att korrigera sådana skevheter i resultaten på grund av bortfall har svarsmaterialet viktats. Viktningen medför att svarsmaterialets sammansättning för ålder, kön och region sammanfaller med rampopulationen, den åländska befolkningen 16 år och äldre.

Viktningen innebär alltså att svaren bättre beskriver rampopulationens åsikter, medan eventuella systematiska skillnader mellan de som svarat och de som låtit bli att svara på enkäten inte korrigeras genom viktning.

Signifikanta skillnader mellan bakgrundsvariablerna presenteras i rapporten och markeras med en stjärna * i figurer. Med signifikanta skillnader avses nivå 0,05 eller lägre, det vill säga att sannolikheten är minst 95 procent att en skillnad faktiskt beror på just den bakgrundsvariabeln (t.ex kön eller ålder).

⁵ Fem svarskuvert kom i retur. Dessutom inkom två svar för sent och ingår sålunda inte i beräkningarna eller i svarsprocenten.

⁶ 25-44-åringarnas andel av svaren är 28,8 procent, medan deras andel av rampopulationen är 33,5 procent.

Följande bakgrundvariabler har använts i undersökningen:

- Kön: *kvinnor, män*
- Sex åldersgrupper som uppdragsgivaren valt: *16-24 år, 25-34 år, 35-44 år, 45-54 år, 55-64 år, 65 år och äldre*⁷
- Bosättningsregion: *Mariehamn, landsbygden, skärgården*
- Huvudsaklig sysselsättning: *studerande, tjänsteman/arbetstagare, arbetsgivare/företagare/lantbrukare, pensionär*
- Högsta utbildning: *grundskola/folkskola/mellanskola, yrkesskola/institut/gymnasium, universitet/högskola*
- Antal personer i hushållet: *en person, två personer, 3-4 personer, fem eller fler personer*

Vi har således granskat svaren mot sex olika grupper av bakgrundsvariabler: kön, ålder, bosättningsregion, sysselsättning, utbildningsnivå och antal personer i hushållet. Då det till exempel gäller de svarandes huvudsakliga sysselsättning, utbildningsnivå och antal personer i svarandes hushåll, kan vi dock se att de signifikanta skillnaderna ofta i stort sammanfaller med respondenternas ålder. Vi har sålunda valt att lämna bort diagram som åskådliggör svaren enligt respondenternas utbildningsnivå och hushållets storlek och endast kort redogjort för relevanta signifikanta skillnader för dessa bakgrundsvariabler.

Enkätfrågeschema

Enkäten omfattade fyra sidor. Formuläret och följebrevet finns i sin helhet i rapportens bilagedel. Den första delen av enkäten bestod av de ovan beskrivna bakgrundsfrågorna.

I den andra delen av enkäten skulle respondenterna svara på allmänna frågor om sitt radiolyssnande t.ex. var de brukar lyssna på radio samt hur länge de brukar lyssna på ett urval av radiokanaler. Urvalet av radiokanaler har gjorts av uppdragsgivaren. De svarande skulle uppskatta hur många timmar och/eller minuter per vardag respektive helgdag han eller hon brukar lyssna på de olika radiokanalerna. Med helgdag avses i den här rapporten en lördag eller söndag. Dessutom kunde de kryssa för om de inte hade tillgång till någon av radiokanalerna. Då det t.ex. gäller kanalerna RIX FM (numera sänds Mix Megapol istället), SteelFM och SoftFM så hörs de inte i den åländska skärgården via etern.

Därefter följde specifika frågor om Ålands Radio t.ex. vilka tider respondenterna brukar

⁷ På grund av de relativt många åldersgrupper är figurerna, som beskriver svaren enligt ålder, tyvärr inte så tydliga. För att underlätta för läsaren har de yngre åldersgrupperna fått blåa nyanser, medan de äldre är gröna.

lyssna på kanalen, hur ofta de brukar lyssna på kanalens radioprogram, om de önskar att Ålands Radio ska utöka sitt programutbud, om det finns något av Ålands Radios program som de ogillar samt var de brukar få information om Ålands Radios program.

Den fjärde gruppen av frågor handlade om Ålands Radios hemsida t.ex om de brukar besöka hemsidan, orsaken till att de besöker hemsidan, om de saknar någon information på hemsidan och om de haft några tekniska problem då de lyssnat via webben.

Slutligen ställdes frågor om ett av uppdragsgivaren fastställt urval TV-kanaler t.ex hur de svarande har tillgång till de olika kanalerna samt hur länge de brukar titta på kanalerna per vardag respektive helgdag. De svarande kunde även kryssa för vilken typ av program de vill se mera av på Ålandskanalen samt komma med önskemål om återsändning av ytterligare en TV-kanal.

Det är inte alldeles lätt att uppskatta hur många minuter per dag man lyssnar eller tittar på en viss radio- eller TV-kanal. Syftet med uppskattningen är inte att exakt få reda på hur mycket de svarande lyssnar respektive tittar på de olika kanalerna per dag, utan uppskattningen ska främst användas för att kunna rangordna kanalerna enligt lyssnar-/tittartid. Den genomsnittliga tiden som man lyssnar eller tittar på en radio- eller TV-kanal per dag ska sålunda tolkas med försiktighet.

Eftersom undersökningen endast täcker ett urval av radio- respektive TV-kanaler är det inte heller möjligt att beräkna den totala tiden som var och en lyssnar på radio eller ser på TV.

Rapportens upplägg

Rapportens upplägg följer i stort frågeschemats disposition. Rapporten inleds med en sammanfattning följt av ett kapitel som kort beskriver undersökningens syfte, metod och upplägg. I kapitel tre och fyra presenteras undersökningens resultat.

I kapitel tre kartläggs de svarandes radiolyssnarvanor och speciellt när och hur ofta de lyssnar på Ålands Radios program. I detta kapitel framkommer även eventuella önskemål gällande Ålands Radios programutbud samt användningen av Ålands Radios hemsida. I det fjärde kapitlet kartläggs de svarandes TV-tittarvanor samt eventuella önskemål angående program- och TV-kanalutbud. I kapitel fem ingår en faktoranalys av radiolyssnandet och TV-tittandet samt några sammanfattande kommentarer.

3. Radiokanalerna

Ett av syftena med enkätundersökningen var alltså att kartlägga vilka radiokanaler ålänningarna lyssnar på och i vilken omfattning de lyssnar. De kanaler som ingick i denna enkätundersökning var: Ålands Radio, SteelFM, SoftFM, RIX FM⁸, Sveriges Radios P1, P2, P3, P4, Radio Vega, Radio Extrem och Radio Suomi (se frågeschemat i bilagan).⁹ Uppdragsgivaren var även intresserad av att få veta när de lyssnar på Ålands Radio och hur ofta de brukar lyssna på kanalens program samt om de har några önskemål angående programutbudet. Dessutom var uppdragsgivaren intresserad av att få veta om, hur ofta och varför Ålands Radios hemsida besöks. Bland annat följande frågor ställdes:

- Var brukar du lyssna på radio?
- Hur länge brukar du lyssna på olika radiokanaler?
- Vilka tider brukar du lyssna på Ålands Radios program?
- Hur ofta brukar du lyssna på Ålands Radios olika program?
- Vill du att Ålands Radio ska utöka sitt programutbud?
- Finns det något av Ålands Radios program som får dig att byta kanal?
- Var brukar du få information om Ålands Radios program?
- Brukar du besöka Ålands Radios hemsida?
- Vilket är ditt syfte?
- Saknar du information på hemsidan?

3.1 Ålänningars radiolyssnande

Då det gäller ålänningarnas radiolyssnande började vi med att fråga var de brukar lyssna på radio och gav de svarande följande svarsalternativ som de kunde kryssa för (flera kryss var möjliga): hemma, på arbetet/i skolan, i bilen, på annan plats, via datorn samt lyssnar inte på radio.

Hela 84 procent av de svarande uppgav att de lyssnar på radio i bilen följt av svarsalternativet ”hemma” som drygt 70 procent kryssat för. På arbetet eller i skolan lyssnar 37 procent av respondenterna på radio, 14 procent lyssnar via datorn och sju

⁸ Den första juni 2009 slutade RIX FM sändas på Åland och ersattes av Mix Megapol. Enligt uppgifter på SteelFMs hemsida finns det flera orsaker till detta. En av dem är att MTG som driver RIX FM beslutat upphöra med att leverera sina sändningar via satellit, vilket tidigare gjort det tekniskt möjligt för Steel FM Ab att motta och vidareända deras program på Åland.

⁹ Uppdragsgivaren har bestämt urvalet av radiokanaler.

procent på annan plats, medan fyra procent uppgav att de inte alls lyssnar på radio.

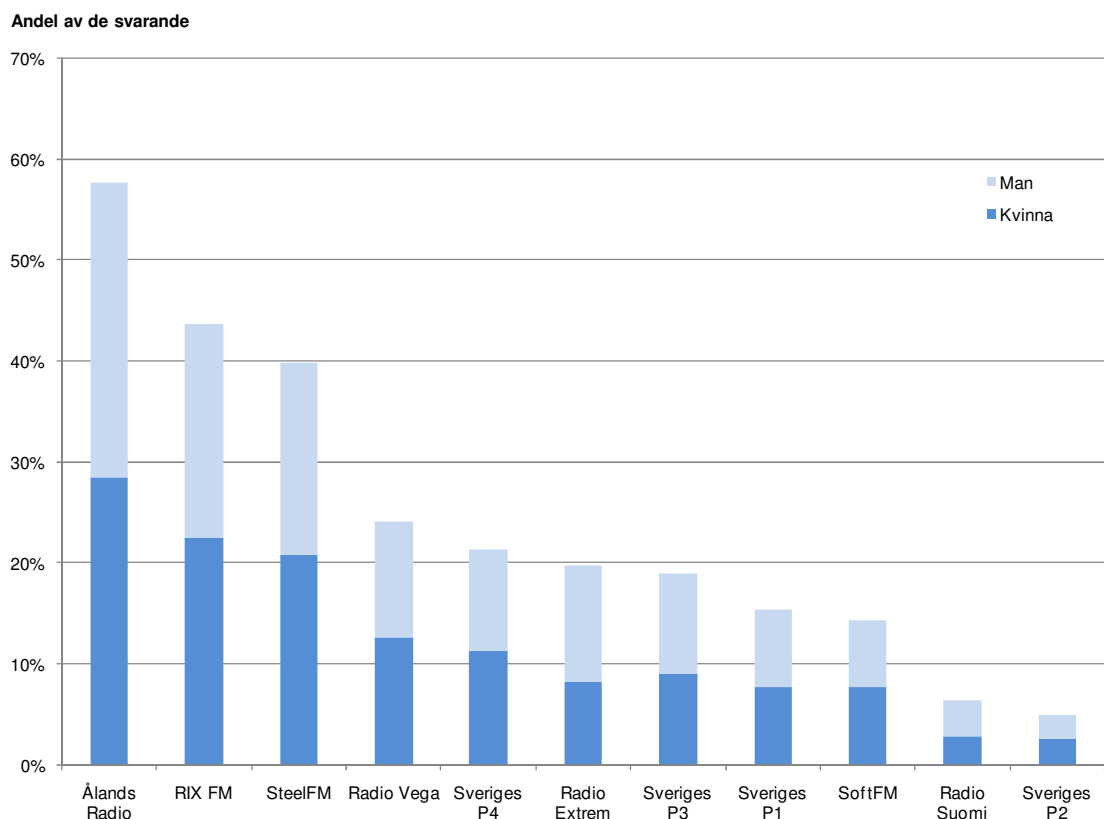
Sedan skulle de svarande uppskatta hur många timmar och/eller minuter per vardag respektive helgdag de brukar lyssna på ett urval av radiokanaler. På basen av dessa svar har vi först tittat på hur stor andel av de svarande som överhuvudtaget lyssnar på de olika radiokanalerna, för att sedan mer i detalj se hur många minuter per vardag respektive per helgdag de brukar lyssna på kanalerna.

Då det gäller vilka radiokanaler de svarande brukar lyssna på har vi tagit med samtliga svar, även de där svarande uppgett att de inte har tillgång till radiokanalen.¹⁰ Orsaken till detta är de svarande har möjlighet att lyssna på radiokanalerna på flera olika ställen förutom hemma, nämligen i bilen, på jobbet och/eller via datorn.

Andel av de svarande som lyssnar på de olika radiokanalerna

Nästan 60 procent av de svarande uppgav att de brukar lyssna på Ålands Radio, cirka 45 procent att de brukar lyssna på RIX FM och 40 procent att de lyssnar på SteelFM.

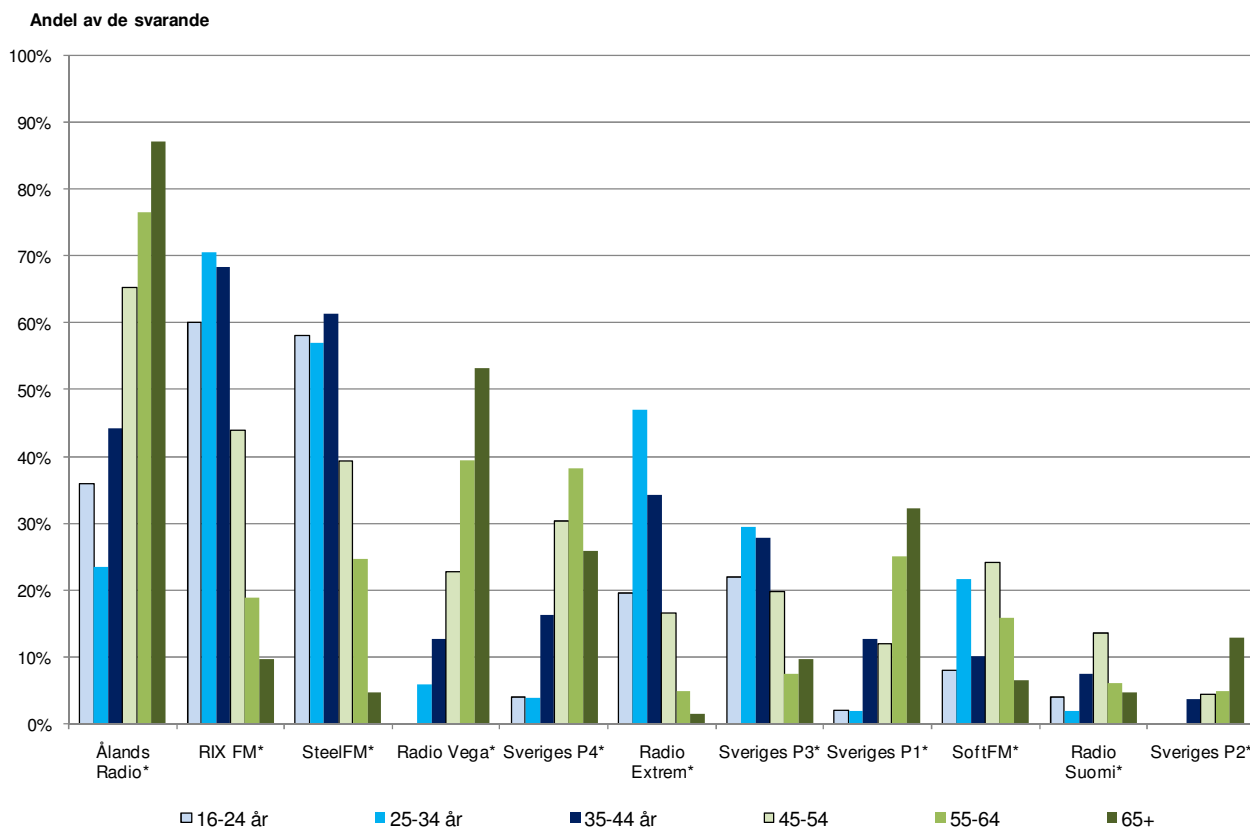
Figur 1. Andel av de svarande som uppgett att de lyssnar på radiokanalerna enligt kön

¹⁰ RIX FM (numera Mix Megapol), SteelFM och SoftFM hörs inte i den åländska skärgården samt kan ha begränsad hörbarhet på andra ställen.

Det framkom inte några signifikanta skillnader mellan mäns och kvinnors radiolyssnande, medan det framkom flera signifikanta skillnader (märkt med * i figurerna) då man tittade på de olika åldersgruppernas val av radiokanaler (se *Figur 2*).

Figur 2. Andel av de svarande som uppgett att de lyssnar på radiokanalerna enligt ålder

Allmänt kan vi säga att Ålands Radio, Radio Vega, Sveriges P4, P1 och P2 är speciellt populära bland de äldre lyssnarna, medan RIX FM, SteelFM, Radio Extrem och Sveriges P3 är speciellt populära bland de yngre lyssnarna.

Tittar vi lite närmare på hur stor andel av de olika åldersgrupperna som svarat att de lyssnar på radiokanalerna kan vi alltså konstatera följande:

- Ju äldre de svarande är desto större andel har uppgett att de lyssnar på Ålands Radio.
- På RIX FM lyssnar speciellt de tre yngsta åldersgrupperna, medan andelen bland de 55 år fyllda och äldre är signifikant lägre.
- Då det gäller radiokanalen SteelFM är det främst de tre yngsta åldersgrupperna och i synnerhet 35-44-åringarna som lyssnar, medan andelen som lyssnar i de två äldsta åldersgrupperna är signifikant lägre.
- På Radio Vega lyssnar nästan en fjärdedel av ålänningarna och andelen som

lyssnar verkar stiga med åldern.

- Andelen 55-64-åringar som lyssnar på P4 är speciellt hög, medan den är låg bland 16-34-åringarna.
- Radio Extrem är speciellt populär bland 25-44-åringarna, medan andelen som lyssnar är särskilt låg i de två äldsta åldersgrupperna.
- På P3 lyssnar speciellt 25-44-åringarna, medan andelen bland de 55 år fyllda är låg.
- När det gäller P1 är andelen som lyssnar speciellt stor i de två äldsta åldersgrupperna.
- Andelen som lyssnar på SoftFM är speciellt stor bland 45-54-åringarna.
- Bland dem som lyssnar på Radio Suomi är andelen 45-54-åringar högst.
- På Sveriges Radios P2 är det speciellt de 65 år fyllda som lyssnar.

Andelen som lyssnar på Ålands Radio tenderar att stiga ju längre bort från staden de svarande bor. Vi kan också se att andelen som lyssnar på Radio Vega och Sveriges P4 är speciellt stor i skärgården (se *Figur 31.*), vilket delvis kan förklaras av programutbudet.

Då vi tittar på de svarandes huvudsakliga sysselsättning och andelen lyssnare, kan vi se att dessa andelar i stort återspeglas av de svarandes ålder. Andelen pensionärer är speciellt stor bland Ålands Radios, Radio Vegas och Sveriges P1s lyssnare (se *Figur 32.*) På RIX FM, SteelFM, Radio Extrem och Sveriges P3 lyssnar en relativt stor andel studerande och tjänstemän/arbetstagare. På SoftFM lyssnar en större andel tjänstemän/arbetstagare och arbetsgivare/företagare/lantbrukare. På Sveriges P4 lyssnar en relativt liten andel studerande.

De svarandes utbildningsnivå och antalet personer i hushållet speglar likaså delvis de svarandes ålder. Vi kan sålunda se att de signifikanta skillnaderna bland dem med utbildning på grundnivå i stort påminner om skillnaderna som återfinns bland de svarande i den äldsta åldersgruppen.

Dessutom består relativt många tvåpersoners hushåll ofta av äldre svarande, medan de större hushållen ofta består av yngre svarande med barn. En signifikant större andel av de 65 år fyllda lever ensamma. På Ålands Radio, Radio Vega och Sveriges P4 lyssnar en signifikant större andel tvåpersoners hushåll, medan en större andel av de större hushållen lyssnar på RIX FM, SteelFM, Sveriges P3 och Radio Extrem.

Jämförelser med resultaten från 1997 års undersökning

Ålands Radio hade också 1997 den största andelen lyssnare bland de svarande (drygt 70%) följt av Sveriges Radios P3 (45%), finlandssvenska riksradien (drygt 40%), Radio

Väst (en tredjedel), Sveriges Radios P4 (30%), Sveriges Radios P1 (en femtedel) och slutligen liksom år 2009 Radio Suomi och Sveriges Radios P2 (ca 8% vardera).¹¹

Vi kan se att flera nya kanaler finns med i årets undersökning t.ex RIX FM, SteelFM, Radio Vega, Radio Extrem och SoftFM, medan Radio Väst inte finns längre. Finlandssvenska riksradiion är i dag uppdelad i två olika kanaler, Radio Vega och Radio Extrem.

Antal minuter per dag de svarande lyssnar på radiokanalerna

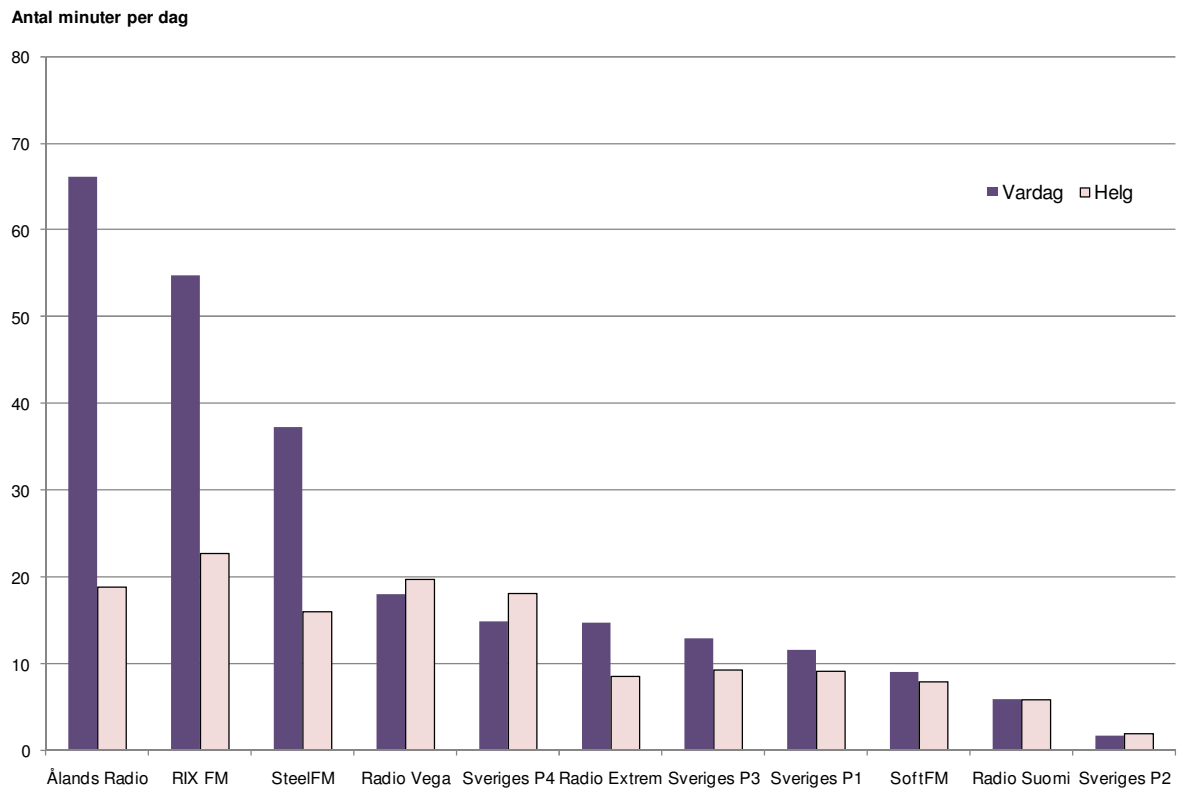
Då vi tittar på antalet minuter¹² de svarande uppgett att de lyssnar på de olika radiokanalerna, kan vi konstatera att de om vardagarna lyssnar mest på Ålands Radio, RIX FM och SteelFM: drygt en timme per vardag på Ålands Radio, knappt en timme på RIX FM och drygt en halv timme på SteelFM (se *Figur 3*). På en lördag eller söndag lyssnar de däremot klart mindre på kanalerna: knappt 20 minuter på Ålands Radio och drygt 20 minuter på RIX FM. Såsom en lyssnare kommenterade Ålands Radios utbud:

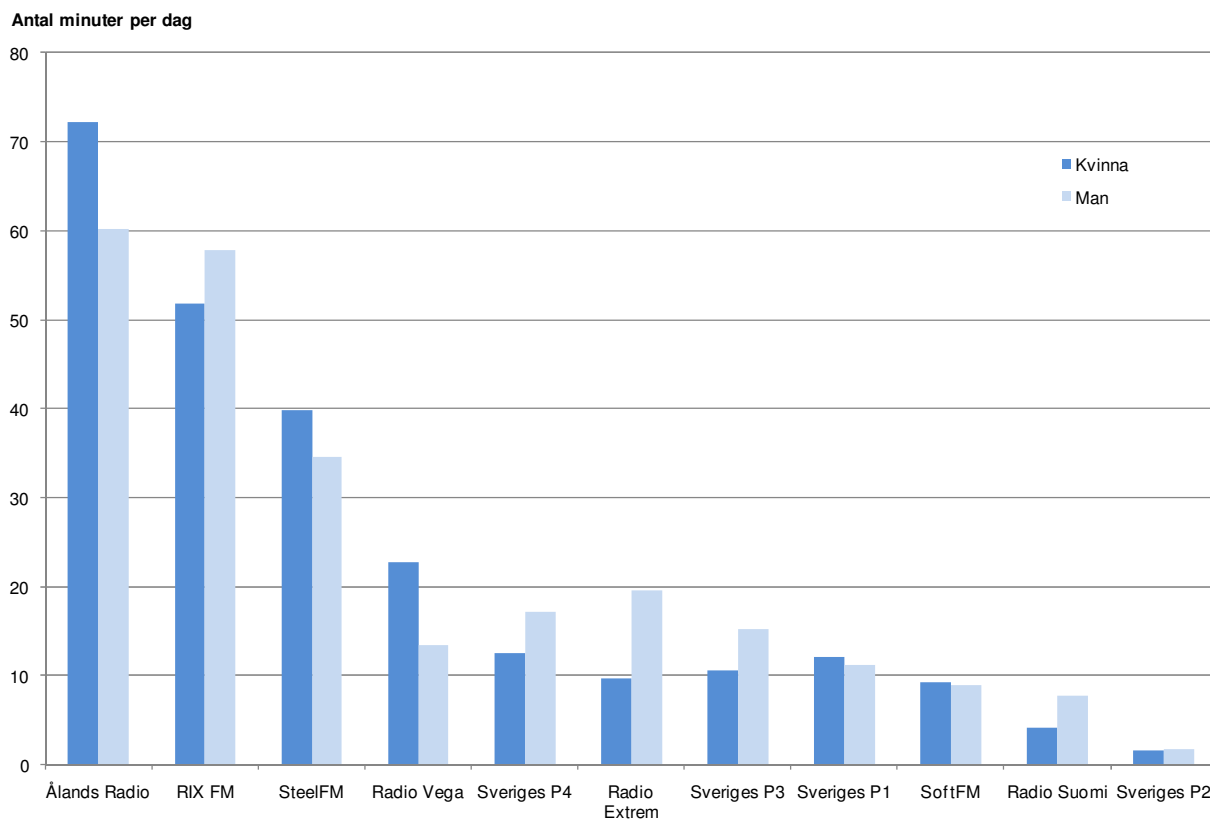
”På helgen är det ju så mycket repris.”

¹¹ Resultaten från de två undersökningarna är inte helt jämförbara dels på grund av att frågorna inte ställdes på exakt samma sätt och dels på grund av att radiokanalutbudet har ändrat.

¹² Såsom vi konstaterade tidigare har inte alla svarande tillgång till alla dessa radiokanaler där de bor. Vi har därför valt att beakta detta då vi mer i detalj tittat på antalet minuter de svarande uppgett att de lyssnar på de olika kanalerna.

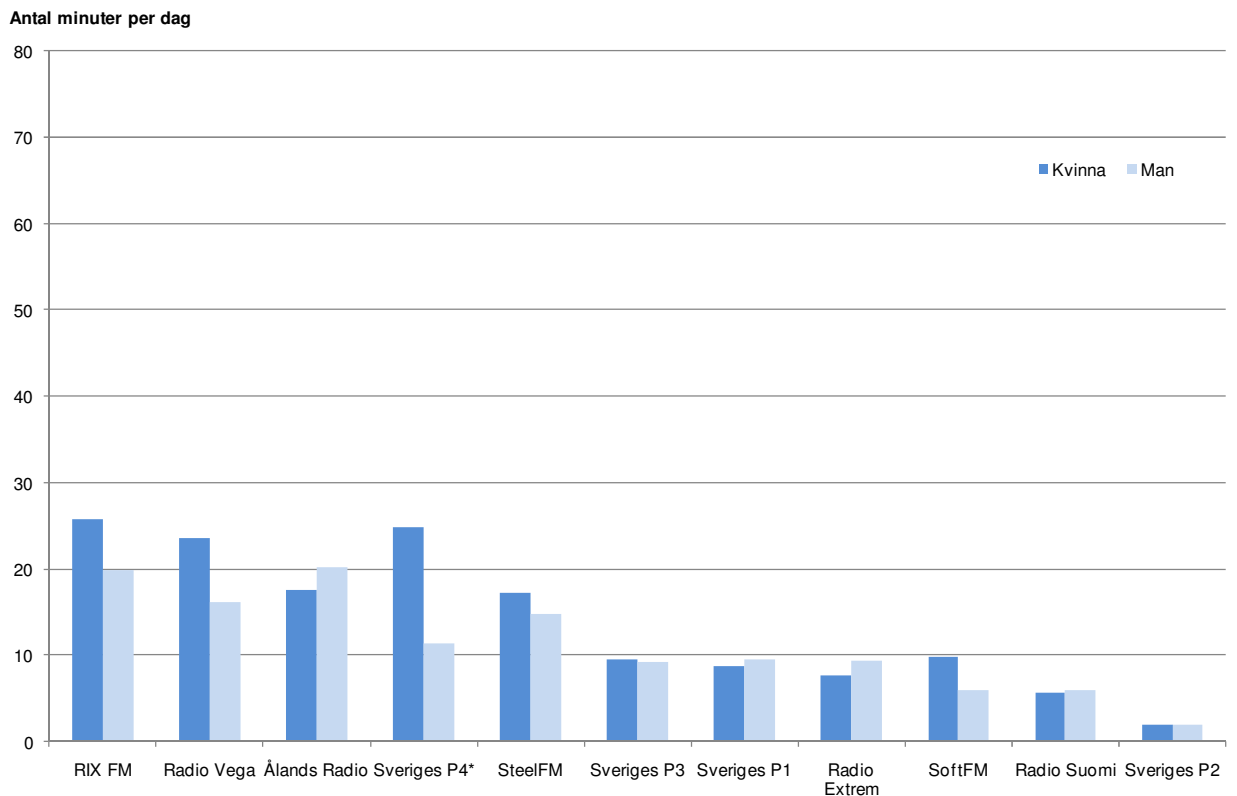
Figur 3. Antal minuter per vardag respektive helgdag de svarande lyssnar på radiokanalerna

Figur 4. Antal minuter per vardag de svarande lyssnar på radiokanalerna enligt kön

Det förekommer inte några signifikanta skillnader mellan könen och antalet minuter de uppgett att de i snitt lyssnar på de olika radiokanalerna per dag, förutom att kvinnorna lyssnar signifikant mer på Sveriges P4 om helgerna (se *Figur 4* och *Figur 5*).

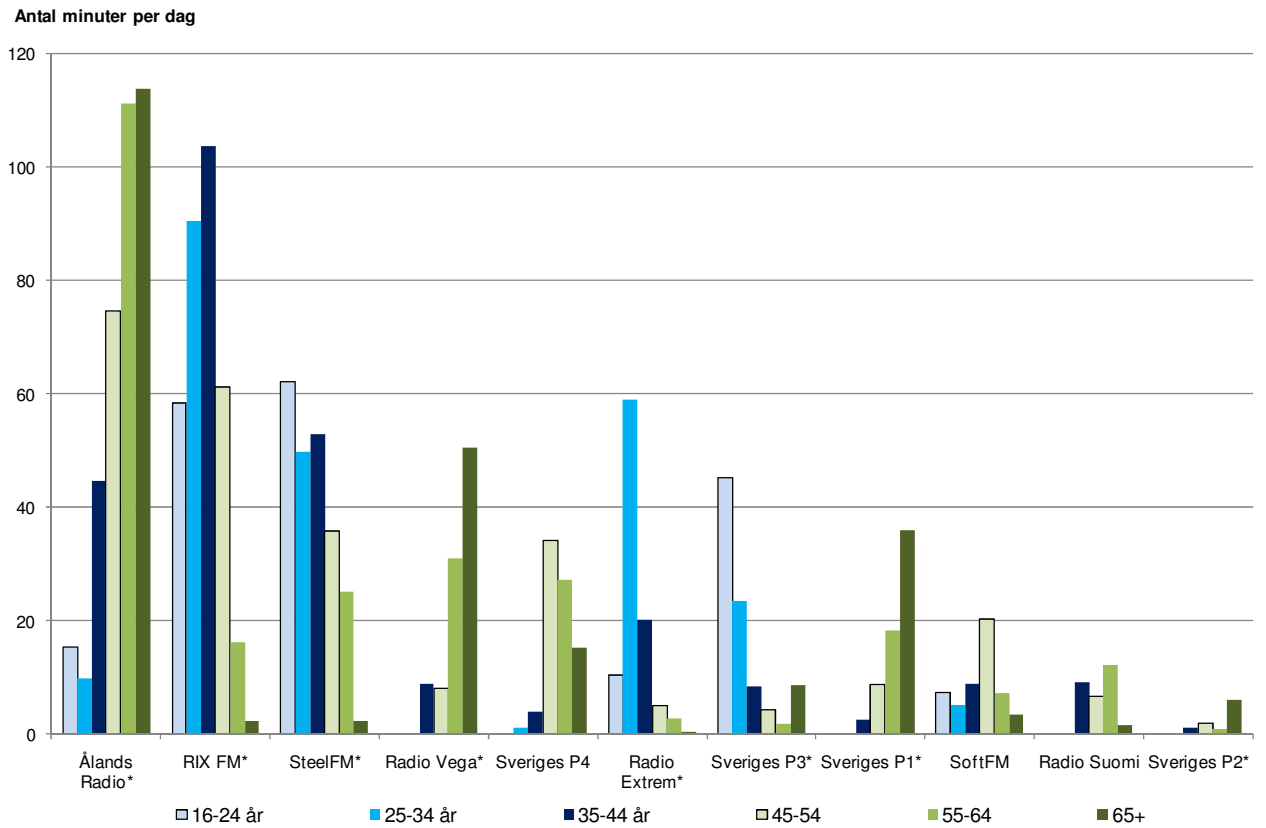
Figur 5. Antal minuter per *helgdag* de svarande i snitt lyssnar på radiokanalerna enligt kön

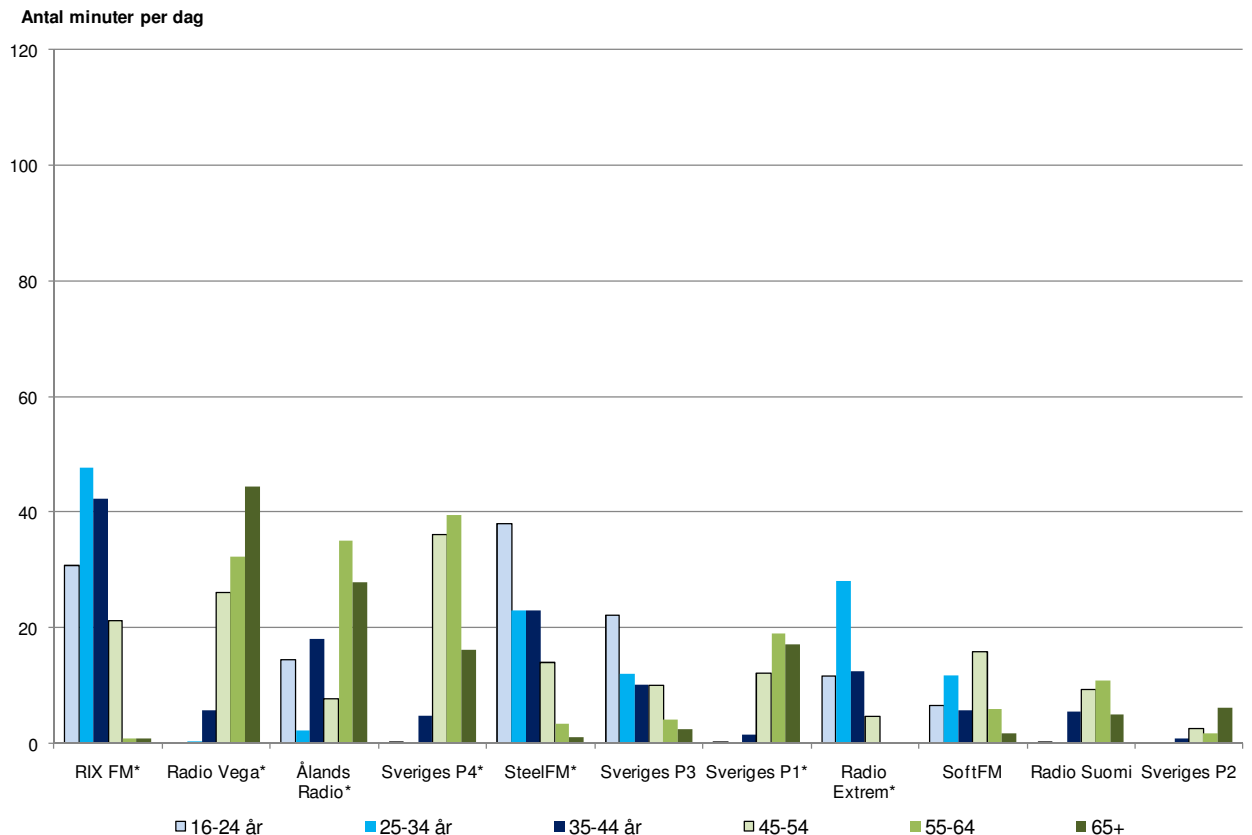

Däremot förekommer flera signifikanta skillnader mellan de olika åldersgrupperna och deras radiolyssnande. Såsom vi tidigare konstaterat verkar de äldre lyssnarna föredra att lyssna på Ålands Radio, Radio Vega, Sveriges Radios P1 och P2, medan de yngre föredrar RIX FM, SteelFM och Sveriges P3 (se *Figur 6*).

Även på helgerna är det främst de yngre lyssnarna som väljer RIX FM och SteelFM, medan de äldre lyssnar på Radio Vega, Ålands Radio och Sveriges P1 (se *Figur 7*). En speciellt stor andel av 25–34-åringarna verkar lyssna på Radio Extrem.

Figur 6. Antal minuter per vardag de svarande i snitt lyssnar på radiokanalerna enligt ålder

Figur 7. Antal minuter per *helgdag* de svarande i snitt lyssnar på radiokanalerna enligt ålder

En signifikant skillnad som framkommer, då vi jämför svaren enligt svarandes bosättningsregion (se *Figur 33*, i bilagan), är att skärgårdsborna lyssnar signifikant mer på Ålands Radio om vardagarna än de övriga lyssnarna och i synnerhet mer än Mariehamnarna.

Tittar vi istället på svarandes huvudsakliga sysselsättning lyssnar pensionärerna klart mest på Ålands Radio och de studerande minst (se *Figur 34*). Detta gäller även för kanalerna Radio Vega och Sveriges P1. På RIX FM lyssnar tjänstemännen/arbetstagarna klart mest och på SteelFM tjänstemän/arbetstagare samt arbetsgivare/företagare/lantbrukare.

Antal minuter per dag lyssnarna av respektive radiokanal lyssnar på kanalen

Ytterligare ett sätt att redovisa hur många minuter per dag de svarande lyssnar på radiokanalerna, är att se i vilken omfattning de som verkligen lyssnar på respektive kanal gör det. De 171 svarande, som uppgett att de brukar lyssnar på RIX FM, lyssnar i snitt hela två timmar per vardag på kanalen tätt följt av Ålands Radios lyssnare (225 svarande) som lyssnar en timme och 55 minuter på Ålands Radio. SteelFMs och Radio Suomis lyssnare brukar i snitt lyssna en och en halv timme per dag och de som lyssnar på Sveriges P1, Radio Vega, Radio Extrem, Sveriges P4 och P3 lyssnar i snitt drygt en timme. På SoftFM hör kanalens lyssnare en timme, medan Sveriges P2s lyssnare endast

hör på kanalen en halv timme per dag.

På helgdagarna lyssnar Radio Suomis lyssnare (25 svarande) mest (en och en halv timme) följt av Sveriges P4s och Radio Vegas lyssnare (en timme och 20 minuter). Om helgerna lyssnar Ålands Radios lyssnare i snitt en halv timme per dag.

Jämförelser med resultaten från 1997 års undersökning

Ålands Radio och Sveriges Radios P3 följt av Radio Väst, finlandssvenska riksradien, Sveriges Radios P4, P1, P2 och Radio Suomi var de kanaler respondenterna år 1997 lyssnade flest timmar per vecka på. Kvinnorna lyssnade något mer på Ålands Radio, medan männen i något högre grad lyssnade på Sveriges Radios P1 och P3.

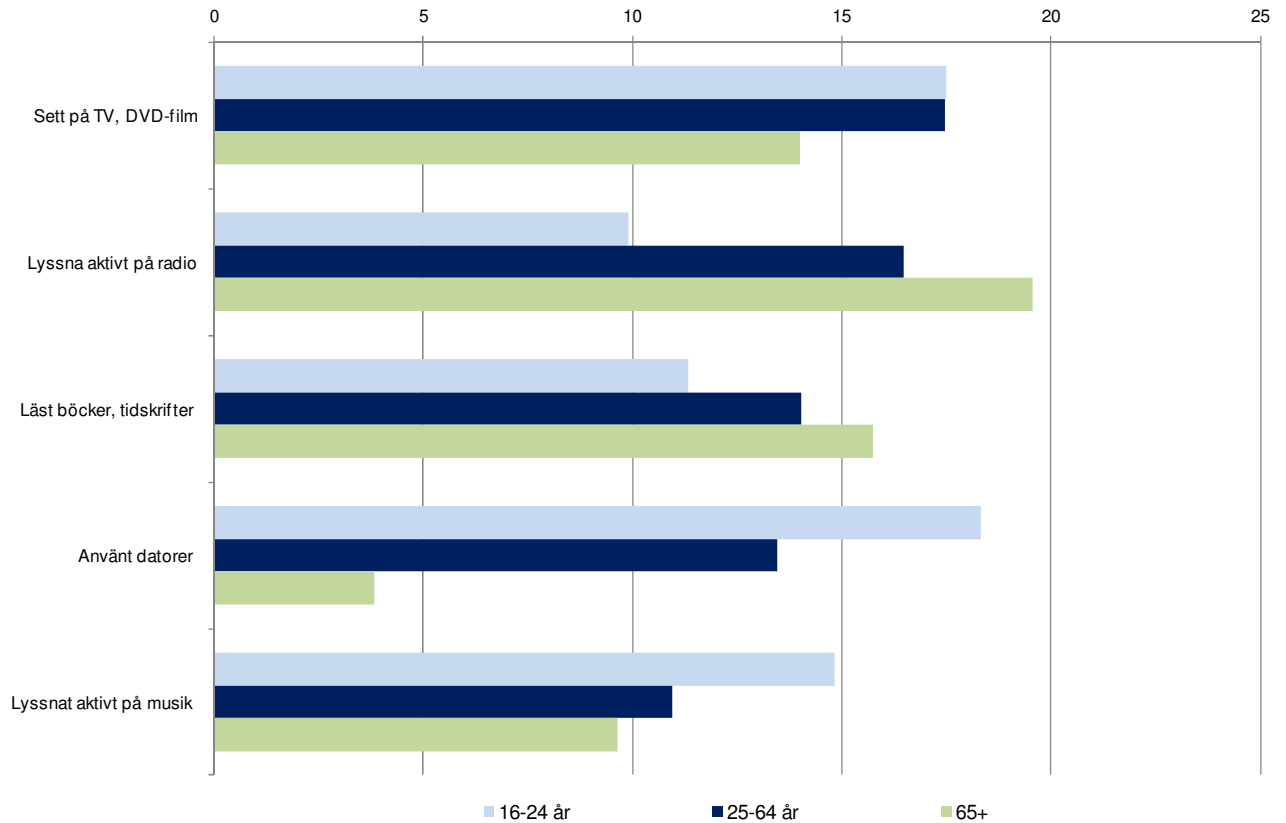
Yngre personer tenderade att lyssna mer på Sveriges P3 och Radio Väst, medan äldre i högre utsträckning valde Ålands Radio, finlandssvenska riksradien och P1. Regionfördelningen visar att Ålands Radio och finlandssvenska riksradien var populärast främst i skärgården, medan Sveriges Radios P3 var populärast i Mariehamn.

Ett par resultat från 2008 års fritidsvaneundersökning

Att lyssna aktivt på radio är den näst populäraste fritidsaktiviteten bland ålänningarna – drygt hälften av de svarande uppgav att de gör det dagligen eller nästan dagligen. Mätt i antalet gånger per månad lyssnar vi aktivt på radio uppskattningsvis 16 gånger per månad, 16–24-åringarna lyssnar i snitt cirka 10 gånger och de 65 år fyllda nästan 20 gånger per månad (se *Figur 8*).

Det verkar inte ha skett någon förändring när det gäller antalet gånger per månad man lyssnar aktivt på radio mellan åren 2001 och 2008, då de två fritidsvaneundersökningarna genomfördes.

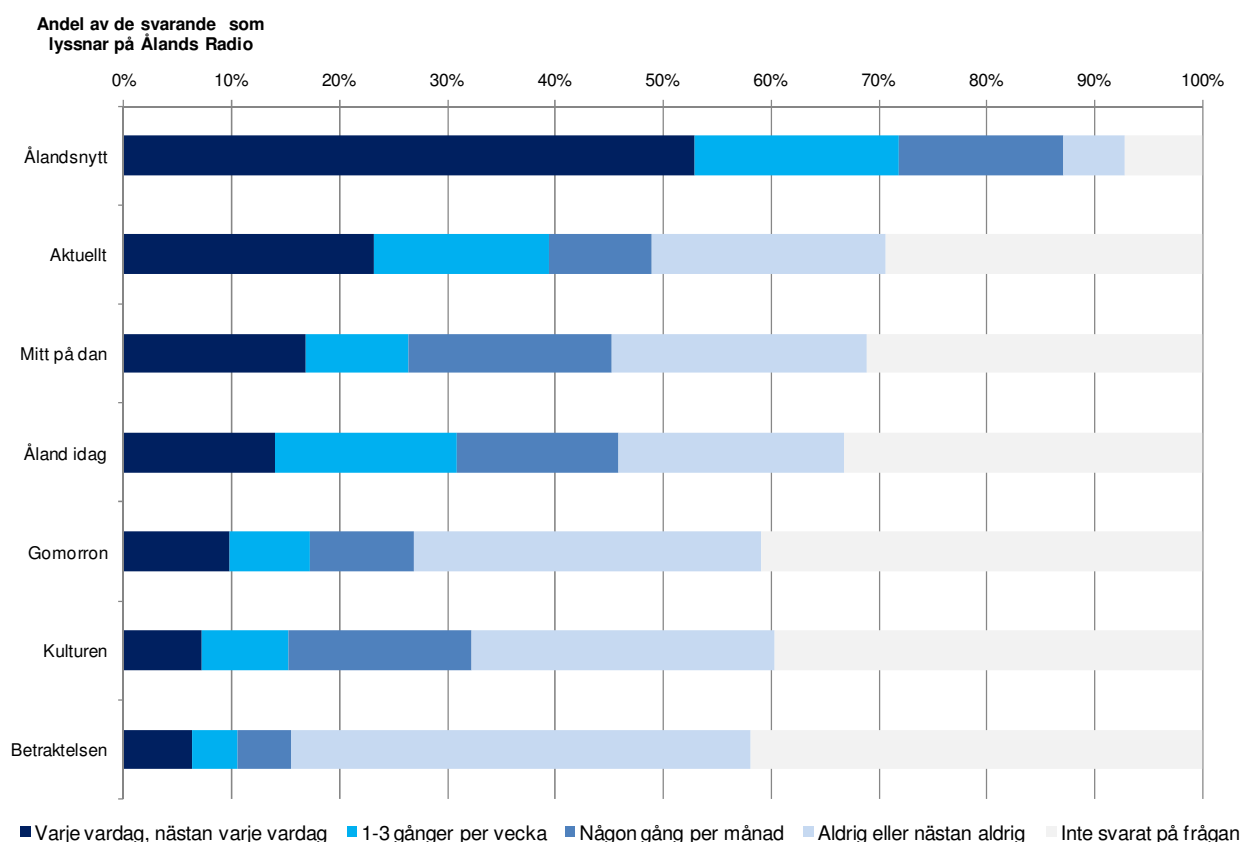
Figur 8. De populäraste fritidsaktiviteterna (utövade antal gånger per månad), enligt ålder

3.2 Ålands Radios programutbud

Uppdragsgivaren var intresserad av att få veta hur ofta de svarande lyssnar på Ålands Radios olika program. Eftersom alla program inte sänds varje vardag delade vi in frågan i två delar. I första delen frågades om sådana program som sänds varje vardag såsom Ålandsnytt, Aktuellt, Gomorron, Beträktelsen, Mitt på dan, Kulturen och Åland idag. Nedan redovisas de 225 svar, där respondenten uppgett att de lyssnar på Ålands Radio.

Figur 9. Hur ofta brukar du lyssna på följande vardagligen återkommande program? Andel av de svarande som lyssnar på Ålands Radio

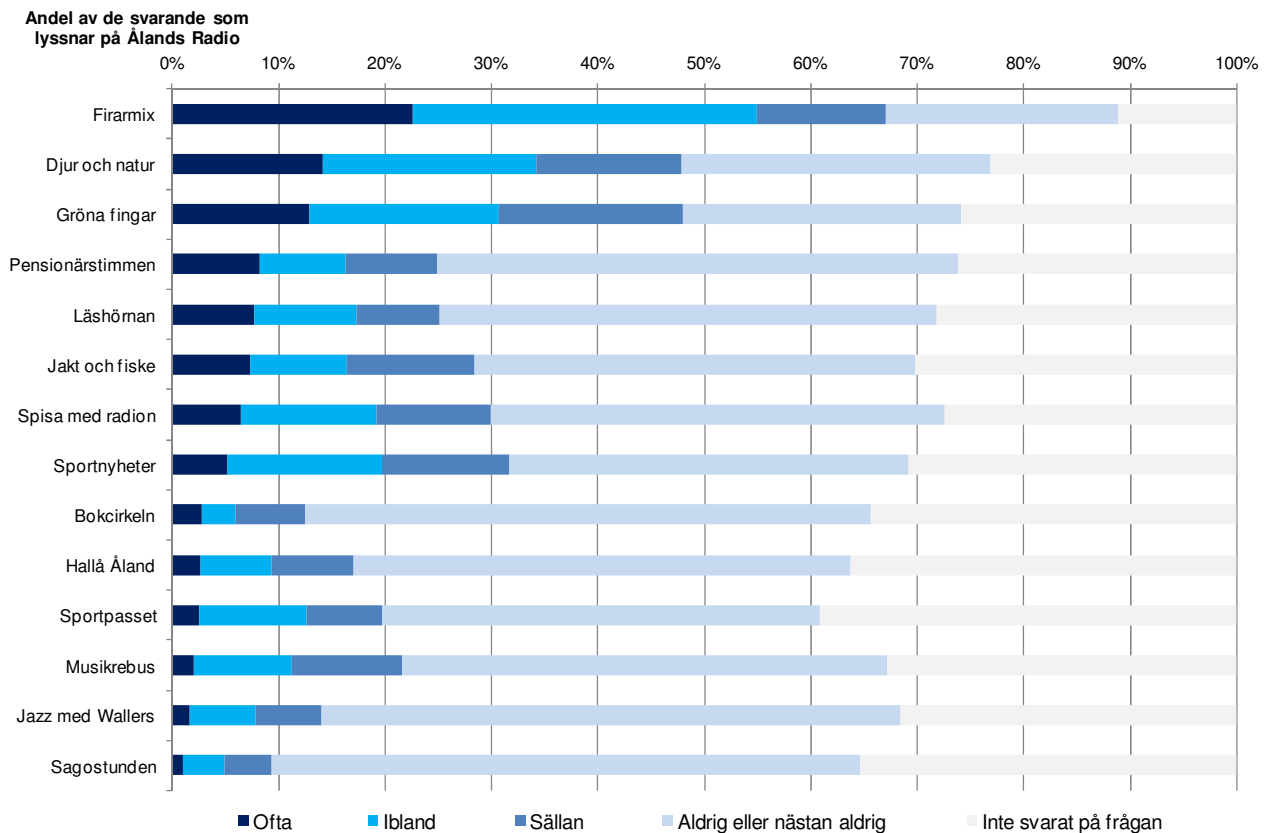
Vi kan se att över hälften av de som lyssnar på Ålands Radio brukar lyssna på Ålandsnytt varje eller nästan varje vardag, cirka 20 procent 1-3 gånger per vecka, 15 procent någon gång per månad, medan sex procent svarat att de aldrig eller nästan aldrig lyssnar på Ålandsnytt. Sju procent av de som lyssnar på Ålands Radio har inte kryssat för något svarsalternativ då det gäller hur ofta de lyssnar på Ålandsnytt.

Andra vardagligen återkommande program på Ålands Radio är Aktuellt som nästan en fjärdedel lyssnar på varje eller nästan varje vardag, Mitt på dan som 17 procent, Åland idag som 14 procent och Gomorron som 10 procent lyssnar på varje eller nästan varje vardag. Sju respektive sex procent av de svarande har uppgett att de varje eller nästan varje vardag lyssnar på Kulturen respektive Beträktelsen.

Om vi istället tittar på hur stor andel av de svarande som lyssnar på Ålands Radio, som har kryssat för svarsalternativet "aldrig eller nästan aldrig", kan vi se att drygt 40 procent uppgett att de aldrig eller nästan aldrig lyssnar på Beträktelsen. Runt 30 har uppgett att de aldrig eller nästan aldrig lyssnar på Gomorron eller Kulturen.

I Figur 10 presenteras resultatet för de program som inte sänds varje vardag.

Figur 10. Hur ofta brukar du lyssna på följande radioprogram på Ålands Radio? Andel av de svarande som lyssnar på Ålands Radio

Som vi ser verkar Firarmix vara det populäraste programmet bland Ålands Radios program, som sänds någon gång per vecka. Nästan en fjärdedel av de svarande, som lyssnar på Ålands Radio, uppgav nämligen att de ofta lyssnar på Firarmix och en tredjedel att de ibland lyssnar på programmet.

Andra populära program är ”Djur och natur” och ”Gröna fingrar” som 14 respektive 13 procent ofta lyssnar på. Över hälften av de som lyssnar på Ålands Radio uppgav däremot att de aldrig eller nästan aldrig lyssnar på Sagostunden, Jazz med Wallers eller Bokcirkeln.

Signifikanta skillnader mellan könen respektive åldersgrupperna

Det förekommer signifikanta skillnader mellan könen och de svarandes val av radioprogram. Till exempel så lyssnar 11 procent av kvinnorna varje vardag eller nästan varje vardag på Kulturen jämfört med fyra procent av männen. Nästan en femtedel av kvinnorna uppgav att de lyssnar dagligen på Åland idag jämfört med åtta procent av männen.

Dessutom uppgav en signifikant större andel av kvinnorna att de aldrig eller nästan

aldrig lyssnar på Sportpasset, hälften av kvinnorna mot en tredjedel av männen. En större andel av kvinnorna lyssnar däremot oftare på Bokcirkeln och andra diskussionsprogram om litteratur jämfört med männen (6% av kvinnorna och 0% av männen). En signifikant större andel av kvinnorna lyssnar ofta på Gröna fingrar (18% jämfört med 8% av männen), medan en signifikant större andel av männen lyssnar ofta på jakt- och fiskeprogram (11% jämfört med 4%).

Då det gäller åldersgrupperna förekommer signifikanta skillnader gällande nästan samtliga uppräknade program på Ålands Radio.

- Kort kan man konstatera att äldre svarande oftare än yngre lyssnar på: Ålandsnytt, Aktuellt, Kulturen, Beträktelsen, Firarmix, Djur och natur, Gröna fingrar, Jakt och fiske, Musikrebus, Bokcirkeln, Pensionärstimmen och Jazz med Wallers.
- En större andel av 55–64-åringarna har uppgett att de ofta lyssnar på Sportnyheterna (10% jämfört med genomsnittet på 5%) och Spisa med radion (13% jämfört med genomsnittet på 7%) .
- En signifikant större andel av 45–54-åringarna (19%) jämfört med genomsnittet (9%) uppgav att de ofta lyssnar på Gomorron.
- På Sportpasset lyssnar ofta däremot en signifikant större andel ungdomar.

Jämförelser med resultaten från 1997 års undersökning

Bland Ålands Radios program lyssnade de svarande då liksom nu oftast på de åländska nyheterna (drygt 60% lyssnade ofta) och de riksproducerade nyhetsprogrammen (hälften lyssnade ofta). Nästan 45 procent av de svarande uppgav att de ofta lyssnade på underhållningsprogram och 30 procent ofta på reportage.

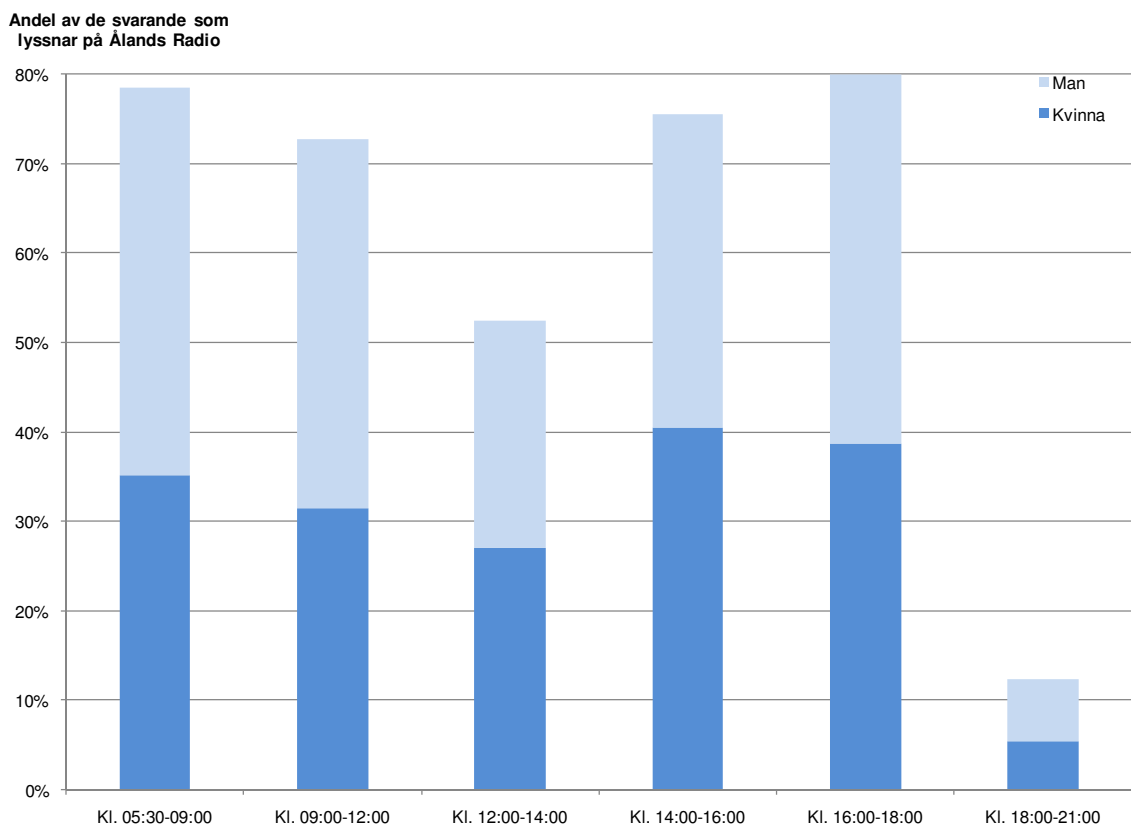
En större andel av männen lyssnade på sportprogram, medan en större andel kvinnor föredrog telefonväkteri, reportage och porträtt. De äldre lyssnade ofta på åländska nyheter, riksproducerade nyhetsprogram, reportage och underhållningsprogram. De yngre uppskattade ungdomsprogram, åländska nyheter, sporten och underhållningsprogram.

År 1997 var Firarmix det populäraste enskilda programmet bland Ålands Radios programutbud följt av Till byss med bussen. Kvinnor har i större utsträckning kryssat för att de brukar lyssna på de olika programmen och detta gäller speciellt Firarmix, Beträktelser och RadioBingo. Beträktelser, Läshörnan, Till byss med bussen, Pensionärstimmarna och Slaget efter 12 lockade främst de äldre lyssnarna. De populäraste musikprogrammen verkade vara Dansband, 60-talsnostalg och visor.

Vilka tider lyssnar du på Ålands Radio?

För att få reda på vilka tider på vardagar respektive helgdagar de svarande lyssnar på Ålands Radio, ombads de som lyssnar på Ålands Radio kryssa för ett eller flera av fem svarsalternativ (se *Figur 11* nedan).

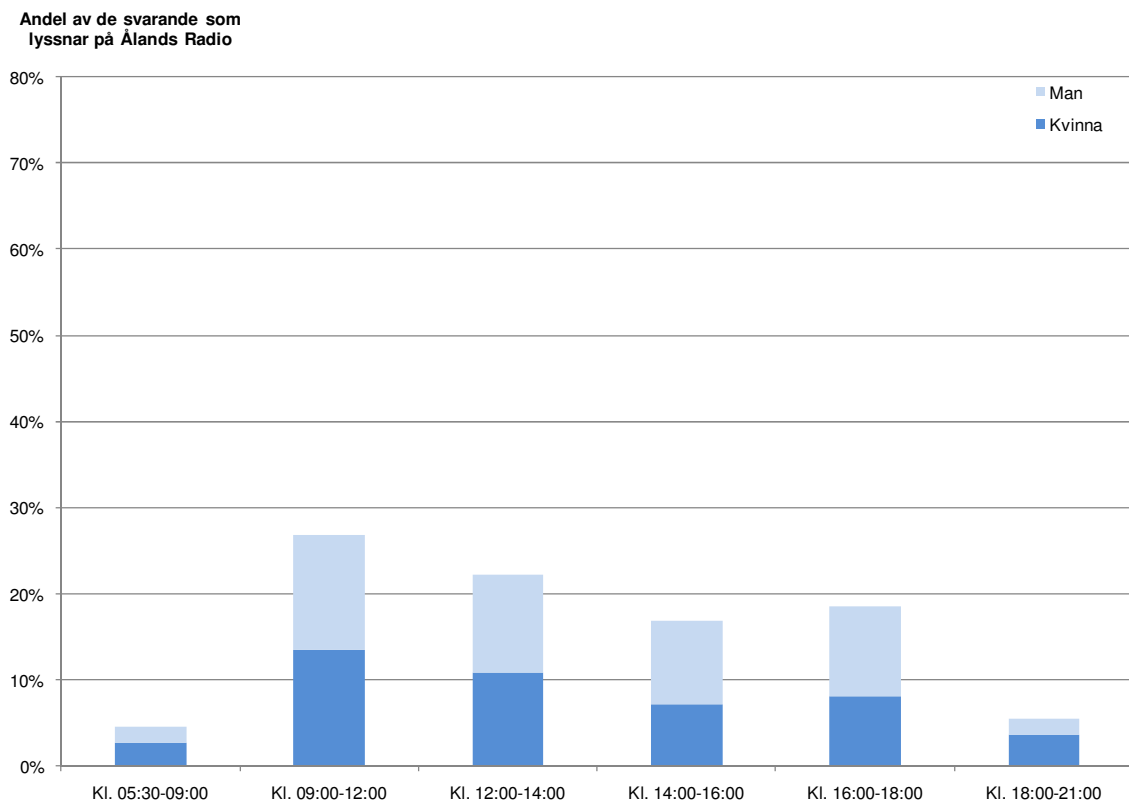
Figur 11. Vilka tider brukar du lyssna på Ålands Radio om *vardagarna*? Andel av de svarande som lyssnar på Ålands Radio, enligt kön

Den tidpunkt som flest lyssnare av Ålands Radio kryssat för är klockan 16:00-18:00 följt av morgonpasset 5:30-9:00. Intressant att notera är nedgången i lyssnandet mitt på dagen. Det framkom inte några signifikanta skillnader mellan könen och tidpunkten de lyssnar på Ålands Radio. En lyssnare uttrycker sig såhär:

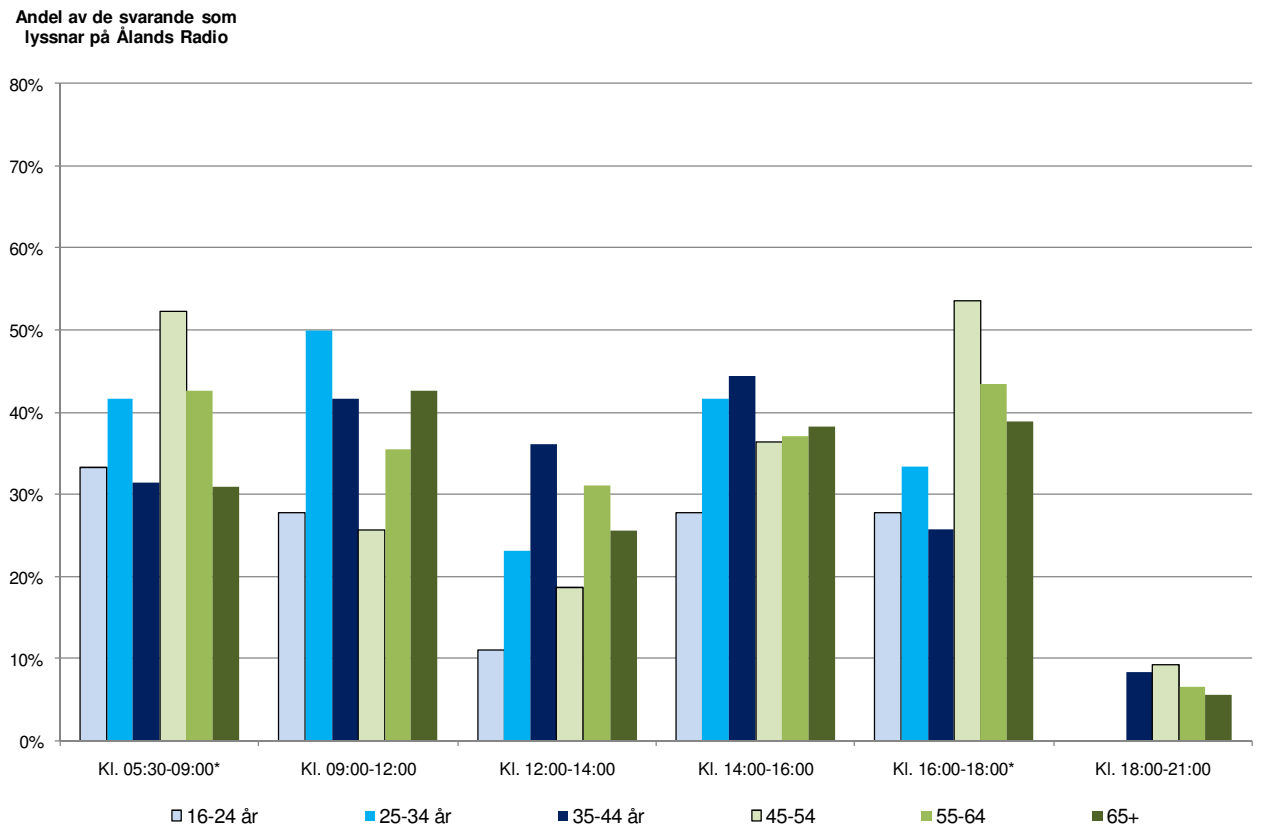
”Lyssnar när jag har tid. Är jag hemma har jag alltid radion på.”

Figur 12. Vilka tider brukar du lyssna på Ålands Radio om *veckosluten*? Andel av de svarande som lyssnar på Ålands Radio, enligt kön

Då man jämför *Figur 11* och *Figur 12* kan man se att de svarande generellt lyssnar mindre på helgerna än på vardagarna samt att man lyssnar under andra tider på dagen.

Figur 13. Vilka tider brukar du lyssna på Ålands Radio om vardagarna? Andelen av de som lyssnar på Ålands Radio enligt ålder

Det framkommer flera signifikanta skillnader mellan de olika åldersgrupperna och vilka tider de lyssnar på Ålands Radio. Till exempel lyssnar speciellt många 45-54-åringar på Ålands Radio om morgnarna och 16:00-18:00. Som vi ser är andelen lyssnare i de olika åldersgrupperna låg om kvällarna, vilket kan förklaras av att många repriserna sänds då.

Jämförelser med resultaten från 1997 års undersökning

Även år 1997 lyssnade flest svarande 16:00-18:00 om vardagarna följt av 5:30-9:00, medan andelen som lyssnade var lägst på kvällarna. De äldre lyssnade på morgonen, förmiddagen och tidiga eftermiddagen, medan de yngre lyssnade på kvällen.

På helgerna lyssnade de svarande generellt mindre på Ålands Radio, vilket överensstämmer med resultaten från årets undersökning.

Skulle du vilja att Ålands Radio skulle utöka sitt programutbud?

Vi frågade också om de svarande önskade att Ålands Radio skulle utöka sitt programutbud och i så fall vilken typ av program de önskade mera av. Cirka 17 procent (56 svarande) av de som svarat på frågan uppgav att de önskade att Ålands Radio skulle

utöka sitt utbud.¹³

Då vi tittar på de öppna svaren på följdfrågan ”Vilken typ av program vill du ha mera av?” kan vi se att det mycket handlar om önskemål angående den musik som spelas (se *Tabell 2*). Några vill höra en specifik typ av musik: country, klassiskt, hårdrock osv. Andra vill bara ha ”musik utan snack!” utan att närmare gå in på vad. Någon tycker att musiken mest riktar sig till fel åldersgrupp och kräver ”musik för personer under 70!”. En annan önskar å andra sidan att musiken bör passa för äldre. Flera vill ha program där man kan önska musiken.

Tabell 2. Vilken typ av program skulle du vilja ha mera av? Antal öppna svar

Vilken typ av program vill du ha mera av?	Antal
Musik	21
Intervjuer/Reportage	16
Ungdomsprogram	7
Variation/djup	4
Jakt/Fritid/Natur	3
Sport	3
Debatt	2
Nej/"släck ner"/"ta bort"	1
Övrigt	10
Totalt	67

Näst musikvalet är det många som efterfrågar program med intervjuer och reportage, där man gör personporträtt och jobbar mer uppsökande i kommunerna.

”Intervjua äldre människor. Ett slags dokumentär i alla kommuner, för att bevara det gamla, för all framtid.”

”Intressanta personreportage, typ ”sommarpratarna” på vintern.”

Nedan följer några andra synpunkter:

”Sport, ungdomsprogram, mer moderna yngre radiopratare.”

”Kör igång ett nytt program med 2-3 (unga) personer i studion live och låt folk ringa in och snacka med dom. Olika diskussionsämnen för varje program, sånt som rör andra än halvpensionärer.”

”Mer varierande, mindre reprisar.”

”Ej utöka, men förändra, förnya programutbudet!”

¹³ Det verkar inte förekomma några signifikanta skillnader mellan könen och åldersgrupperna.

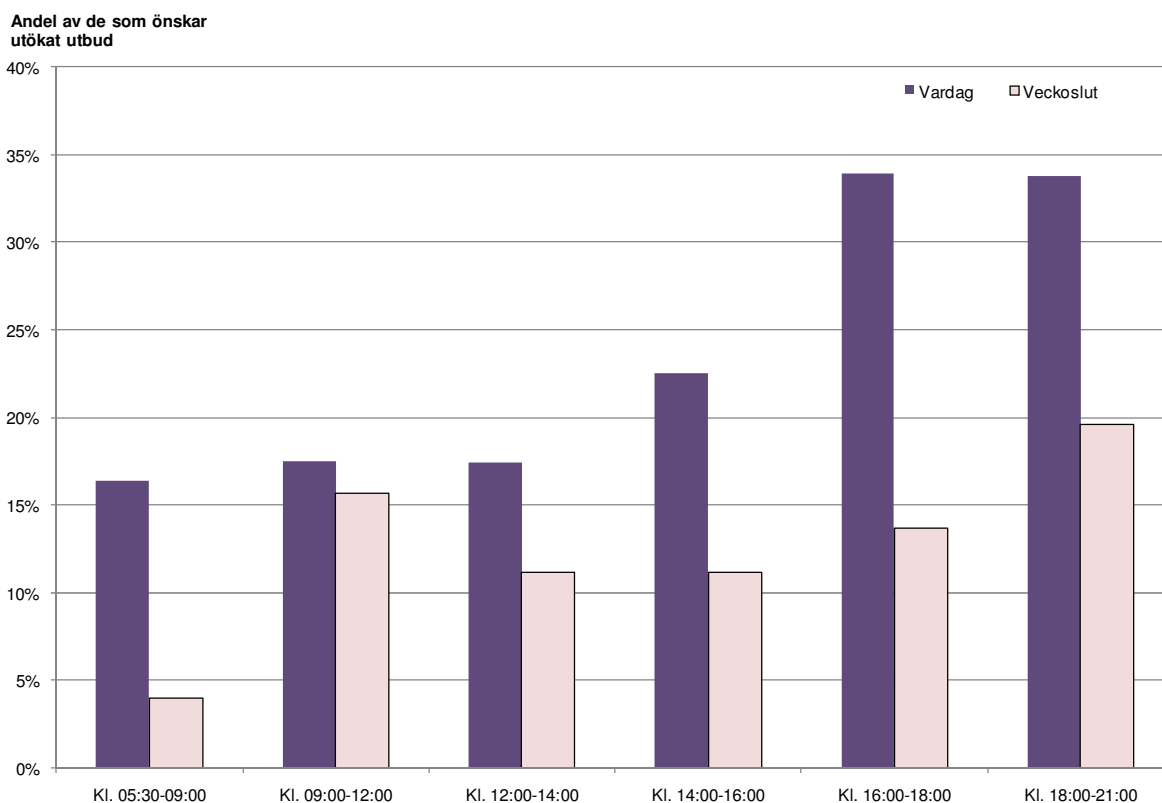
Jämförelser med resultaten från 1997 års undersökning

Ett vanligt önskemål år 1997 var också mer musikprogram i Ålands Radio. Ett önskemål som till sitt innehåll dock skiftade mycket beroende på svarandes ålder.

När skulle du vilja att de nya programmen skulle sändas?

De som svarat att de önskar att Ålands Radio skulle utöka sitt programutbud (56 svarande) uppmanades ange vilka tidpunkter om vardagarna respektive veckosluten de önskade att dessa program skulle sändas.

Figur 14. Om du önskar utökat utbud av Ålands Radios program, när vill du att dessa program ska sändas? Andel av de som svarat "ja"

Som vi ser i *Figur 14* svarade en tredjedel av de som önskar utökat programutbud att Ålands Radio skulle sända dessa program om vardagkvällar 16:00-21:00 och nästan en femtedel 18:00-21:00 om veckosluten. (I *Figur 13* kan vi se att andelen som lyssnar på Ålands Radio om vardagkvällar är låg.)

Finns det något av Ålands Radios program, som får dig att stänga av?

Nästan hälften av de som svarat på frågan svarade jakande. På den öppna följdfrågan kommer många åsikter fram, hela 184 öppna svar! En tolkning är att lyssnarna vet vad de ogillar, men har svårt att ge alternativ på vad de vill ha istället.

När man kategoriserar svaren ser man en stor grupp som inte pekat ut något särskilt program, utan svarar att de ogillar ”det mesta” eller ”allt”. En konstaterar uppgivet att

”Allt är uselt och tråkigt”.

”Alltför tråkigt och ålderdomligt innehåll!”

”Nu måste ni förnya er, program som ni hållit på med flera år.”

Tabell 3. Finns det något av Ålands Radios program, som får dig att byta kanal eller stänga av radion? Antal öppna svar

Finns det något program som får dig att stänga av?	Antal
Det mesta/"Allt"	25
Mitt på dan	21
Jazz med Wallers	20
Musiken	20
Sport	16
Firarmix	14
Pensionärstimmen	8
Debatt/politik	8
Repriser	7
Prat	6
Kulturen	5
Jakt/Fiske	3
Gröna fingrar	2
Övriga kommentarer	29
Totalt	184

Så gott som alla program i tablån nämns bland dem man inte vill lyssna på, men det finns två som förekommer oftare än andra. De är ”Mitt på dan” (med Tom) och ”Jazz med Wallers”. Man förtydligar dock inte vad det är i dessa program som man inte tycker om.

Ytterligare kan vi konstatera att många tycker musiken är dålig. Vissa stänger av när det är ”skvalmusik”, andra när det är ”dunka dunka”, pop, jazz eller ”morgonpsalmer”.

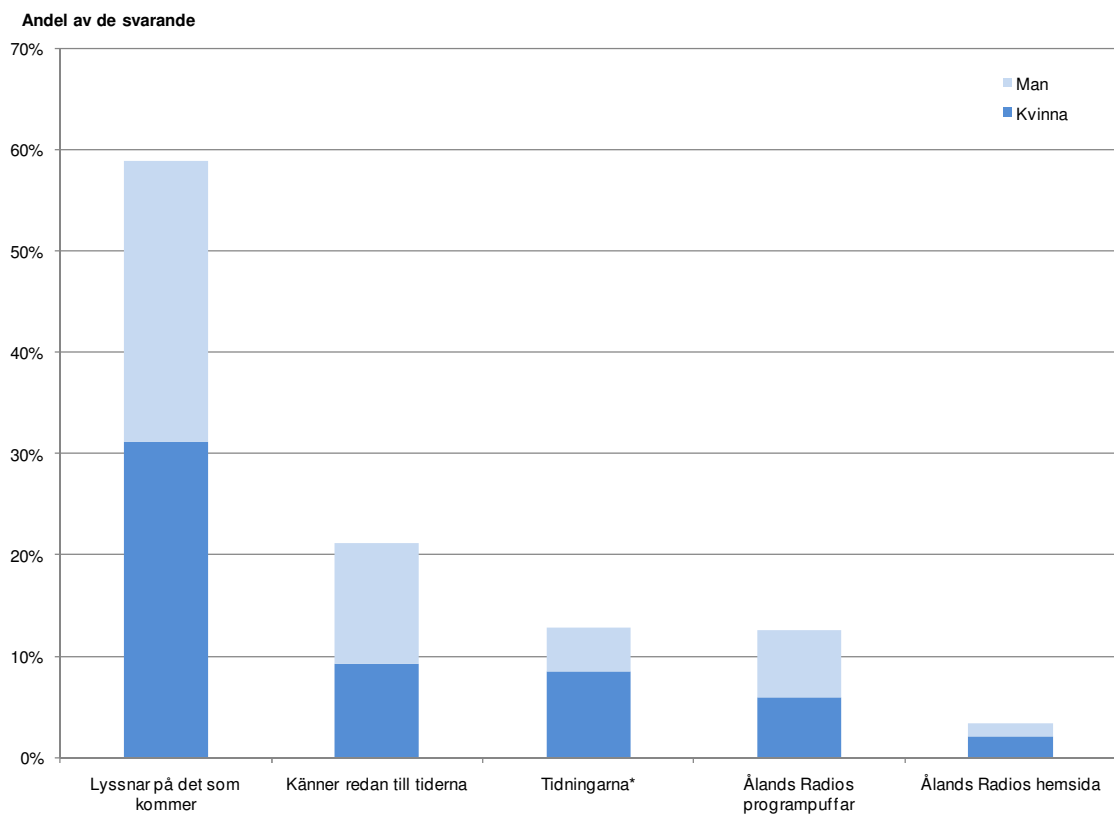
”Skvalmusiken! Vi betalar gärna för en bra lokalradio med åländska inslag och åländsk musik. Skulle vi vilja ha skvalmusik skulle vi lika gärna kunna knappa in Radio Stockholm eller någon annan som det går 13 på dussinet av! Hellre ingen musik alls än skvalmusik!”

Var brukar du få information om Ålands Radios program?

Uppdragsgivaren var intresserad av att få veta var lyssnarna brukar få information om

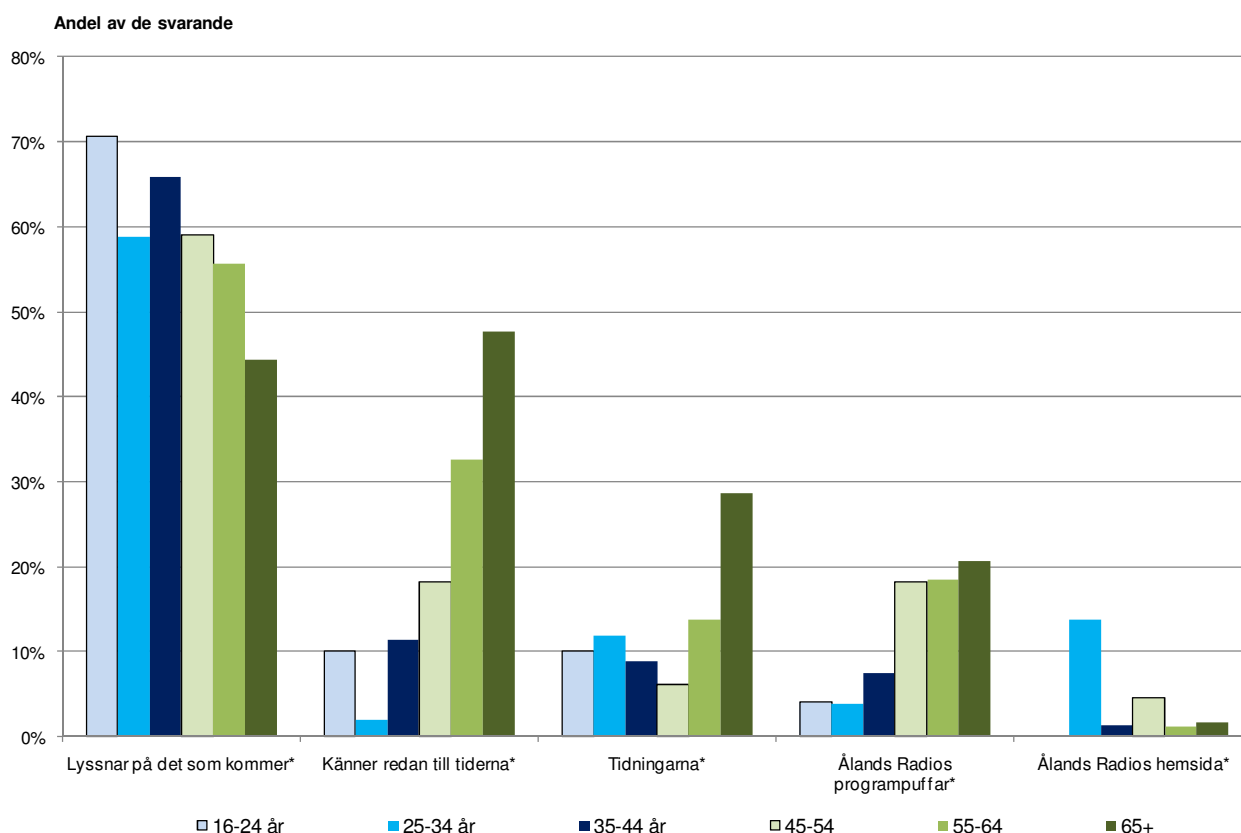
kommande radioprogram på Ålands Radio. Vi ställde sålunda frågan och gav de svarande fem svarsalternativ, de kunde kryssa för ett eller flera alternativ. Det svarsalternativ som flest svarande kryssat för ”Jag bryr mig inte om att ta reda på, utan lyssnar på det som kommer” (59% av de svarande) följt av svarsalternativet ”Jag känner redan till programtiderna från tidigare” (21% av de svarande). Att söka information på Ålands Radios hemsida hade endast 13 svarande kryssat för (se *Figur 15*).

Figur 15. Var brukar du få information om Ålands Radios program? Andel av de svarande enligt kön

Den enda signifikanta skillnaden mellan kvinnornas och männens svar gällde svarsalternativet ”Tidningarnas radioprogramtablåer/veckobilaga” som signifikant fler kvinnor kryssat för.

Figur 16. Var brukar du få information om Ålands Radios program? Andel av de svarande enligt ålder

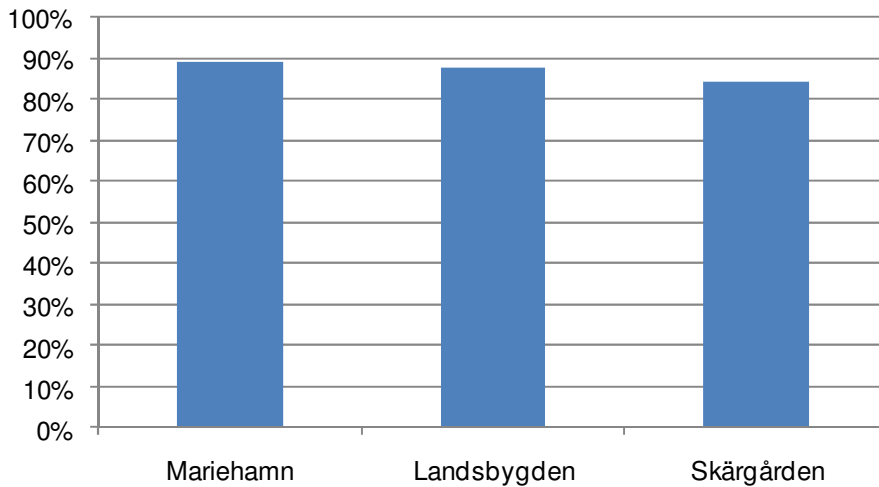
Då det gäller de olika åldersgruppernas svar finns det däremot flera signifikanta skillnader. Till exempel har de äldre lyssnarna i mindre utsträckning kryssat för alternativet ”Lyssnar på det som kommer”, och i större utsträckning kryssat för ”Känner redan till tiderna”, ”Tidningarna” och ”Ålands Radios programpuffar”. Svartalernativet ”Ålands Radios hemsida” har en signifikant större andel 25-34-åringar valt.

3.3 Ålands Radios hemsida

Uppdragsgivarna önskade också få information om vilka som använder Ålands Radios hemsida, hur ofta de besöker hemsidan och vad de använder hemsidan till, vilken information de söker. Man ville även veta om det är någon specifik information som användarna upplever att de saknar på hemsidan samt om besökarna har haft några tekniska bekymmer när de försökt att lyssna på Ålands Radio via webben.

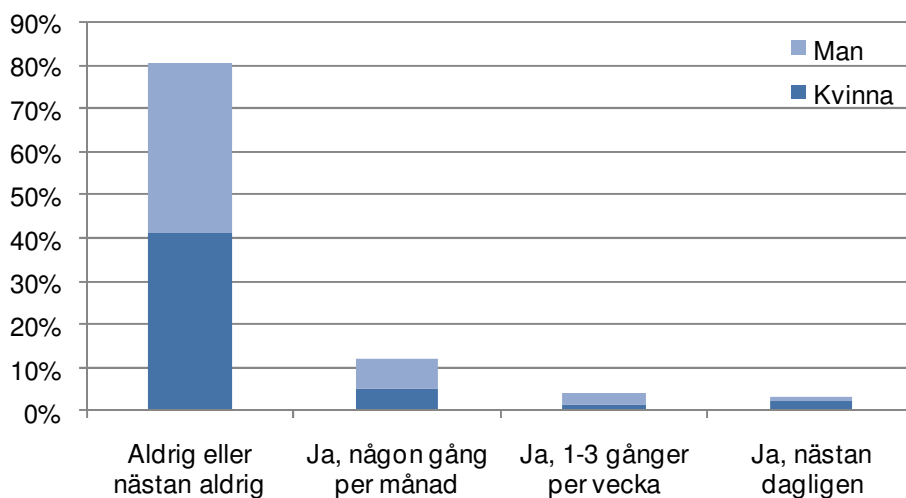
I genomsnitt har nästan 88 procent av de svarande tillgång till internet. I Mariehamn har 89 procent, på landsbygden cirka 88 procent och i skärgården drygt 84 procent av dem som har svarat tillgång till internet.

Figur 17. Har du tillgång till internet? Andel av de svarande enligt region

Bland dem som har tillgång till internet har cirka 80 procent uppgett att de aldrig eller nästan aldrig besöker radios hemsida (*Figur 18*). Endast 3 procent av de svarande besöker hemsidan nästan dagligen, cirka 4 procent 1-3 gånger i veckan och 12 procent någon gång per månad. Det går inte att fastställa några signifikanta skillnader i beteendet mellan könen eller på basen av bosättningsort på den här frågan.

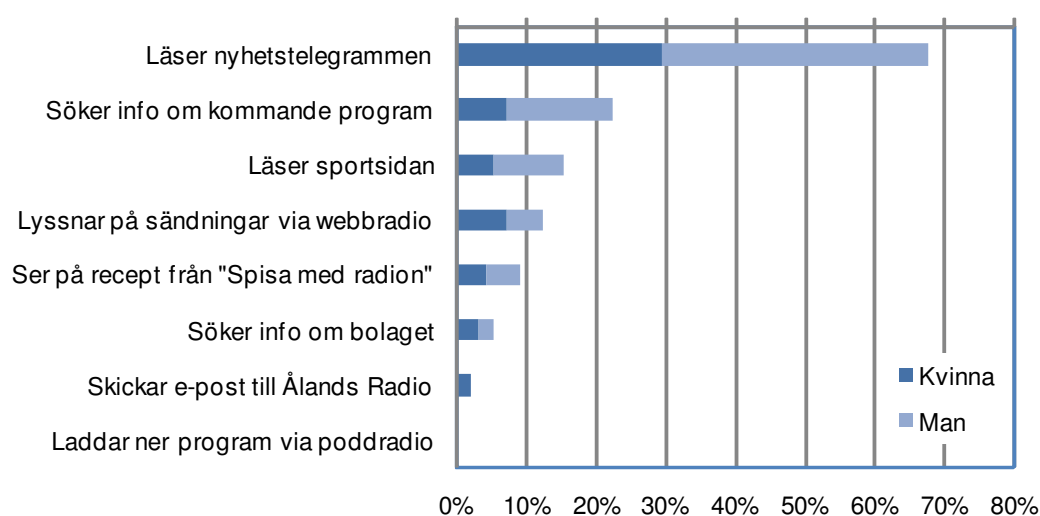
Figur 18. Brukar du besöka Ålands Radios hemsida? Andel av de svarande som har tillgång till internet

Om man däremot ser på internetanvändningen efter ålder så är den främsta signifikanta skillnaden att så mycket som 94 procent av de som är under 25 år uppger att de aldrig, eller nästan aldrig besöker Ålands Radios hemsida.

Hur används då Ålands Radios hemsida, vilket är syftet med besöken på hemsidan? Vanligast är att besökarna på hemsidan läser nyhetstelegrammen, nästan 68 procent av dem som besöker radions hemsida gör det för att läsa de korta nyheterna (*Figur 19*). Det är också ganska vanligt att de som besöker hemsidan söker information om kommande program (drygt 22 procent) och läser sportsidan (drygt 15 procent). Eftersom det var möjligt att sätta flera kryss på den här frågan summerar antalet noteringar till över 100 procent. De skillnader mellan könen som syns mellan svaren är inte statistiskt säkerställda.

Figur 19. Om du brukar besöka Radions hemsida, vilket är ditt syfte? Andel av svar på frågan

Intressant att notera är att ingen av de svarande har uppgett att de laddar ner radioprogram via poddradio. Bland övriga syften som finns för besöken på radions hemsida har någon uppgett att de använder den när de är på semester utomlands.

Endast tio personer av de svarande har uppgett att de saknar någon form av information på Ålands Radios hemsida. Bland information som önskas nämns uppgifter om Smedsbölekanalernas olika frekvenser samt färskna nyheter även på veckosluten och inte bara sportresultat. En av de svarande visste inte ens att radion har en hemsida.

Av de svarande har endast åtta personer eller 2,6 procent uppgett att de har haft tekniska problem när de har försökt lyssna på Ålands Radio via hemsidan. Sju av dessa är under 35 år. Nästan 89 procent av de svarande har dock uppgett att de aldrig lyssnar på radion via webben.

4. TV-kanalerna

I undersökningens uppdrag ingick även att kartlägga de svarandes TV-tittarvanor samt önskemål gällande utbudet av TV-program och -kanaler. De TV-kanaler som ingick i undersökningen var: Sveriges TV1, TV2, TV3, TV4, SVT24, Barn-/Kunskapskanalen, Finlands TV1, TV2, TV3/MTV3, FST5, YLE Teema, Ålandskanalen¹⁴ samt betalkanaler¹⁵. Kanalurvalet har gjorts av uppdragsgivaren. Följande frågor ställdes:

- Hur har du tillgång till dina TV-kanaler?
- Hur länge brukar du titta på de olika TV-kanalerna?
- Vilken typ av program skulle du vilja se (mera av) på Ålandskanalen?
- Vilken TV-kanal skulle du vilja se, om det skulle finnas en ledig kanal?

4.1 Tillgång till TV-kanalerna

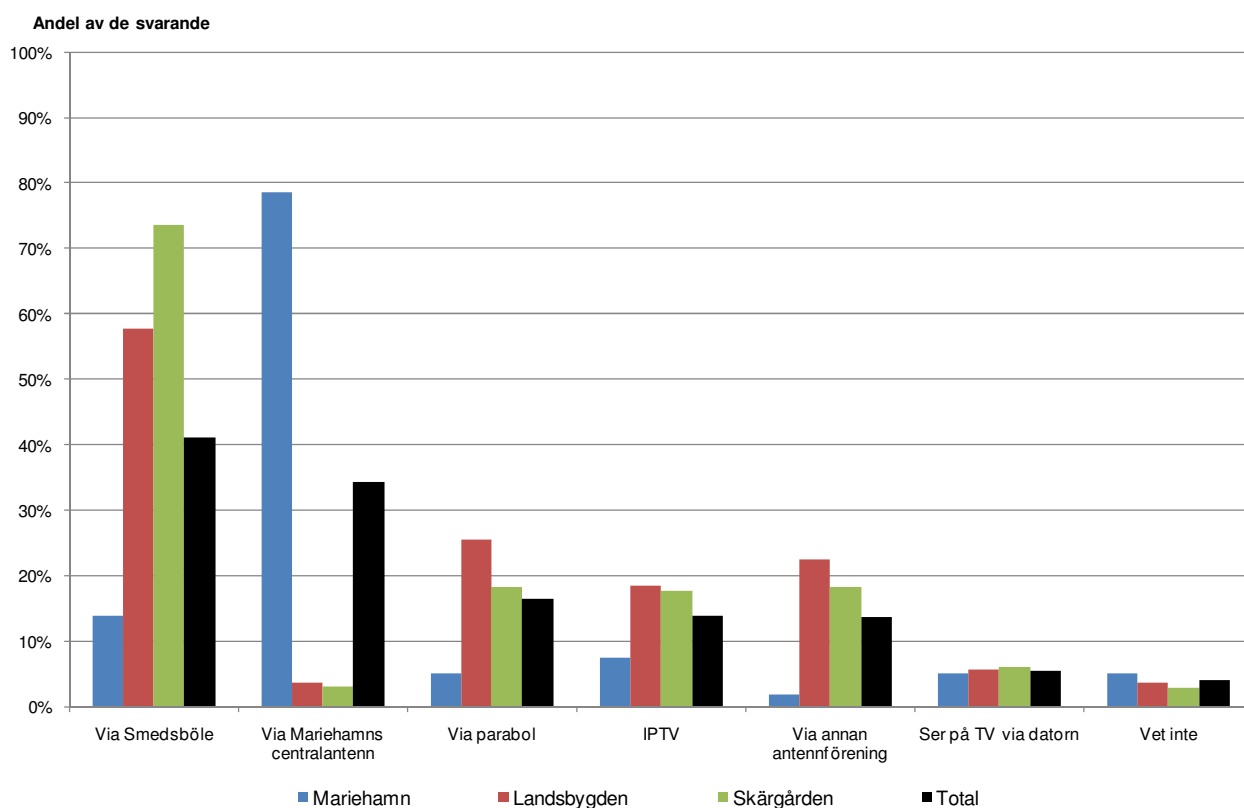
Vi började med att be de svarande att ange hur de har tillgång till sina TV-kanaler genom att kryssa för ett eller flera svarsalternativ. Cirka 40 procent av alla svarande uppgav att de har tillgång till sina TV-kanaler via Smedsböle, en tredjedel via Mariehamns centralantenn och 17 procent uppgav att de tittade på TV-kanalerna via parabol (se figuren nedan). Flera svarande hade kryssat för flera svarsalternativ.

I *Figur 20* kan vi se att nästan tre fjärdedelar av skärgårdsborna har uppgett att de tittar på TV via Smedsböle, medan nästan 80 procent av Mariehamnarna har kryssat för ”Via Mariehamns centralantenn”. En fjärdedel av landsbygdsborna har kryssat för att de tittar på TV via parabol.

¹⁴ I Ålandskanalen sänds Åland24 måndag till fredag och då inte Åland24 sänds visas istället Ålands Radios nyhetsnotiser på kanalen.

¹⁵ Betalkanalerna utgör en heterogen grupp kanaler, utbudet kan variera beroende på bosättningsort.

Figur 20. "Hur har du tillgång till dina TV-kanaler?" Andel av de svarande enligt deras bosättningsregion

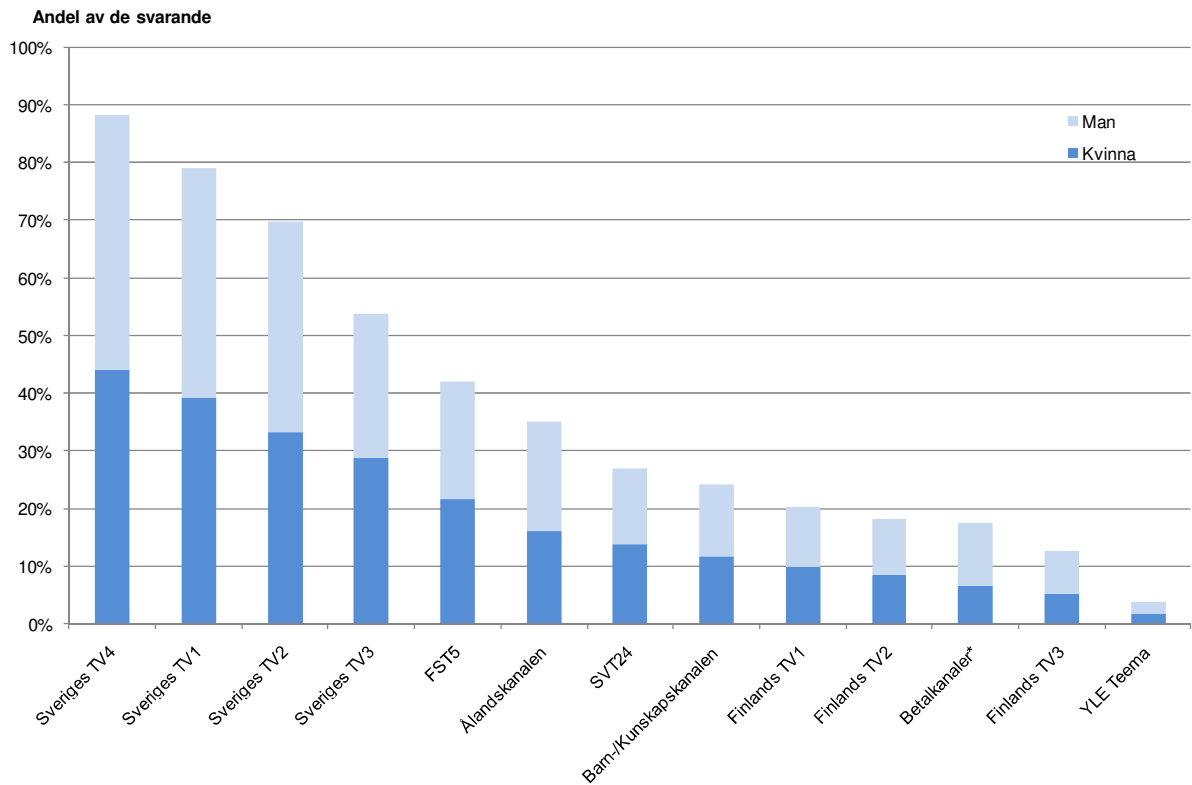
4.2 Ålänningars TV-tittande

Vi bad de svarande uppskatta hur många timmar och/eller minuter per vardag respektive helgdag de brukar titta på ett urval av TV-kanaler. Vi bad även de svarande att ange om de inte har tillgång till någon av kanalerna.

Först undersökte vi om respondenterna överhuvudtaget tittar på de olika TV-kanalerna, för att därefter närmare se hur många minuter per vardag respektive helgdag de tittar på de olika TV-kanalerna

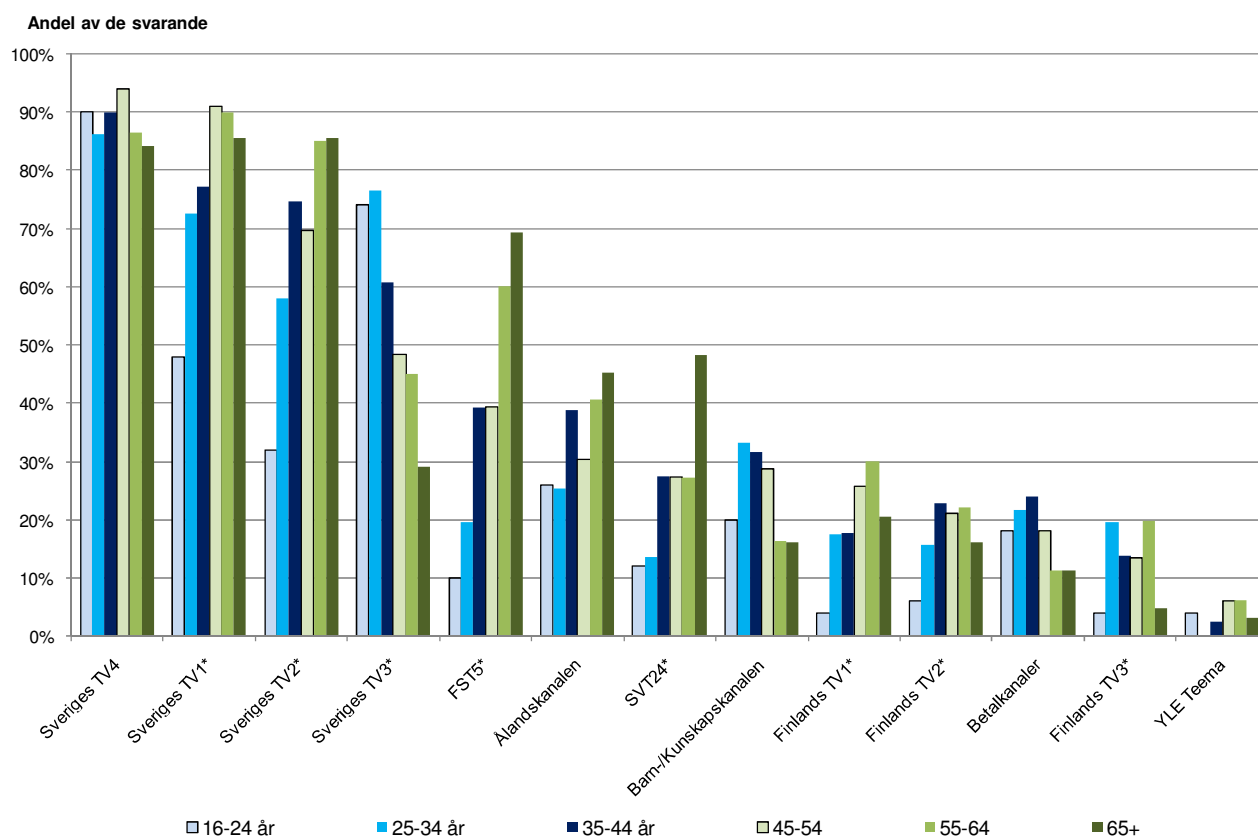
Andel av de svarande som tittar på de olika TV-kanalerna

I *Figur 17* kan vi se att flest svarande uppgett att de tittat på Sveriges TV4 (88% procent av de svarande), följt av Sveriges TV1 (79%), Sveriges TV2 (70%) och Sveriges TV3 (54%).

Figur 21. Andel av de svarande som uppgett att de tittar på TV-kanalerna enligt kön

Det framkommer endast en signifikant skillnad (märkt med * i figuren) mellan könen, en signifikant större andel av männen uppgav att de tittar på betalkanaler (21% av männen jämfört med 14% av kvinnorna).

Figur 22. Andel av de svarande som uppgett att de tittar på TV-kanalerna enligt ålder

Det finns flera signifikanta skillnader mellan de olika åldersgrupperna och deras val av TV-kanaler. Andelen som tittar på Sveriges TV1, TV2 och FST5 verkar stiga med svarandes ålder, medan det motsatta gäller för Sveriges TV3. På SVT24 tittar en signifikant större andel 65 år fyllda och en signifikant lägre andel 16-34-åringar. En signifikant lägre andel av ungdomarna tittar också på Finlands TV1, TV2 och TV3.

En signifikant större andel av de svarande i skärgården har uppgett att de brukar titta på FST5 och SVT24, medan en signifikant större andel i staden har uppgett att de tittar på Sveriges TV3 (se *Figur 35*).

En relativt stor andel av pensionärerna brukar titta på Sveriges TV1, TV2, FST5, SVT24 och Finlands TV1 i motsats till de studerande, som inte i samma utsträckning brukar titta på flera av dessa kanaler. En signifikant andel av tjänstemännen brukar titta på Sveriges TV1, TV3, Barn-/kunskapskanalen och Finlands TV3 (se *Figur 36*).

En signifikant större andel av de svarande med utbildning på universitets- eller högskolenivå har uppgett att de brukar titta på Sveriges TV3 och Barn-/kunskapskanalen, medan en större andel av svarande med utbildning på nivån

grundskola/folkskola/mellanskola har uppgett att de tittar på Ålandskanalen. Dessa skillnader kan eventuellt förklaras av respondenternas ålder.¹⁶

Tittar man lite närmare på *antalet minuter* respondenterna uppgett att de tittar på TV3 och Barn-/Kunskapskanalen framkommer däremot inte några signifikanta skillnader. Vi kan till och med notera att de med utbildning på högskolenivå tittar mindre på Sveriges TV3 än genomsnittet.

Det finns signifikanta skillnader mellan de svarande enligt hushållets storlek. En större andel av hushåll med två personer tittar på Sveriges TV1, TV2, FST5 och SVT24, medan en större andel av 3-4 personers hushållen tittar på Sveriges TV3 och Barn-/kunskapskanalen.

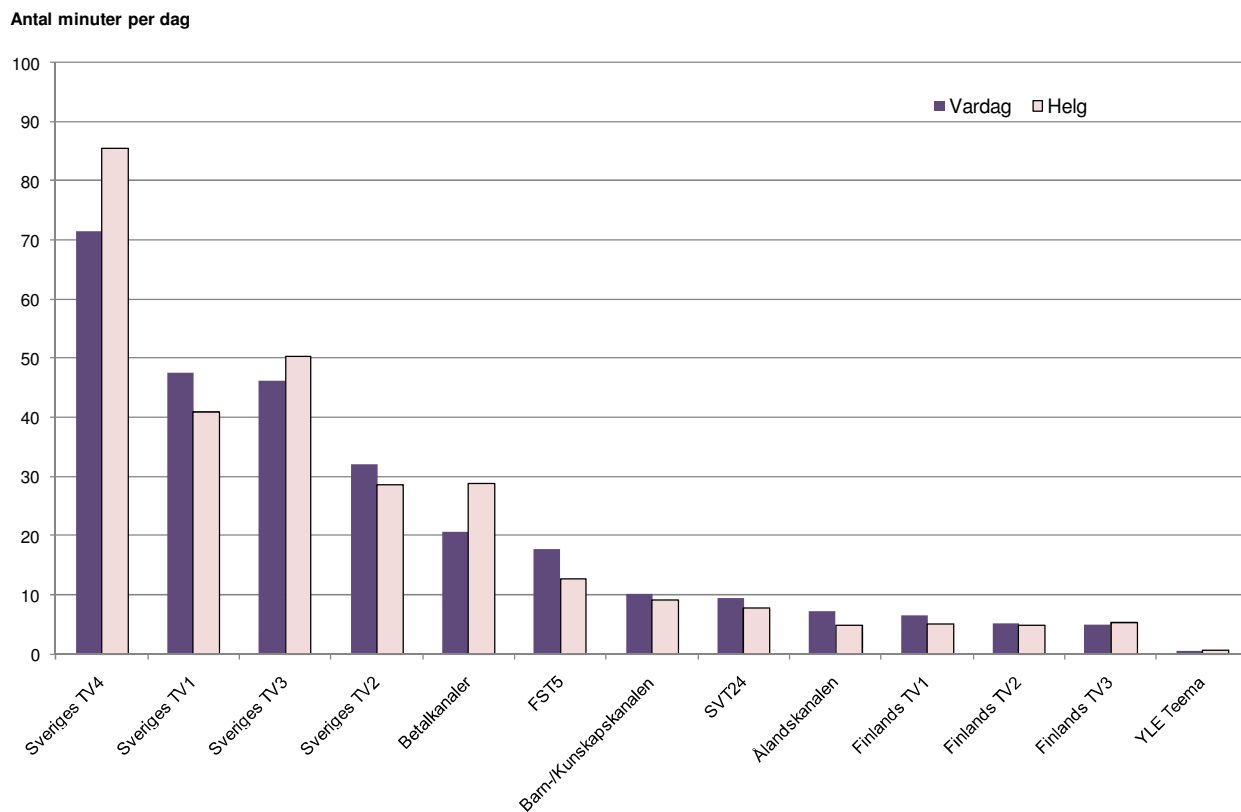
Då det gäller vilka svarande som överhuvudtaget tittar på de olika TV-kanalerna har vi tagit med samtliga svar, även de där svarande uppgett att de inte har tillgång till TV-kanalen. Orsaken till detta är att de svarande har möjlighet att titta på samtliga ovannämnda TV-kanaler, på andra ställen än i hemmet eller om de betalar för det.

Antal minuter per dag de tittar på de olika TV-kanalerna

Såsom vi konstaterade tidigare har inte alla svarande tillgång till detta urval av TV-kanaler. Till exempel uppgav nästan en fjärdedel av de svarande att de inte har tillgång till någon betalkanal, 18 procent att de inte har tillgång till YLE Teema, 16 procent att de inte ser Finlands TV3 och 12 procent att de inte hade tillgång till Sveriges TV3. Vi har valt att beakta detta då vi beräknat och jämfört antalet minuter de svarande tittar på de olika kanalerna nedan.

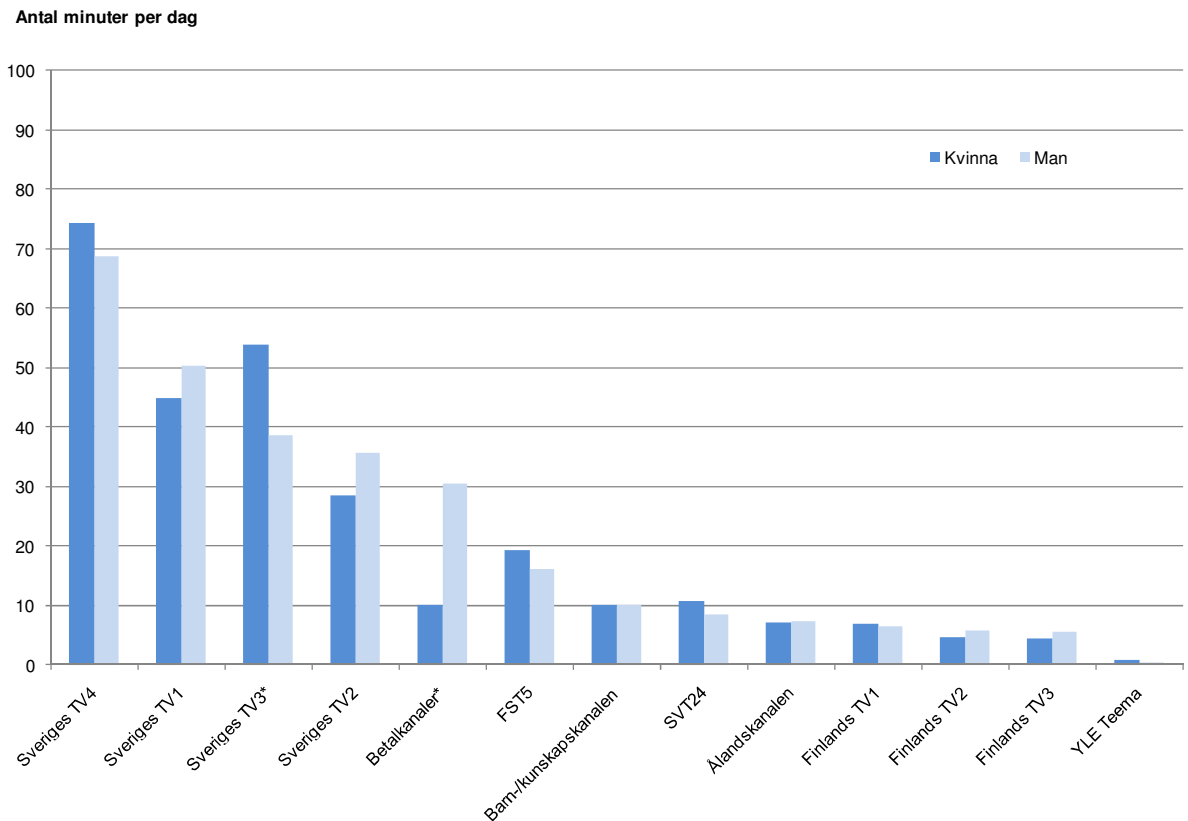
¹⁶ En signifikant större andel av de äldre tittarna (55 år och äldre) har utbildning på nivån grundskola/folkskola/mellanskola, medan en större andel av 25-44-åringarna har högskoleutbildning.

Figur 23. Antal minuter per vardag respektive helgdag de svarande ser på TV-kanalerna

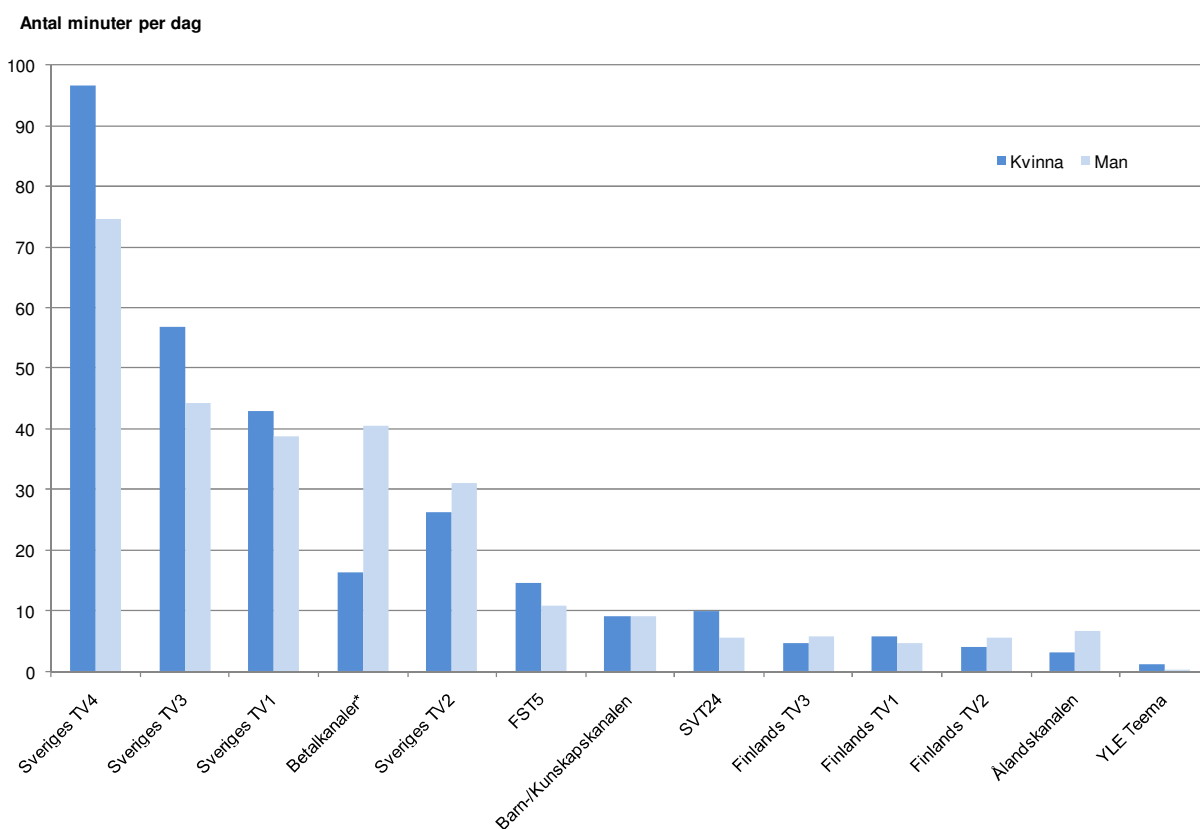
Som vi ser i diagrammet ovan tittar respondenterna i snitt mest på Sveriges TV4 både om vardagarna och om helgdagarna. Därefter följer Sveriges TV1, Sveriges TV3 och Sveriges TV2. De svarande verkar i snitt titta något mer på Sveriges TV4, Sveriges TV3 och betalkanalerna om helgerna än om vardagarna, medan det motsatta gäller för de övriga TV-kanalerna.

Figur 24. Antal minuter per vardag de svarande i snitt ser på TV-kanalerna enligt kön

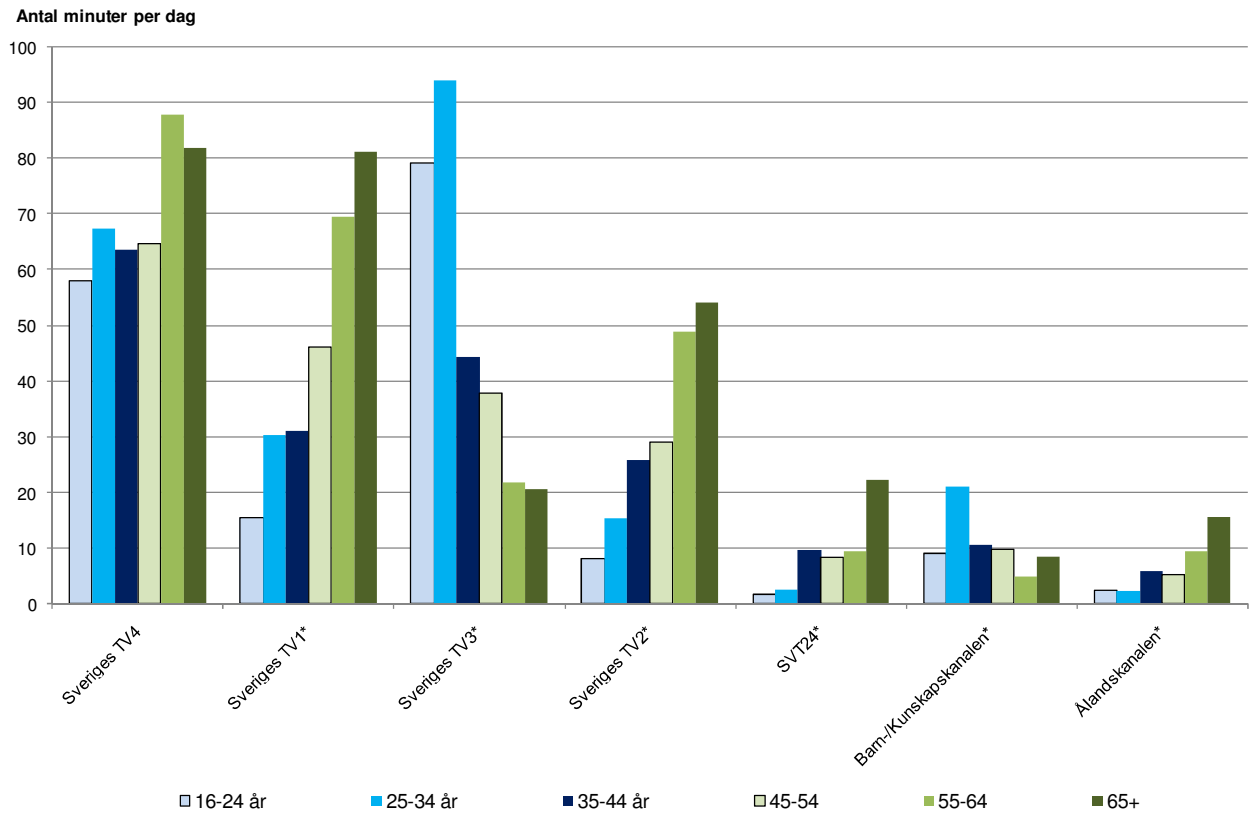

Som vi ser i figuren ovan tittar de svarande i snitt flest minuter en vardag på Sveriges TV4, vilket gäller för båda könen. Det finns ett par signifikanta skillnader mellan vilka TV-kanaler kvinnor och män tittar på. De åländska kvinnorna verkar titta något mer på Sveriges TV3 om vardagarna jämfört med de åländska männen, medan det motsatta gäller för betalkanalerna.

Figur 25. Antal minuter per *helgdag* de svarande i snitt ser på TV-kanalerna enligt kön

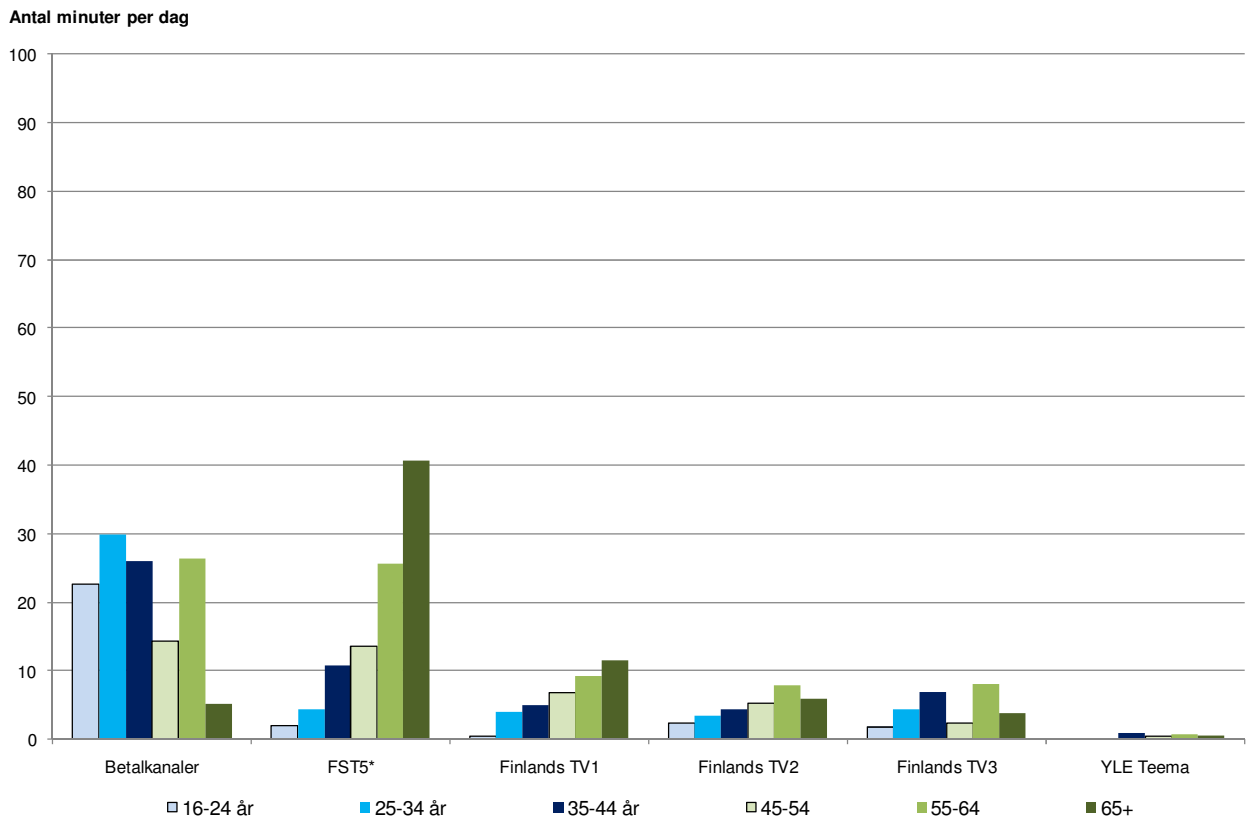

Även om helgerna tittar ålänningarna mest på Sveriges TV4. De åländska kvinnorna tittar i snitt en och en halv timme per helgdag och de åländska männen en timme och en kvart. Den näst "populäraste" TV-kanalen om helgerna är Sveriges TV3. Männen tittar även på helgerna signifikant mer på betalkanaler än kvinnorna.

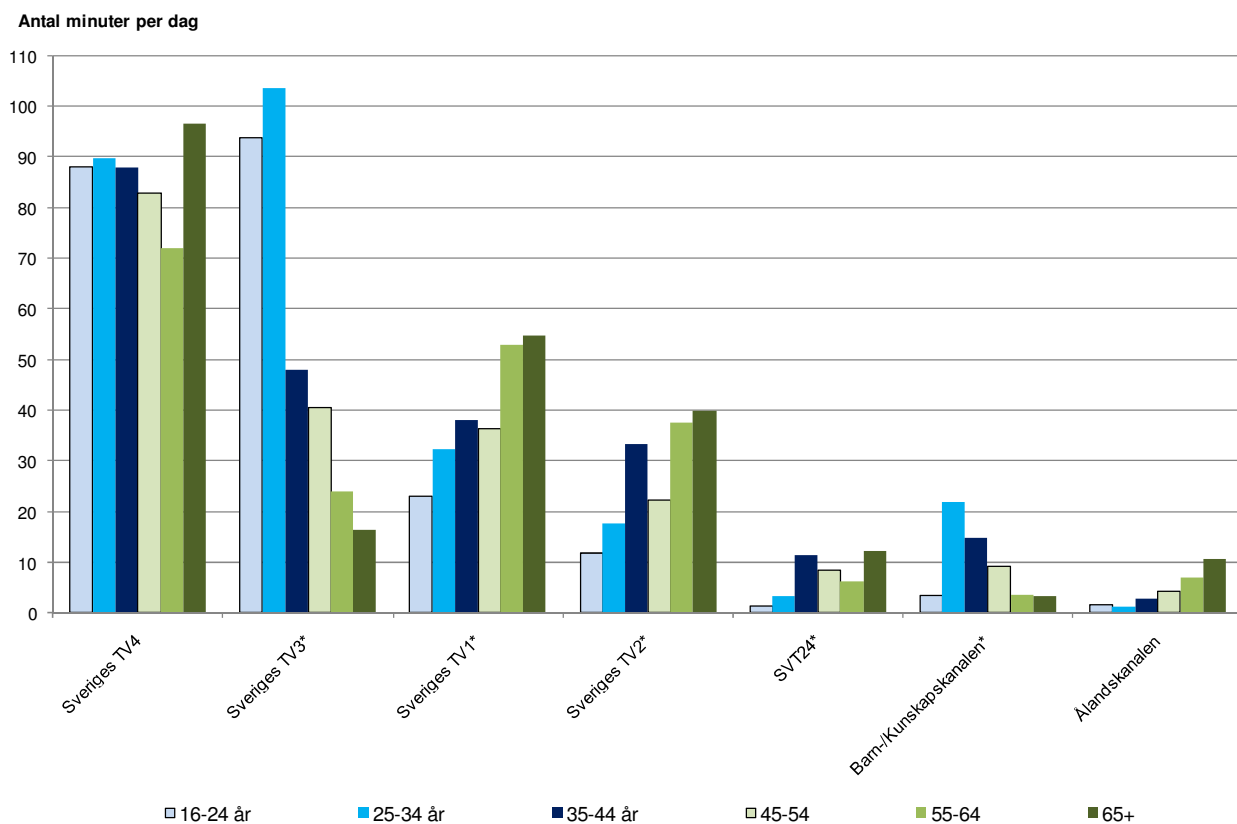
Figur 26. Antal minuter per vardag de svarande i snitt ser på TV-kanalerna enligt ålder

Då vi ser på antalet minuter de svarande tittar på TV-kanalerna per åldersgrupp, framkommer fler signifikanta skillnader. Resultatet har här av utrymmesskäl delats upp i två skilda diagram, *Figur 26* med *Fortsättning*. Sveriges TV1, TV2, Ålandskanalen och FST5 verkar vara mer populära bland de äldre svarande, medan Sveriges TV3 verkar vara mer populär bland de yngre. Barn- och/eller kunskapskanalen verkar vara speciellt populär bland 25-34-åringarna och SVT24 bland de 65 år fyllda.

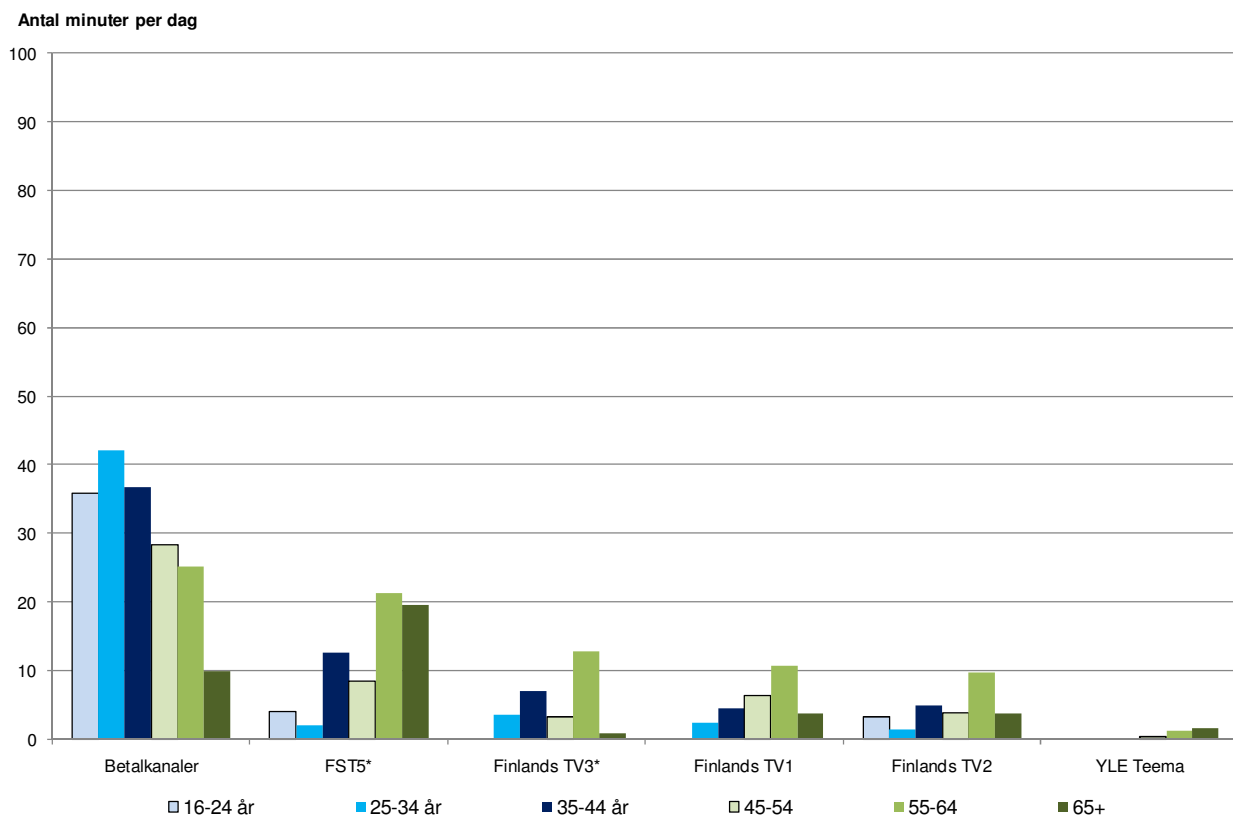
Fortsättning. Antal minuter per vardag de svarande i snitt ser på TV-kanalerna enligt ålder

Figur 27. Antal minuter per *helgdag* de svarande i snitt ser på TV-kanalerna enligt ålder

Fortsättning. Antal minuter per *helgdag* de svarande i snitt ser på TV-kanalerna enligt ålder

Även om helgerna (se *Figur 27 med Fortsättning*) ser man i stort samma signifikanta skillnader mellan åldersgrupperna och vilka TV-kanaler de tittar på.

Vi tittade även på svarandes bosättningsregion, huvudsakliga sysselsättning, utbildningsnivå samt hushållets storlek och jämförde antalet minuter de tittar på de olika TV-kanalerna om vardagarna. Det framkom inte några signifikanta skillnader i svaren då man tittade på deras bosättningsregion (se *Figur 37.*), vilket det gjorde då man jämförde svaren enligt deras huvudsakliga sysselsättning (se *Figur 38*). Pensionärerna tittar betydligt mer än de övriga på Sveriges TV4, TV1, TV2, FST5, Ålandskanalen och Finlands TV1 och TV2, medan de studerande är den grupp som tittar mest på Sveriges TV3.

Då man ser på storleken på hushållet de svarande bor i framkommer flera signifikanta skillnader. På Sveriges TV1, TV2, FST5 och SVT24 tittar hushåll bestående av två personer flest minuter per vardag följt av hushåll med en person. På Sveriges TV3 tittar enpersonshushåll och 3-4 personers hushåll signifikant fler minuter. På barn-/kunskapskanalen tittar mest hushåll bestående av 3-4 personer.

Antal minuter per dag tittarna av respektive TV-kanal tittar på kanalen

Ett annat sätt att redogöra för omfattningen av TV-tittandet per TV-kanal är att se hur många minuter per dag de som verkligen använder en viss kanal brukar titta. De svarande (68 stycken) som betalar för att se TV-kanaler tittar mest, drygt två timmar per helgdag och en och en halv timme per vardag. Därefter kommer TV4s tittare (344 svarande) som i snitt tittar drygt en och en halv timme per helgdag och en timme och 20 minuter per vardag. Därefter följer Sveriges TV3s, TV1s och TV2s tittare. De svarande (137 stycken), som uppgett att de brukar titta på Ålandskanalen, tittar i snitt 20 minuter per vardag och 10 minuter per helgdag.

TV-kanalernas andel av det totala TV-tittande

Ytterligare ett sätt att redogöra för TV-tittandet, är att jämföra TV-kanalernas andel av det totala TV-tittandet. Ett problem i denna undersökning är dock att vi inte har uppgifter om hur många minuter de svarande tittar på andra TV-kanaler än de i enkäten uppräknade. Detta betyder att andelarna egentligen är något mindre än de här redovisade. Vi kan dock se att Sveriges TV4 står för den största andelen av TV-tittandet både om vardagar och helgdagar (27% på vardagar respektive 32% på helgdagar) följt av Sveriges TV1 (18% respektive 15%), Sveriges TV3 (15% respektive 17%) och Sveriges TV2 (12% respektive 11%).

Enligt uppgifter från Nordicom om tittartiden i Sverige år 2007¹⁷ var TV4s andel av tittandet störst (22%) följt av SVT1 (19%), SVT2 (13%), TV3 (9%) och Kanal 5 (8%). År 2008 var TV4 fortfarande Sveriges största enskilda TV-kanal med totalt 20 procent av tittandet. Det samlade TV-tittandet på alla TV4-Gruppens kanaler uppgick under 2008 till 28 procent och under 2009 till över 30 procent enligt uppgifter på TV4s hemsida.

Ett par resultat från 2008 års fritidsvaneundersökning

Den populäraste fritidsaktiviteten bland ålänningarna är att se på TV/DVD-film. Hela 59 procent av de svarande har uppgett att de dagligen eller nästan dagligen tittar på TV (inklusive DVD). Kvinnor och män tittar på TV/DVD ungefär lika många gånger per månad (se *Figur 30*), medan de 65 år fyllda tittar aningen mindre än de yngre åldersgrupperna (se *Figur 8*). Jämfört med resultaten från 2001 års fritidsvaneundersökning har dock TV-tittande minskat en aning, från 20 till 17 gånger per månad.

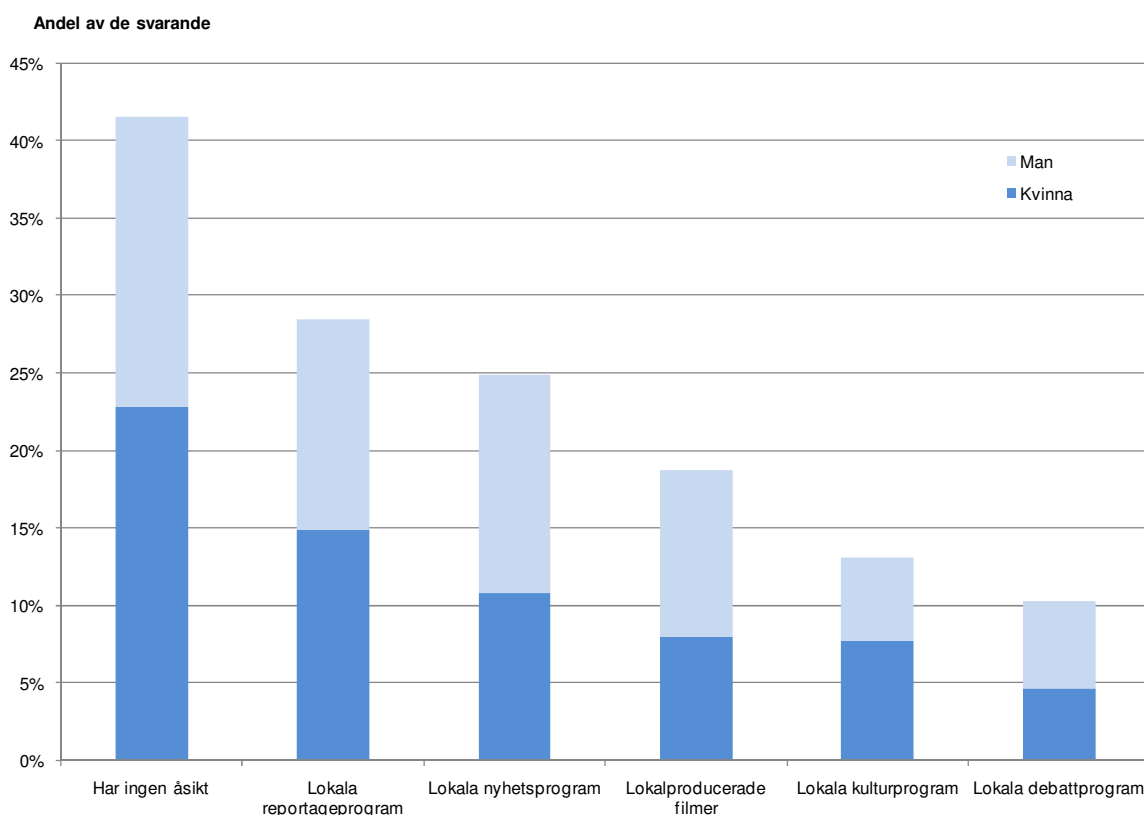
4.3 Önskemål om Ålandskanalens programutbud

De svarande hade möjlighet att uppge högst tre programtyper som de skulle vilja se mera av på Ålandskanalen.¹⁸ Drygt 40 procent av de svarande uppgav att de inte hade någon åsikt i denna fråga, medan nästan 30 procent önskade se lokala reportageprogram, en fjärdedel lokala nyhetsprogram, en femtedel lokalproducerade filmer, 13 procent lokala kulturprogram och 10 procent lokala debattprogram.

¹⁷ Nordiskt Informationscenter för Medie- och Kommunikationsforskning.

¹⁸ På Ålandskanalen sänder Åland24 måndag till fredag dagliga nyheter samt längre temaprogram. Däremellan visas Ålands Radios nyhetsnotiser och på söndagar sänds Bingolotto.

Figur 28. "Vilken typ av program skulle du vilja se (mera av) på Ålandskanalen?" Andel av de svarande

Om vi tar bort de svarande som uppgett att de inte har någon åsikt och endast tittar på de övriga svarsalternativen, kan vi konstatera att nästan hälften av de som haft en åsikt i frågan kryssat för alternativet "Lokala reportageprogram" följt av "Lokala nyhetsprogram" som drygt 40 procent av de som haft en åsikt kryssat för. Därefter följer "Lokalproducerade filmer" och "Lokala kulturprogram". En tittare uttryckte sig dock såhär:

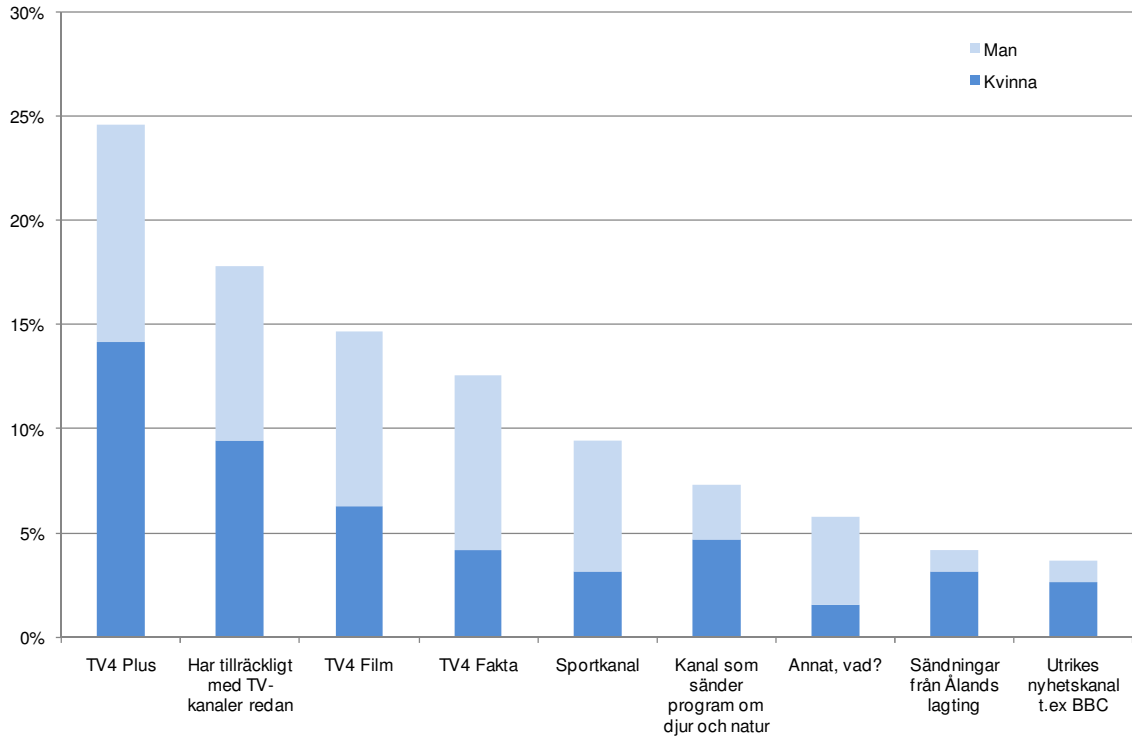
"Om man alls ska se på Ålandskanalen måste ljud och bild förbättras."

4.4 Önskemål om en extra TV-kanal

Slutligen ställdes en fråga till dem som ser på sändningar från Smedsbole: "Om det skulle finnas en ledig kanal i ditt programutbud, vad skulle du vilja se för TV-kanal?" Här kunde de svarande endast välja ett svarsalternativ. Såsom vi konstaterade tidigare uppgav cirka 160 svarande att de ser på TV via Smedsbole. Totalt svarade dock cirka 190 personer på denna fråga. Alla svar redovisas nedan.

Figur 29. "Om det skulle finnas en ledig kanal i ditt programutbud, vad skulle du vilja se för TV-kanal?" Andelen av dem som svarat på frågan enligt kön

Andel av de som svarat på frågan

När vi ser på dessa 190 svar, så kan vi se att 18 procent uppgav att de redan har tillräckligt med TV-kanaler, medan nästan en fjärdedel skulle vilja se TV4 Plus, 15 procent skulle vilja se TV4 Film och 13 procent TV4 Fakta.

5. Avslutande analyser

5.1 Faktoranalys av radiolyssnandet och TV-tittandet

Som ett komplement till den mer traditionella analysen av enkätsvaren har vi med hjälp av en faktoranalys av svaren gällande antalet minuter man lyssnar- respektive tittar på de olika kanalerna fått fram fem faktorgrupper av radio- och TV-kanaler. Genom att titta närmare på dessa kanalgrupper har vi sedan lyckats urskilja olika lyssnar- och tittarpreferenser.

Faktoranalysen möjliggör vissa generaliseringar och är ett sätt att karaktärisera olika målgrupper för radio- respektive TV-verksamheten. Antalet grupper som framträder i analysen och ordningen på dessa grupper bestäms på basen av analysresultatet. Den första gruppen är den som framträder tydligast och förklarar variationen i svaren mest, medan den sista gruppen inte uppvisar lika tydliga samband mellan faktorgruppen och svaren. De grupper som framträder i analysen av de här enkätsvaren är följande:

- *Faktorgrupp 1.* Gruppen består av kanalerna Sveriges TV2 och TV1, FST5, SVT24, Ålandskanalen och Sveriges TV4 (vardagar) samt Ålands Radio, Radio Vega och Sveriges P4. En närmare analys av denna grupp visar att de som lyssnar på denna kanalgrupp till stora delar består av äldre svarande (ofta pensionärer) med utbildning på nivån grundskola/ folkskola/mellanskola. Vi kan se att de åländska kanalerna ingår i denna grupp.
- *Faktorgrupp 2.* I denna grupp ingår Finlands TV1, TV2, TV3 och YLE Teema samt Radio Suomi. Genom att se på vilken typ av kanaler som ingår i denna grupp kan vi anta att relativt många finskkunniga tittar och lyssnar på denna kanalgrupp.
- *Faktorgrupp 3.* Den här gruppen består av Sveriges TV3, Barn-/Kunskapskanalen, Sveriges TV4 (helger) samt Sveriges P3 och Radio Extrem. En närmare titt på bakgrundsvariablerna visar att det ofta är frågan om yngre tittare och lyssnare som studerar.
- *Faktorgrupp 4,* i vilken ingår radiokanalerna SteelFM, SoftFM och RIXFM samt betalkanaler (TV). Gruppen består till stora delar av yrkesverksamma 25-44-åringar.

- *Faktorgrupp 5* består endast av radiokanalerna Sveriges P1 och P2. De som lyssnar på dessa kanaler är ofta högutbildade äldre personer.

5.2 Sammanfattande kommentarer

I ÅSUBs uppdrag att genomföra den här enkätundersökningen ingår inte att komma med några särskilda rekommendationer till uppdragsgivaren. ÅSUB besitter varken de relevanta media-relaterade eller affärsmässiga kompetenser som sådana genomarbetade förslag skulle kräva. Det är således uppdragsgivaren som får dra sina egna slutsatser på basen av de resultat som undersökningen visar. I det här avsnittet med några avslutande kommentarer har vi dock valt att lyfta fram ett par av de resultat som vi har noterat, satt dem i ett lite bredare sammanhang och diskuterar dem kort utifrån några mera allmänna tendenser inom området. Den systematiska traditionella sammanfattningen av undersökningsresultaten finns längst fram i rapportens första kapitel.

I undersökningen har vi genomgående granskat svaren mot sex olika grupper av bakgrundsvariabler: ålder, kön, bosättningsort, huvudsaklig sysselsättning, utbildningsnivå samt hushållets storlek. Flera av de här variablerna visar på olika slag av statistiskt signifikanta skillnader i analyserna av svaren. En närmare granskning av analysresultaten visar dock att det framför allt är åldersvariabeln som slår igenom i analyserna. Åldern förklarar i stor utsträckning de svarandes sysselsättningssituation, hushållsstorlek och utbildningsnivå – de yngre har i genomsnitt högre utbildning än dagens äldre.

Analyserna av svaren visar sällan på några större skillnader mellan könen när det gäller vilka kanaler och program de svarande lyssnar till på radion respektive ser på TV. Inte heller märks några tydliga skillnader i beteendet beroende på var de svarande är bosatta. Däremot slår åldersfaktorn igenom i analyserna av en betydande del av svaren. Yngre ser och lyssnar till andra program och kanaler än de äldre. Våra vanor tycks till stor del förklaras av ålder och livsskede. Vilka kanaler och program som är populära är således till stor del en generationsfråga. Samma bild ger de öppna frågor som fanns om Ålands Radios programutbud, där kommentarer som *”mer ungdomsprogram”*, *”mer hårdrock och alternativ musik”*, *”mer musik för personer under 70”* samt *”musik utan popskrammel”*, *”musik som passar för äldre”* är vanliga.

Det ligger alltså en stor utmaning i att tillgodose önskemål om programutbudet för alla ålderskategorier på en enda radiokanal. En möjlighet skulle kunna vara att tillmötesgå olika lyssnargrupperns önskemål under olika tidpunkter under dagen. Men den här undersökningens resultat visar inte på några tydliga mönster under vilken tid på dagen olika ålderskategorier lyssnar på Ålands Radio. Å andra sidan kanske dagens

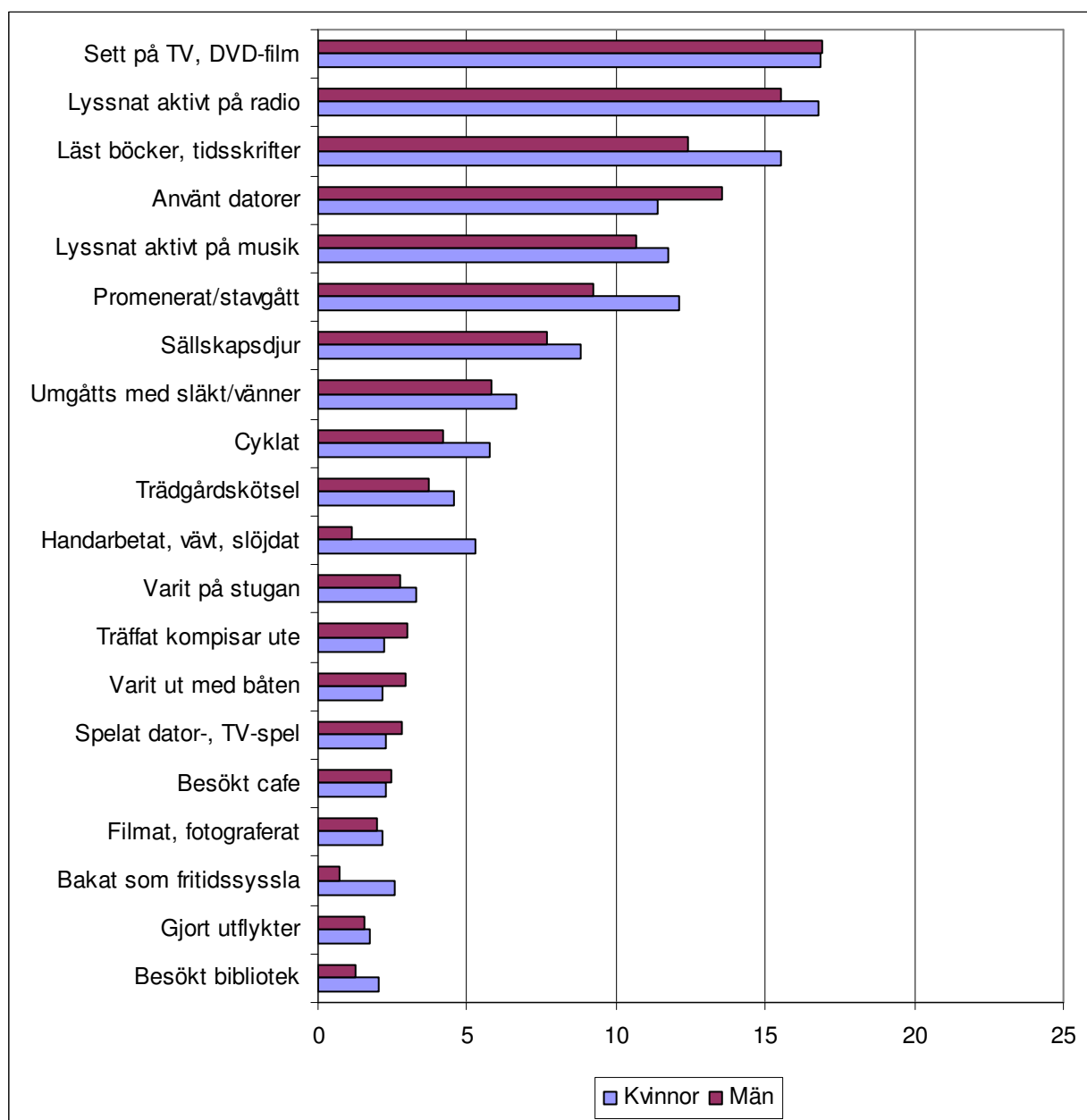
lyssnarmönster styrs av just dagens programutbud.

Ser man på utvecklingen bland andra radioproducenter kan man exempelvis konstatera att sedan ÅSUB genomförde den senaste radioundersökningen 1997 har de finlandssvenska radiosändningarna delats upp i två kanaler, Radio Vega och Radio Extrem som har lite olika målgrupper. Många andra radiostationers programutbud och musikslag har också specialiserats så att olika kanaler tillgodoser olika lyssnargrupper program- och musiksmak. Att samla alla önskemål på en frekvens är inte lätt. Även när det gäller TV-tittandet är just åldern den bakgrundsfaktorn som har störst genomslag i vårt tittarbeteende.

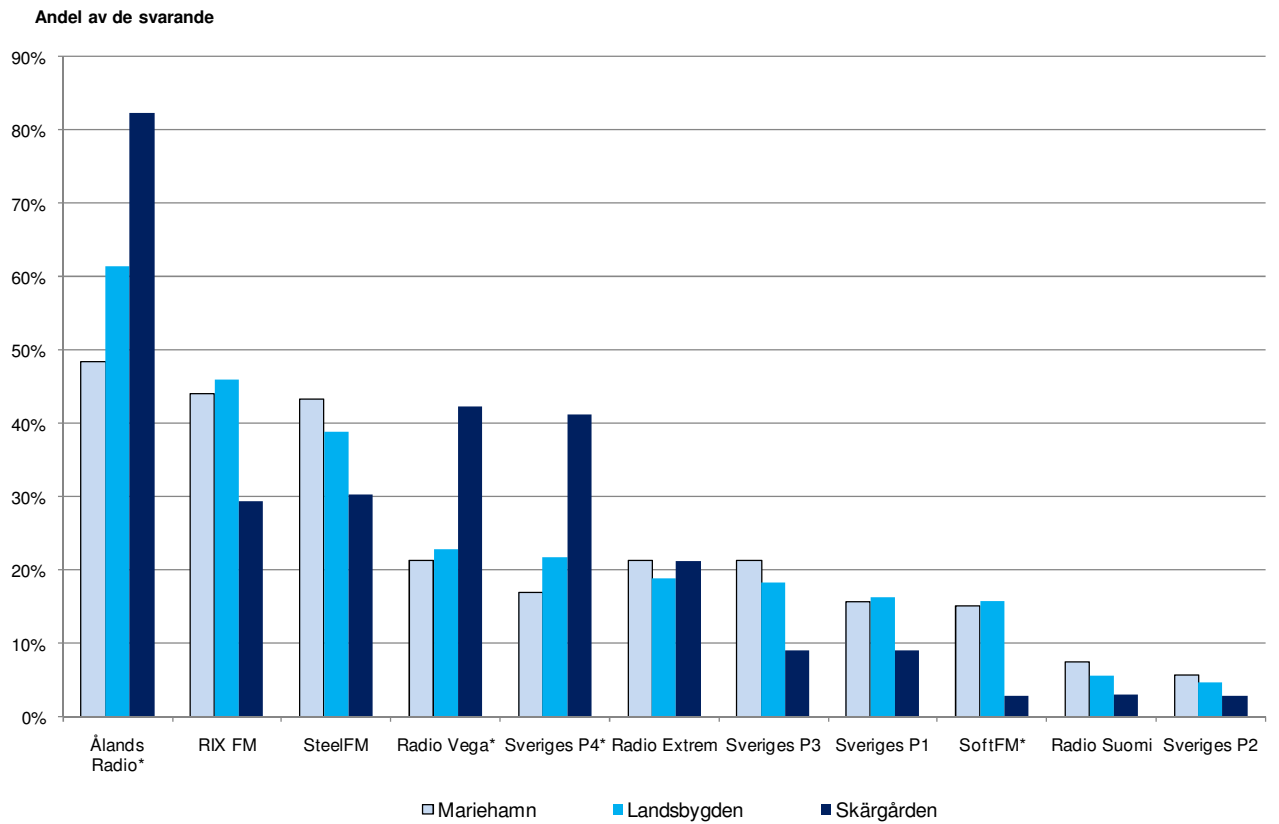
Ett annat resultat som väcker frågor är användningen av Ålands Radios hemsida. Internet-användningen blir allt mer utbredd i dagens samhälle. Nästan 9 av 10 av de som besvarat enkäten har tillgång till internet. Ändå svarar drygt 80 procent av de som har tillgång till internet att de aldrig, eller nästan aldrig besöker radions hemsida. Radion är ett snabbt medium när det gäller nyheter och Ålands Radio uppdaterar nyheterna på hemsidan ungefär i samma takt som nyheterna förnyas i eteren. Det verkar som det skulle finnas utrymme för utökade informationsinsatser om de möjligheter som Ålands Radios hemsida erbjuder. Här verkar det alltså finnas en utvecklingspotential.

Bilaga

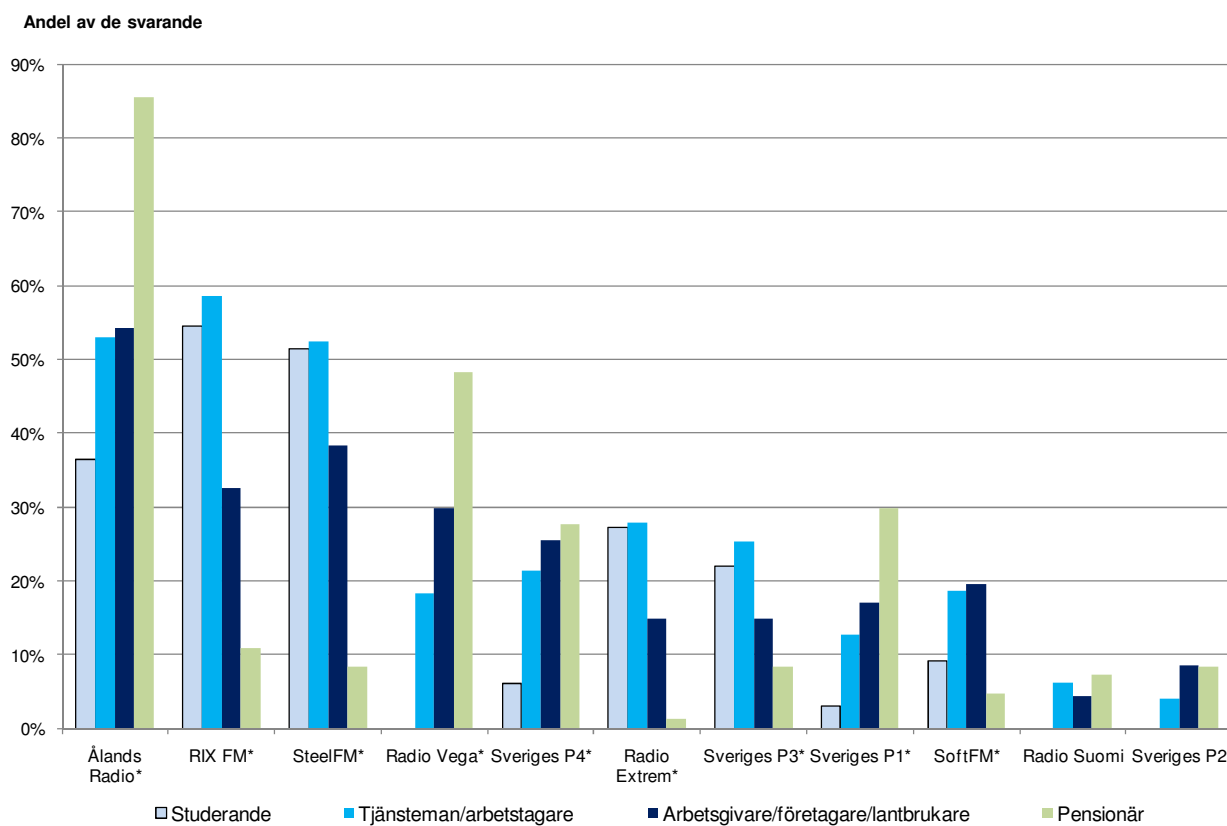
Figur 30. De 20 populäraste fritidsaktiviteterna (utövade antal gånger/månad) enligt kön

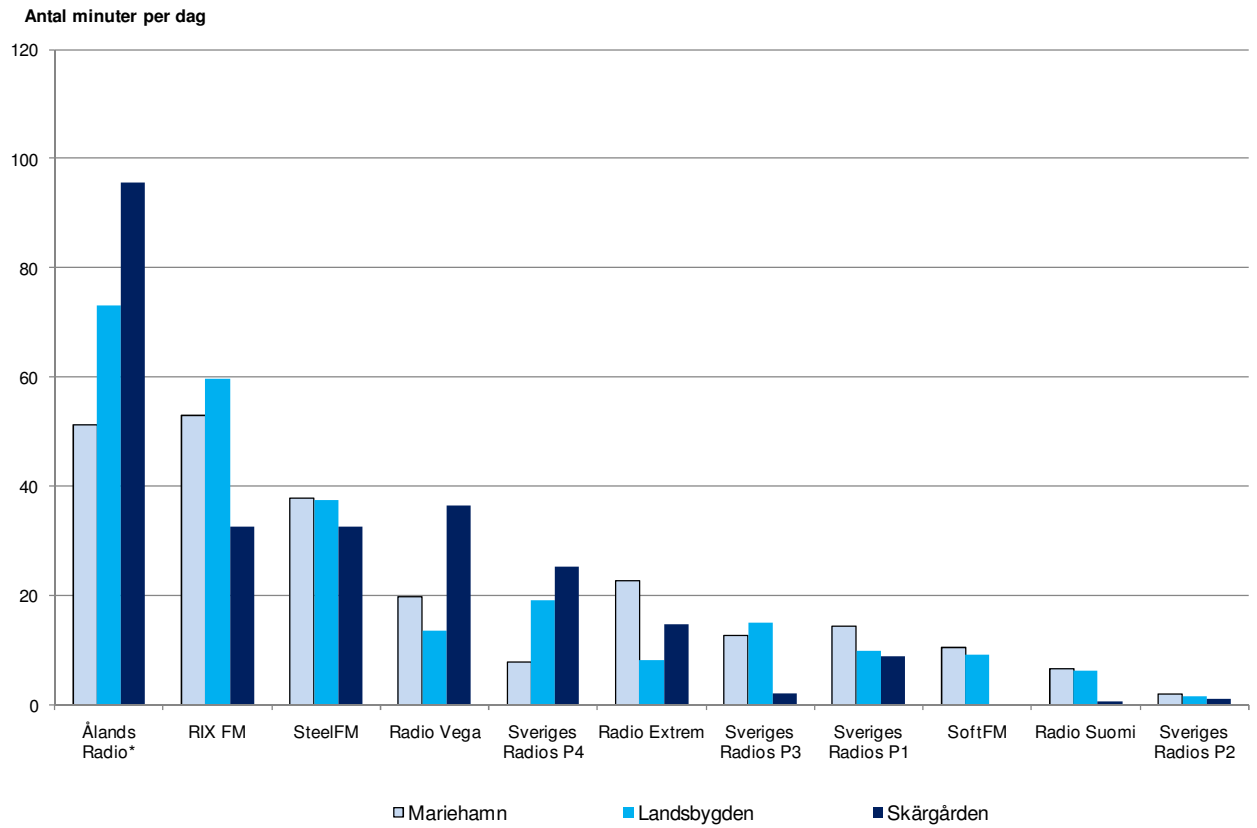
Figur 31. Andel av de svarande som uppgett att de lyssnar på radiokanalerna enligt deras bosättningsregion

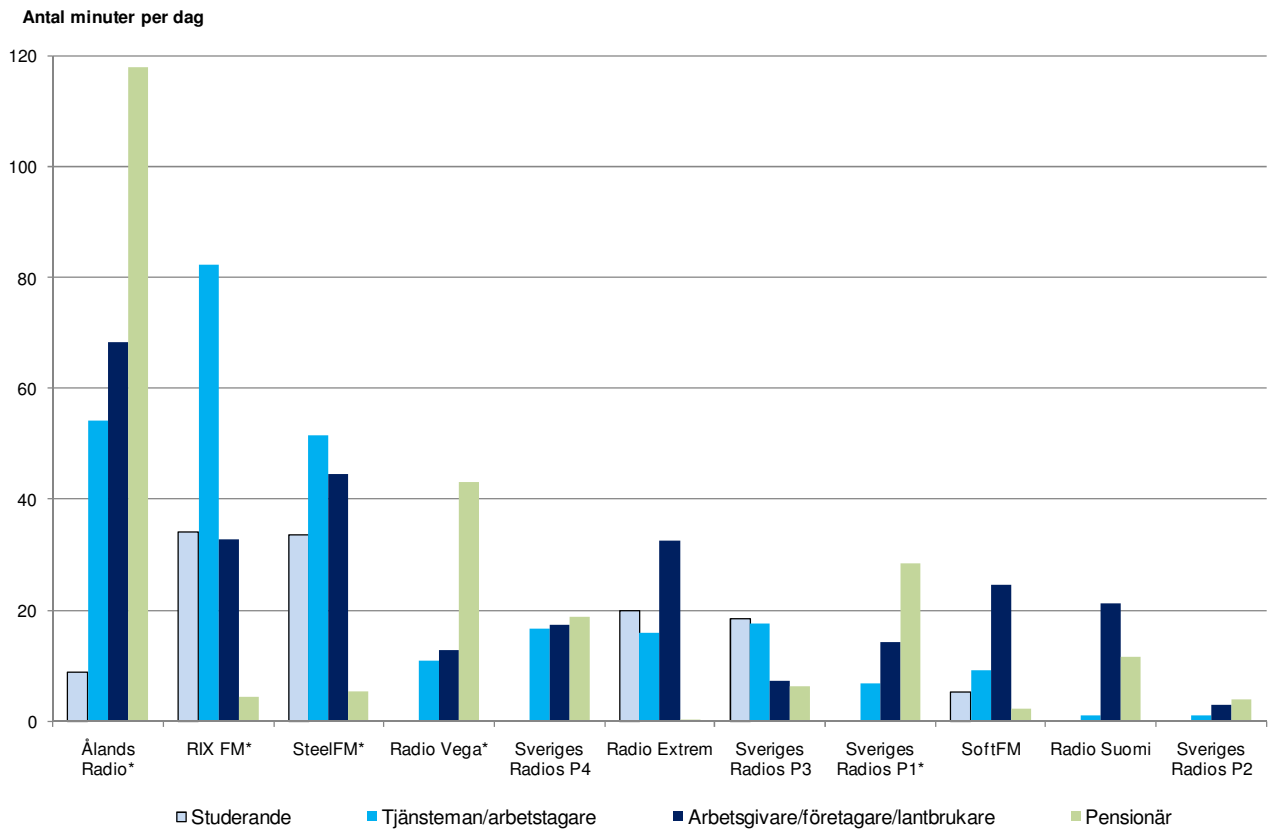
Figur 32. Andel av de svarande som uppgett att de lyssnar på radiokanalerna enligt deras huvudsakliga sysselsättning

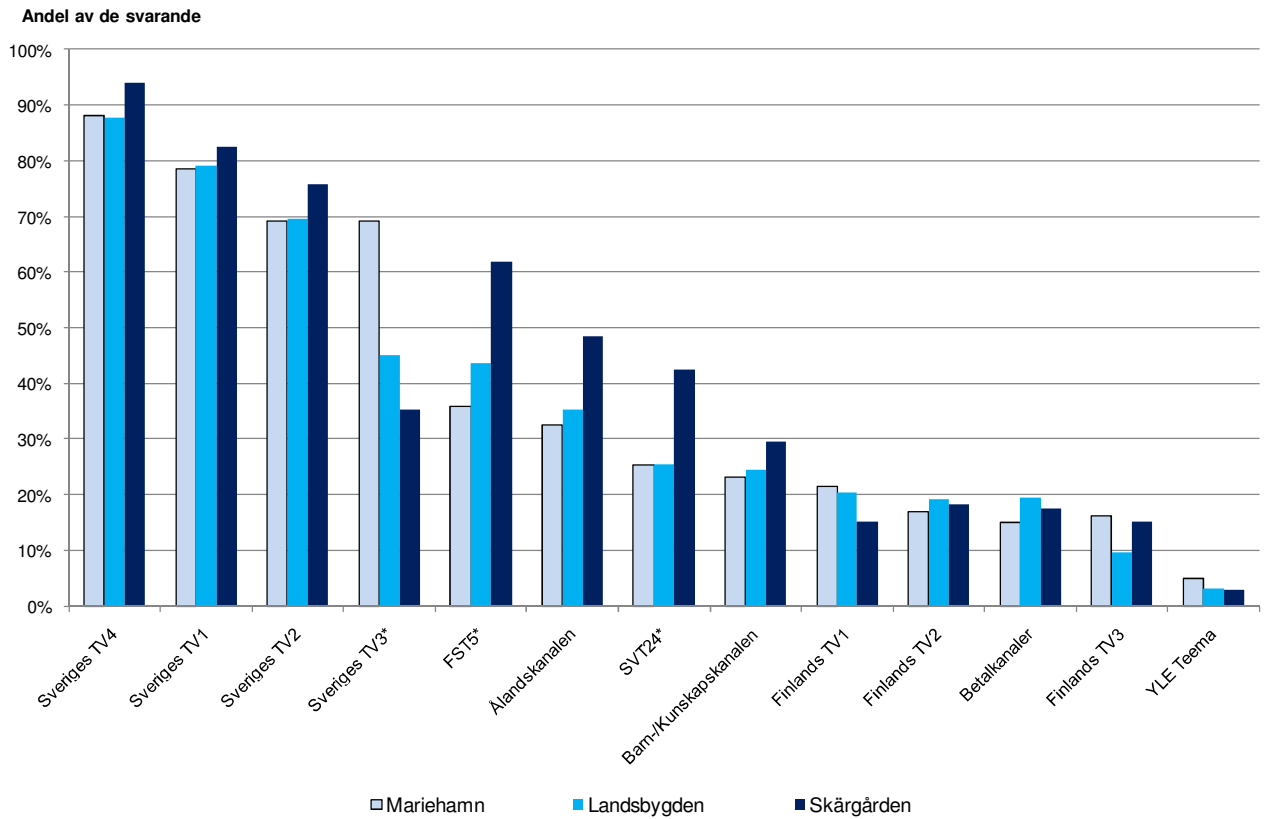
Figur 33. Antal minuter per vardag de svarande i snitt lyssnar på radiokanalerna enligt deras bosättningsregion

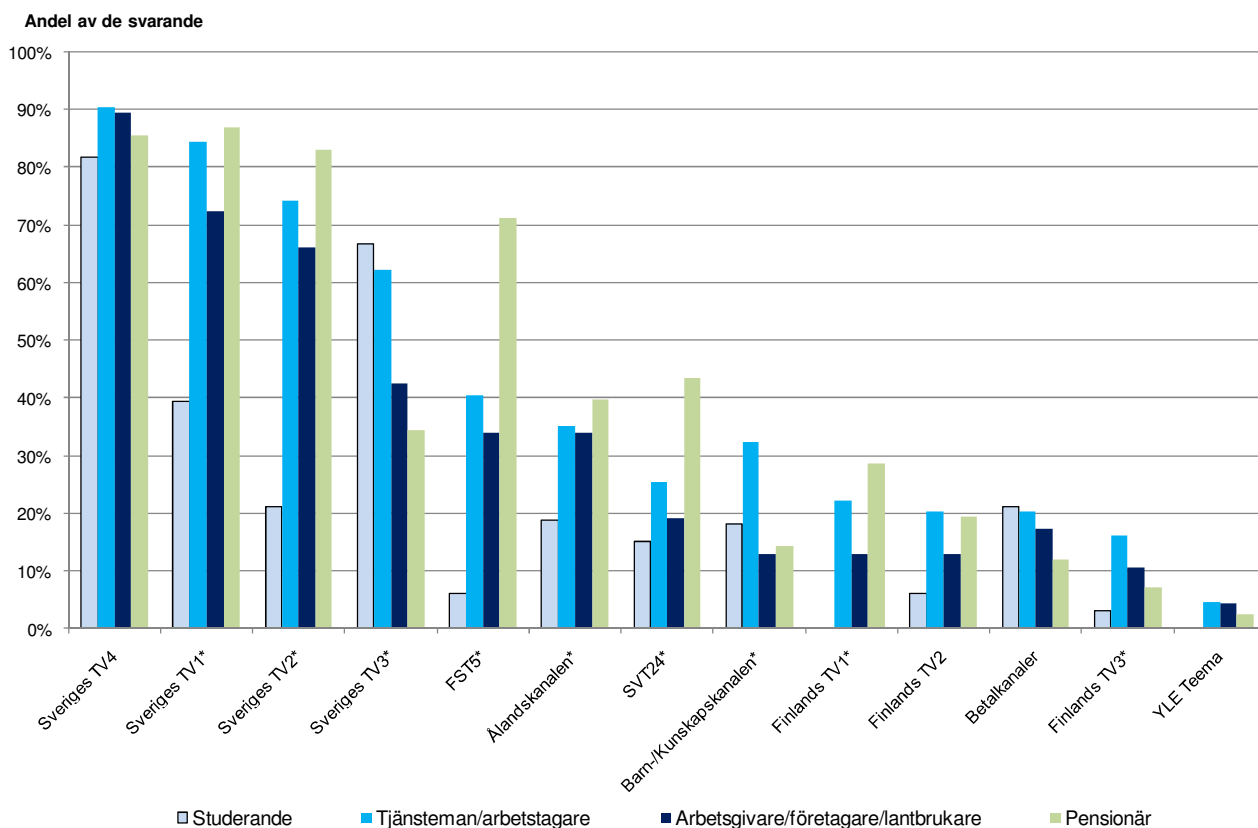
Figur 34. Antal minuter per vardag de svarande i snitt lyssnar på radiokanalerna enligt deras huvudsakliga sysselsättning

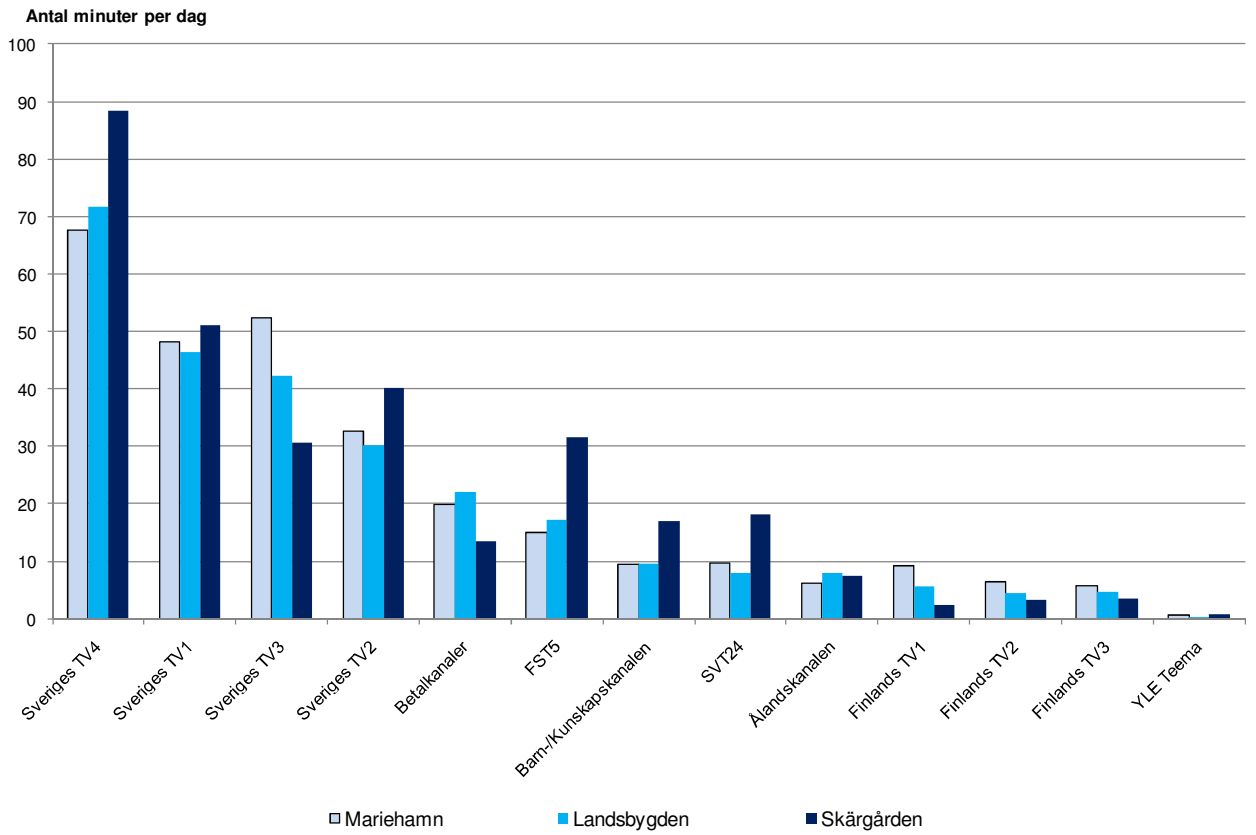
Figur 35. Andel av de svarande som uppgett att de tittar på TV-kanalerna enligt deras bosättningsregion

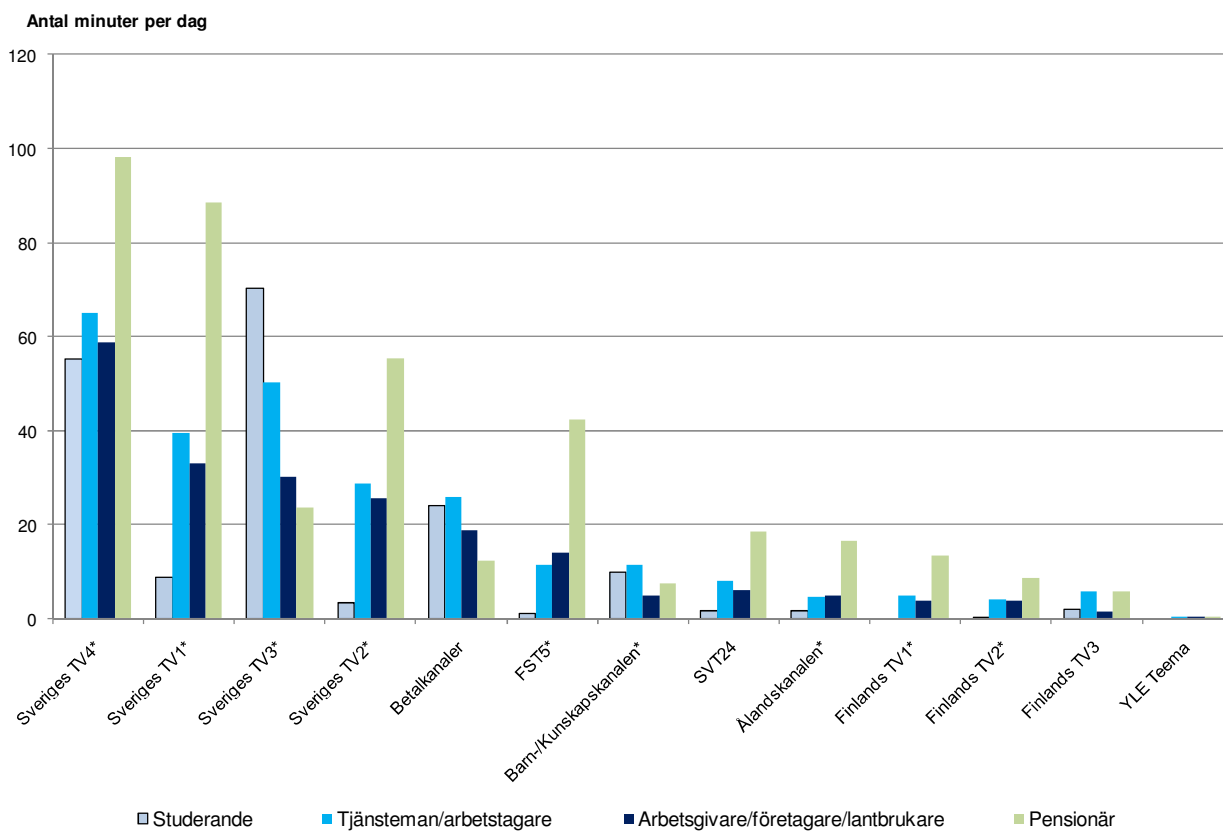
Figur 36. Andel av de svarande som uppgett att de tittar på TV-kanalerna enligt deras sysselsättning

Figur 37. Antal minuter per vardag de svarande i snitt ser på TV-kanalerna enligt deras bosättningsregion

Figur 38. Antal minuter per vardag de svarande i snitt ser på TV-kanalerna enligt deras huvudsakliga sysselsättning

Nummer
ÅSUB 23Datum
31.3.2009

Hej!

Du har blivit utvald att delta i en undersökning om vilka radiokanaler ålänningarna lyssnar på och vad ålänningarna tycker om Ålands Radios programutbud och hemsida. Dessutom ställs frågor om vilka TV-kanaler du ser på och vilken typ av program du skulle vilja se mera av. Syftet med undersökningen är att få fram ålänningarnas önskemål gällande Ålands Radios och TVs verksamhet, så att utbudet kan utvecklas och förbättras. Uppdragsgivare för undersökningen är Ålands Radio/TV Ab.

Formuläret har skickats till omkring 700 slumpmässigt utvalda personer. Urvalet har gjorts från befolkningsregistret och omfattar personer 16 år och äldre. Du hör alltså till dem som genom dina svar kan hjälpa oss få fram ett bra beslutsunderlag för att utveckla programutbudet. Därför lottar vi också ut en **prissumma på 100 euro** bland dem som deltar i undersökningen.

Ditt personliga svar behandlas konfidentiellt. Personalen vid ÅSUB har lagstadgad tystnadsplikt. Frågeformuläret är numrerat för att vi skall kunna kontrollera vilka som har svarat och därigenom undvika onödiga påminnelser. Dessutom behövs numret på din blankett för att vi skall kunna dra en vinnare från alla svar som kommit in. *Vänligen skicka in svaren senast torsdagen den 16 april 2009.*

Tveka inte att kontakta oss om du har några frågor om undersökningen!

Stort tack för din hjälp!

Katarina Fellman
(telefon 25493)Maria Rundberg
(telefon 25495)Postadress:
Pb 1187
FIN-22111 MARIEHAMNTelefon:
+358 18 25 490
e-post: info@asub.axTelefax:
+358 18 19495
www.asub.ax

Lyssnar- och tittarundersökning

Vänligen fyll i blanketten tydligt (svaren läses maskinellt)! Tack!

Grunduppgifter

1. Ditt födelseår?

2. Kön? Kvinna Man

3. Var bor du? Mariehamn Landsbygden Skärgården

4. Din huvudsakliga sysselsättning?

Studerande
 Tjänsteman/arbetstagare
 Arbetsgivare/företagare/lantbrukare
 Pensionär
 Föräldra-/vårdledig/övrigt hemarbete
 Annat

5. Din högsta utbildning?

Grundskola/folkskola/mellanskola Yrkeskola/institut/gymnasium Universitet/högskola

6. Antal personer i ditt hushåll (inklusive dig själv)?

Radiokanalerna

7. Var brukar du lyssna på radio? Flera kryss möjliga!

Hemma
 På arbetet/i skolan
 I bilen
 På annan plats
 Via datorn
 Lyssnar inte på radio. Gå till fråga 11a!

8. Uppskatta hur många timmar och/eller minuter per vardag respektive helgdag du brukar lyssna på följande kanaler! Om du inte lyssnar på kanalen fyll i "0" minuter!

	Lyssnar i snitt en vardag	Lyssnar i snitt en lördag eller söndag	Har inte tillgång till kanalen
Ålands Radio	<input type="text"/> h <input type="text"/> min	<input type="text"/> h <input type="text"/> min	☐
SteelfM	<input type="text"/> h <input type="text"/> min	<input type="text"/> h <input type="text"/> min	☐
SoftFM	<input type="text"/> h <input type="text"/> min	<input type="text"/> h <input type="text"/> min	☐
RIX FM	<input type="text"/> h <input type="text"/> min	<input type="text"/> h <input type="text"/> min	☐
Sveriges Radios P1	<input type="text"/> h <input type="text"/> min	<input type="text"/> h <input type="text"/> min	☐
Sveriges Radios P2	<input type="text"/> h <input type="text"/> min	<input type="text"/> h <input type="text"/> min	☐
Sveriges Radios P3	<input type="text"/> h <input type="text"/> min	<input type="text"/> h <input type="text"/> min	☐
Sveriges Radios P4	<input type="text"/> h <input type="text"/> min	<input type="text"/> h <input type="text"/> min	☐
Radio Vega	<input type="text"/> h <input type="text"/> min	<input type="text"/> h <input type="text"/> min	☐
Radio Extrem	<input type="text"/> h <input type="text"/> min	<input type="text"/> h <input type="text"/> min	☐
Radio Suomi	<input type="text"/> h <input type="text"/> min	<input type="text"/> h <input type="text"/> min	☐

6999647044

9. Om du brukar lyssna på Ålands Radio, vilka tider lyssnar du på vardagarna respektive under veckosluten? Om du inte lyssnar på Ålands Radio gå till fråga 11a!

Vardagar	Veckoslut
Kl. 05:30-09:00 ☐	☐
Kl. 09:00-12:00 ☐	☐
Kl. 12:00-14:00 ☐	☐
Kl. 14:00-16:00 ☐	☐
Kl. 16:00-18:00 ☐	☐
Kl. 18:00-21:00 ☐	☐

Ålands Radios programutbud

10a. Hur ofta brukar du lyssna på följande återkommande program, som sänds vardagligen på Ålands Radio? Ett kryss per rad!

	Varje vardag, nästan varje vardag	1-3 gånger per vecka	Någon gång per månad	Aldrig eller nästan aldrig
Ålandsnytt	☐	☐	☐	☐
Aktuellt (finlandssvenska)	☐	☐	☐	☐
Gomorrön	☐	☐	☐	☐
Betraktelsen	☐	☐	☐	☐
Mitt på dag	☐	☐	☐	☐
Kulturen	☐	☐	☐	☐
Åland idag	☐	☐	☐	☐

10b. Hur ofta brukar du lyssna på följande program, som sänds någon gång per vecka på Ålands Radio?

	Ofta	Ibland	Sällan	Aldrig eller nästan aldrig
Firarmix	☐	☐	☐	☐
Jazz med Wallers	☐	☐	☐	☐
Musikrebus	☐	☐	☐	☐
Sportnyheter Sportpasset	☐	☐	☐	☐
Läshöran (Stormskärsmaja)	☐	☐	☐	☐
Bokcirkeln (diskussions- program om litteratur)	☐	☐	☐	☐
Sagostunden	☐	☐	☐	☐
Spisa med radion	☐	☐	☐	☐
Pensionärstimmen	☐	☐	☐	☐
Djur och natur	☐	☐	☐	☐
Gröna fingrar	☐	☐	☐	☐
Jakt och fiske	☐	☐	☐	☐
Hallå Åland (Ålands Radios sms-spalt)	☐	☐	☐	☐

11a. Skulle du vilja att Ålands Radio skulle utöka sitt programutbud? Ja Nej. Gå till fråga 12a!

11b. Om ja, vilken typ av program vill du ha mera av?

11c. Om ja, när skulle du vilja att dessa program skulle sändas?

Vardagar	Veckoslut
Kl. 05:30-09:00 ☐	☐
Kl. 09:00-12:00 ☐	☐
Kl. 12:00-14:00 ☐	☐
Kl. 14:00-16:00 ☐	☐
Kl. 16:00-18:00 ☐	☐
Kl. 18:00-21:00 ☐	☐

12a. Finns det något av Ålands Radios program, som får dig att byta kanal eller stänga av radion?

Ja Nej

12b. Om ja, vilket program?

13. Var brukar du få information om Ålands Radios program? Flera kryss möjliga!

- Ålands Radios egna programpuffar
- Jag känner till programtiderna från tidigare
- Tidningarnas radioprogramtabläer/veckobilaga
- Ålands Radios hemsida
- Jag bryr mig inte om att ta reda på, utan lyssnar på det som kommer

Ålands Radios hemsida

14. Har du tillgång till internet? Ja

Nej. Gå till fråga 17!

15a. Brukar du besöka Ålands Radios hemsida? Endast ett kryss!

- Ja, nästan dagligen
- Ja, 1-3 gånger per vecka
- Ja, någon gång per månad
- Aldrig eller nästan aldrig

15b. Om du brukar besöka Ålands Radios hemsida, vilket är ditt syfte?

- Söker information om kommande radioprogram och deras sändningstider
 - Läser nyhetstelegrammen
 - Läser sportsidan
 - Ser på receptsamlingen från programmet "Spisa med radion"
 - Söker information om bolaget och dess personal
 - Skickar e-mejl till Ålands Radio
 - Lyssnar på sändningar via webbradio
 - Laddar ner radioprogram via poddradio
 - Annat, vad?
-

15c. Saknar du information på Ålands Radios hemsida? Ja

Nej

15d. Om ja, vilken information saknar du?

16. Om du lyssnar på Ålands Radios sändningar via webben, har du haft tekniska problem?

Ja Nej Lyssnar inte via webben

9237647042

TV-kanalerna

17. Hur har du tillgång till dina TV-kanaler? Flera kryss möjliga!

- Via Smedsböle
- Via Mariehamns centralantenn
- Via annan antennförening
- Via parabol
- IPTV
- Ser på TV via datorn
- Vet inte

18. Uppskatta hur många timmar och/eller minuter per vardag respektive helgdag du brukar titta på följande urval av TV-kanaler! Om du inte tittar på kanalen fyll i "0" minuter!

	Tittar i snitt en vardag	Tittar i snitt en lördag eller söndag	Har inte tillgång till kanalen
Sveriges TV1	___ h ___ min	___ h ___ min	☐
Sveriges TV2	___ h ___ min	___ h ___ min	☐
Sveriges TV3	___ h ___ min	___ h ___ min	☐
Sveriges TV4	___ h ___ min	___ h ___ min	☐
SVT24	___ h ___ min	___ h ___ min	☐
Barn-/Kunskapskanalen	___ h ___ min	___ h ___ min	☐
Finlands TV1	___ h ___ min	___ h ___ min	☐
Finlands TV2	___ h ___ min	___ h ___ min	☐
Finlands TV3/MTV3	___ h ___ min	___ h ___ min	☐
FST5	___ h ___ min	___ h ___ min	☐
YLE Teema	___ h ___ min	___ h ___ min	☐
Ålandskanalen	___ h ___ min	___ h ___ min	☐
Betalkanaler	___ h ___ min	___ h ___ min	☐

19. Vilken typ av program skulle du vilja se (mera av) på Ålandskanalen? Högst tre kryss!

- Lokala nyhetsprogram
- Lokala reportageprogram
- Lokala debattprogram
- Lokala kulturprogram
- Lokalproducerade filmer
- Har ingen åsikt

20. Denna fråga gäller endast dem som tittar på sändningar från Smedsböle.

Om det skulle finnas en ledig kanal i ditt programutbud, vad skulle du vilja se för TV-kanal?

- Kanal som sänder program om djur och natur **Endast ett kryss!**
- TV4 Plus
- TV4 Fakta
- TV4 Film
- Utrikes nyhetskanal t.ex BBC
- Sportkanal
- YLE Teema
- Sändningar från Ålands lagting
- Annat, vad? _____
- Har tillräckligt med TV-kanaler redan

4631647045

Referenser

ÅSUB Rapport 1995:5, Lyssnar- och tittarundersökning, Mariehamn

ÅSUB Rapport 1997:4, Ålands Radio i etern – Lyssnarundersökning hösten 1997, Mariehamn

ÅSUB Rapport 2009:1, Ålänningars kultur- och fritidsvanor, Mariehamn

www.nordicom.gu.se

www.radiotv.ax

www.steelfm.net/2009/05/

www.tv4.se/1.299598/2008/03/11/tv4_gruppen_i_siffror

ÅLANDS STATISTIK OCH UTREDNINGSGSBYRÅ

Ålands statistik- och utredningsbyrå, ÅSUB, är en fristående enhet vars huvuduppgift är att verka som Ålands officiella statistikmyndighet och bedriva kvalificerad utrednings- och forskningsverksamhet.

ÅSUB producerar fortlöpande aktuell statistik inom en rad olika samhällsområden. Tyngdpunkten i analysverksamheten utgörs av utredningar inom det ekonomisk-politiska området. Statistiska sammanställningar publiceras regelbundet i serierna ÅSUB Statistik och ÅSUB Statistikmeddelande, medan serien ÅSUB Rapport innehåller utredningar, analyser och annan information om Ålands ekonomi och samhälle.

Mer information om verksamheten och publikationer finns på ÅSUB:s hemsida www.asub.ax

ÅLANDS STATISTIK- OCH
UTREDNINGSGSBYRÅ

Tfn +358 (0)18 25490
Fax +358 (0)18 19495
info@asub.ax
www.asub.ax

Ålandsvägen 26
PB 1187
AX-22 111 MARIEHAMN